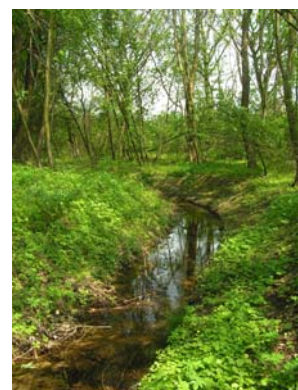
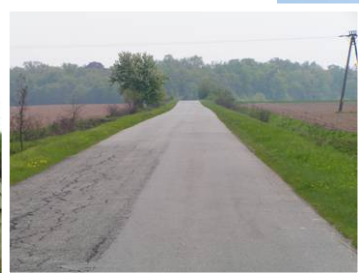

GMINA OŁAWA

PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY

Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych

50-044 Wrocław • ul. J. Piłsudskiego 15/17

tel.: 071 372 37 28, 071 342 99 33 • fax: 071 342 99 13

e-mail: dyrekcja@dbgitr.internetdsl.pl lub wbgitrwr@geo.pl

**Opracowano na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego
przy współudziale Urzędu Gminy Olawa**

Zespół autorski:

mgr inż. Marlena Ekert
mgr inż. Przemysław Kajser
mgr inż. Marta Tarnacka

Nadzór merytoryczny:

mgr inż. Ryszard Jopek
mgr inż. Mikołaj Smyk
mgr Ewa Małek

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	7
3. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	8
3.1 WARUNKI NATURALNE PRODUKCJI ROLNICZEJ	8
3.1.1 Fizjografia i rzeźba terenu.....	8
3.1.2 Surowce naturalne.....	8
3.1.3 Wody podziemne	11
3.1.4 Warunki klimatyczne.....	12
3.1.5 Gospodarka wodna i przeciwpowodziowa	13
3.1.6 Charakterystyka gleb.....	16
3.1.7 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów.....	17
3.1.8 Kompleksy glebowo-rolnicze.....	21
3.1.9 Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	26
3.1.10 Obszary leśne.....	29
3.2 WARUNKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE.....	32
3.2.1 Struktura użytkowania gruntów.....	32
3.2.2 Struktura użytków rolnych.....	36
3.2.3 Struktura władania gruntami.....	41
3.2.4 Struktura władania użytkami rolnymi.....	44
3.2.5 Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym i prywatnym	44
3.2.6 Struktura obszarowa gospodarstw	48
3.2.7 Rozdrobnienie gruntów własnych w gospodarstwach rolnych.....	51
3.2.8 Grunty różniczan pozagminnych	54
3.2.9 Dzierżawa gruntów.....	54
3.2.10 Grunty odłogowane	57
3.2.11 Struktura wiekowa ludności oraz gęstość zaludnienia	59
3.2.12 Poziom i struktura bezrobocia.....	64
3.2.13 Ludność rolnicza	66
3.2.14 Produkcja roślinna	66
3.2.15 Produkcja zwierzęca.....	69
3.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA OBSZARÓW WIEJSKICH	71
3.3.1 Zaopatrzenie w wodę.....	71
3.3.2 Sieć sanitarna	71
3.3.3 Sieć kanalizacji deszczowej	71
3.3.4 Sieć energetyczna.....	71
3.3.5 Sieć gazowa	72
3.3.6 Gospodarka odpadami	72
3.3.7 Melioracje wodne	73
3.3.8 Sieć drogowa	81
3.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	85
3.5 OBSŁUGA ROLNICTWA.....	86
3.6 OBSZARY CHRONIONE ORAZ ATRAKCYJNE KRAJOBRAZOWO	87
3.7 WNIOSKI Z ANALIZY STANU ISTNIEJĄCEGO.....	92
4. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO.....	97
4.1 PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY A OPRACOWANIA STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY OŁAWA	97

4.2	POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA.....	99
4.3	KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	103
4.3.1	Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz ich ochrona	103
4.3.2	Zalesienia gruntów	103
4.3.3	Zadrzewienia i zakrzewienia.....	108
4.4	GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	110
4.4.1	Wyłączenia gruntów z użytkowania rolnego.....	110
4.4.2	Zagospodarowanie gruntów odlogowanych.....	110
4.4.3	Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.....	110
4.5	POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW	115
4.5.1	Scalenie gruntów	115
4.5.2	Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego	117
4.6	KIERUNKI PRODUKCJI ROLNEJ.....	121
4.6.1	Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych	121
4.6.2	Alternatywne formy gospodarowania.....	122
5.	OCENA ROZMIARU POTRZEB WYKONANIA ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO-ROLNYCH NA TERENACH WIEJSKICH.....	124
6.	KOSZTY ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PODSTAWOWYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO-ROLNYCH	126
7.	WAŻNIEJSZE USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO.....	129
8.	INDEKSY I SPISY.....	136
	WYKAZ RYSUNKÓW	136
	WYKAZ TABEL	137
	WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.....	138
	WYKAZ AMATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH.....	140
	WYKAZ STRON INTERNETOWYCH.....	141

1. WPROWADZENIE

Przystąpienie do realizacji planu urządzeniowo-rolnego jest uwarunkowane potrzebą wprowadzenia zmian w strukturze obszarowej gospodarstw oraz organizacji produkcji rolniczej. Przynależność naszego kraju do Unii Europejskiej w znacznym stopniu ułatwia restrukturyzację Polskiego rolnictwa. Obecność Polski w strukturach unijnych niesie ze sobą możliwość pozyskania funduszy, niwelujących dotychczasowe różnice pomiędzy gospodarstwami rolnymi. Racjonalne wykorzystanie środków unijnych umożliwia dokument sporządzony przez Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej w postaci dokumentu „Krajowy Plan Strategiczny” – zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Plan ten stanowi podstawę do realizacji działań „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich”. Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich Unii Europejskiej, zdefiniowano cztery osie:

Oś 1: *Poprawa sektora rolnego i leśnego;*

Oś 2: *Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;*

Oś 3: *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej;*

Oś 4: *Leader.*

Powyższe kierunki są odzwierciedleniem wyrazu potrzeb Polski w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ustanawiają podstawowe sfery. Podstawą realizacji powyższych założeń strategicznych Programu będą odnoszące się do nich działania. W rozporządzeniu Rady (WE) nr 1290/2005 zawarte są ramy prawne, szczegółowe warunki i zasady stosowane do finansowania z budżetu Unii Europejskiej wydatków na wspólną politykę rolną, w tym również wydatków na rozwój obszarów wiejskich w latach 2007-2013.

Dla realizacji programów, poszczególnych kierunków władze województwa dolnośląskiego opracowały „Strategię rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego”. W wyniku analizy warunków naturalnych i społeczno-gospodarczych dokonano oceny istniejącego poziomu i warunków rozwoju. Dokonana analiza określiła znaczne zróżnicowanie obszarów wiejskich i potrzebę wyodrębnienia 5-ciu regionów różniących się poziomem i warunkami rozwoju (rys. 1). Gmina Oława została zakwalifikowana do Regionu I – **intensywnego rolnictwa** – charakteryzującego się

dobrym i średnim poziomem i warunkami rozwoju społeczno-gospodarczego. Posiada on najlepsze warunki do rozwijania intensywnego, towarowego rolnictwa. Gmina posiada również duże walory przyrodnicze i turystyczne, które w połączeniu z funkcją rolniczą mogłyby stworzyć alternatywne źródła dochodów mieszkańców. Główny cel strategiczny tego obszaru wskazany w opracowaniu to „**Modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej**”.

Osiągnięcie tego celu powinno się odbyć poprzez realizację poniższych określonych celów szczegółowych i zadań:

1. Przekształcenie struktury agrarnej

Przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw

Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych

Racjonalizacja zatrudnienia w rolnictwie

Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Doskonalenie organizacji i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymogami Unii Europejskiej

2. Rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych

Budowa zbiorników małej retencji

Budowa i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych

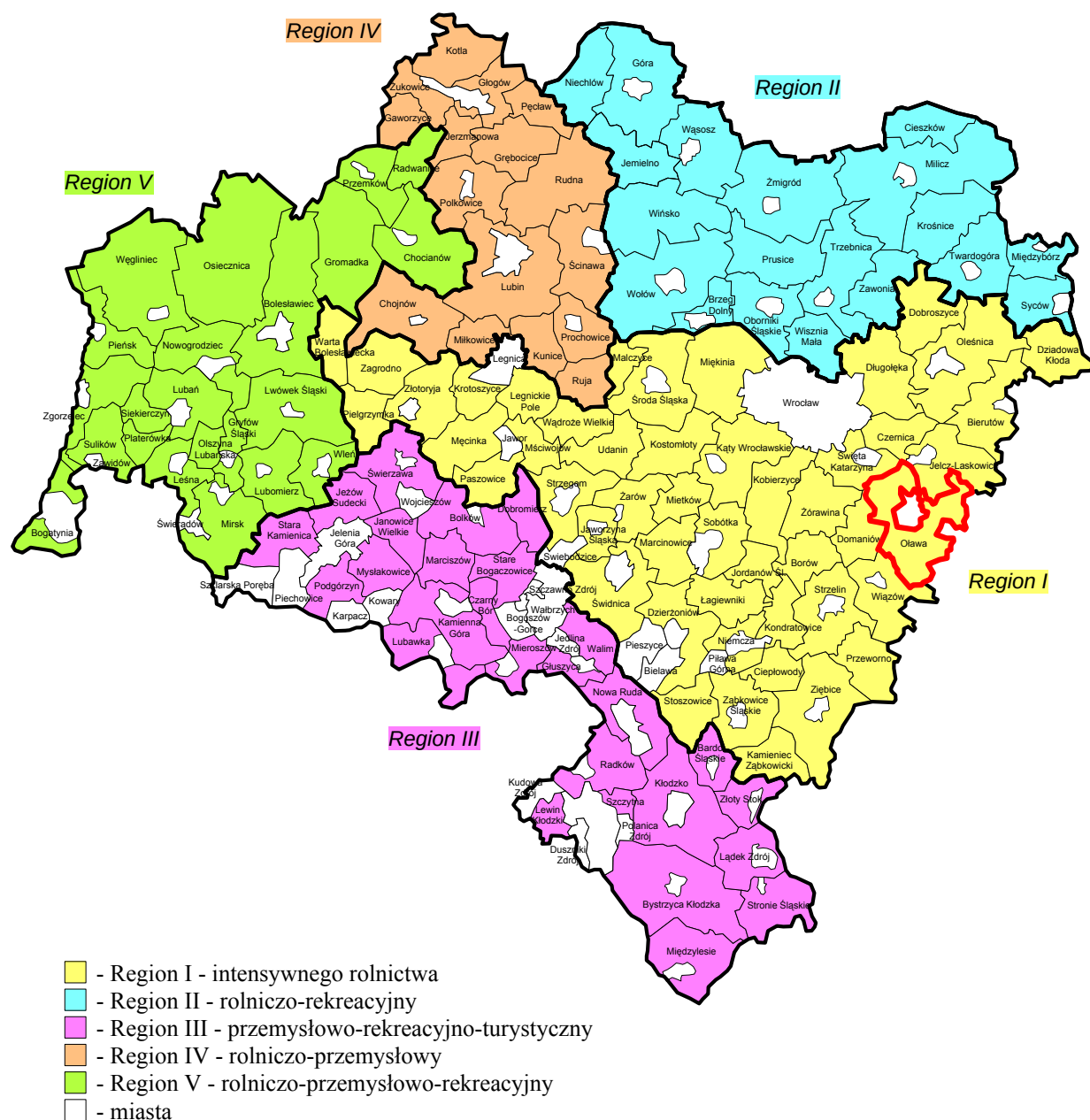
3. Tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu

Rozwój funkcji turystyczno rekreacyjnych w południowej części regionu

Stworzenie warunków rozwoju funkcji niezwiązanych ze środowiskiem przyrodniczym (usługi, przemysł, rzemiosło)

W celu polepszenia warunków pracy i życia mieszkańców wsi, wykorzystując istniejące uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze, niezbędne jest ustalenie kierunków działań realizujących zadania zawarte w Strategii. Służyć temu ma opracowany na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego przy współudziale Urzędu Gminy „Plan urządzeniowo-rolny gminy Oława”. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej stanu istniejącego wszystkich obrębów oraz wywiadów wśród lokalnej społeczności pozyskano podstawowe informacje. Dopełnieniem zebranych informacji była analiza istniejących opracowań

planistycznych: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”, jak również dokumentacji dotyczącej przyrody i ochrony środowiska. Pierwsza część opracowania zawiera analizę i diagnozę stanu istniejącego, natomiast część druga określa niezbędny zakres prac urządzeniowo-rolnych, których realizacja pozwoli osiągnąć założone cele, jakie ujęto w „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego”.

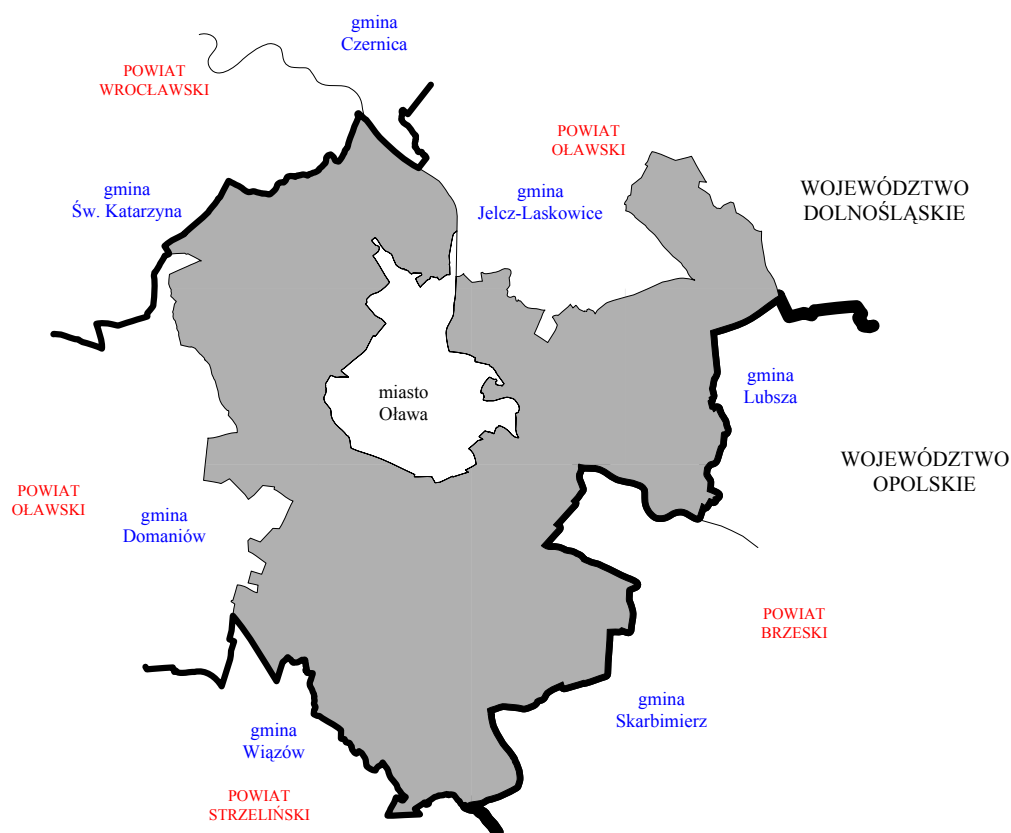

Rys. 1: Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska.

2. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Oława położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie oławskim na pograniczu Dolnego Śląska i Opolszczyzny. Od północy graniczy z gminami Św. Katarzyna, Czernica, Jelcz-Laskowice, od południa z gminą Wiązów i Skarbimierz. Od wschodu z gminą Lubsza, a od zachodu z gminą Domaniów. Gminy Skarbimierz i Lubsza należą do województwa opolskiego (rys. 2).

Obszar zajmuje powierzchnię 23 327,65 ha, na którego terenie znajdują się 32 obręby tj.: Bolechów, Bystrzyca (z Janikowem jako odrębnym sołectwem), Chwalibóżyce, Drzemlikowice (z przysiółkiem Jakubowice), Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Jaczkowice, Jankowice, Jankowice Małe, Lizawice, Marcinkowice, Marszowice, Maszków, Miłonów, Niemil, Niwnik, Oleśnica Mała, Osiek, Owczary, Psary, Siecieborowice, Siedlce, Sobocisko, Stanowice, Stary Górnik, Stary Otok, Ścinawa, Ścinawa Polska, Zabardowice i Zakrzów.

Rys. 2: Położenie administracyjne gminy Oława.

3. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

3.1 WARUNKI NATURALNE PRODUKCJI ROLNICZEJ

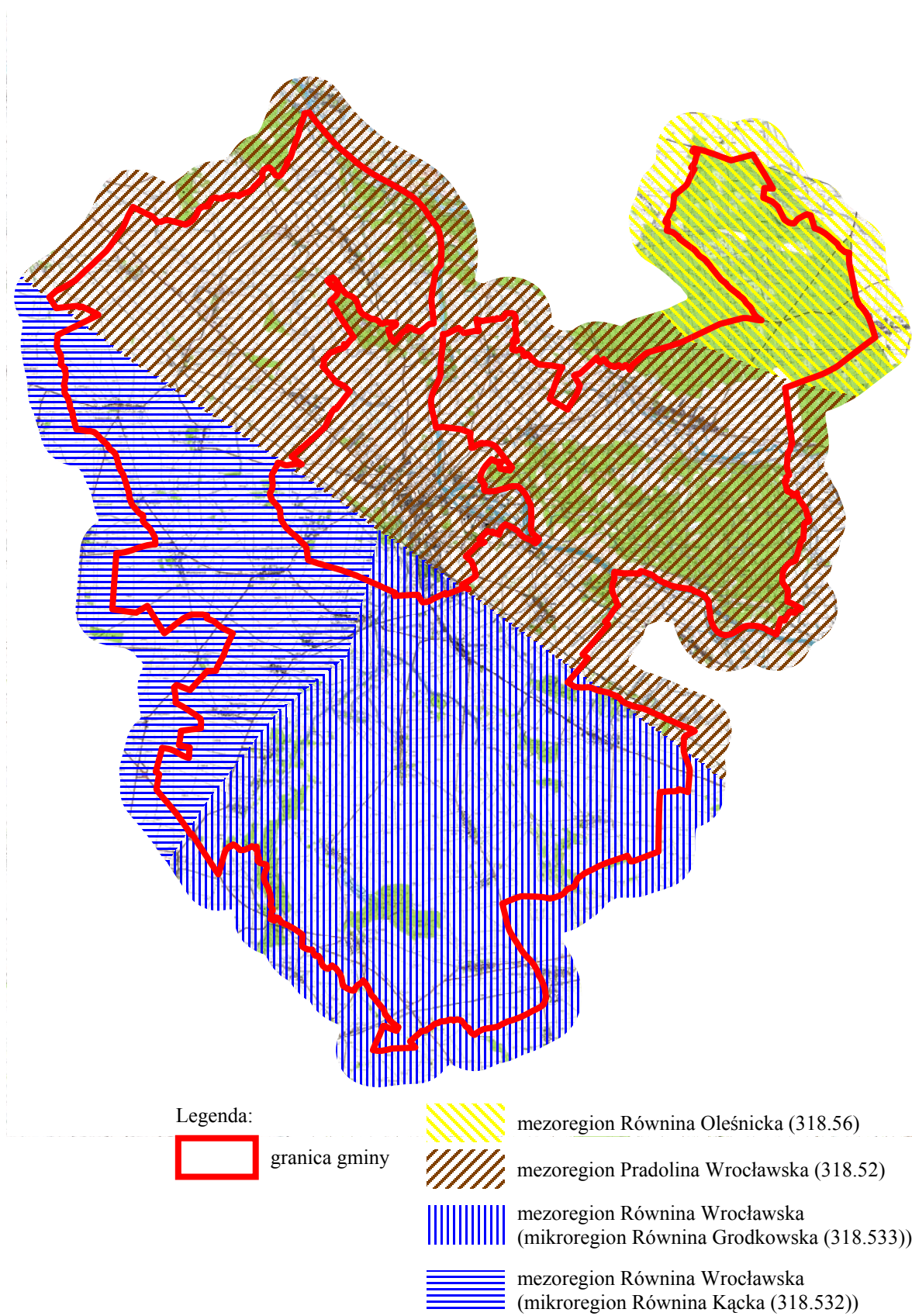
3.1.1 Fizjografia i rzeźba terenu.

Zgodnie z podziałem na jednostki fizyczno-geograficzne według J. Kondrackiego gmina wiejska Oława leży w całości w makroregionie Niziny Śląskiej. Jednostkami niższego rzędu obejmującymi gminę są trzy mezoregiony. W północno-wschodniej części gminę obejmuje fragment mezoregionu Równina Oleśnicka (318.56). Z kierunku północno-zachodniego na południowo-wschodni całą gminę przecina Pradolina Wrocławska (318.52). Region ten obejmuje pas wzdłuż koryta rzeki Odry i dolnego biegu Oławy, jak również mniejszych cieków takich jak Smortawa i Zielona. Pozostałą część obejmuje mezoregion Równiny Wrocławskiej (318.53), podzielony górnym biegiem Oławy na dwa mikroregiony: Równinę Kącką (318.532) i Równinę Grodkowską (318.533). Równina Kącka rozciąga się w kierunku Miłoszowskiej Strugi, Równina Grodkowska to dorzecza Gnojnej i Psarskiego Potoku (rys. 3). Ukształtowanie powierzchni gminy jest mało zróżnicowane. Ogólnie jest to płaska równina, gdzie wysokości pionowe kształtują się na poziomie od 123,8 m n.p.m. (Jankowice) do 159,5 m n.p.m. (Gaj Oławski).

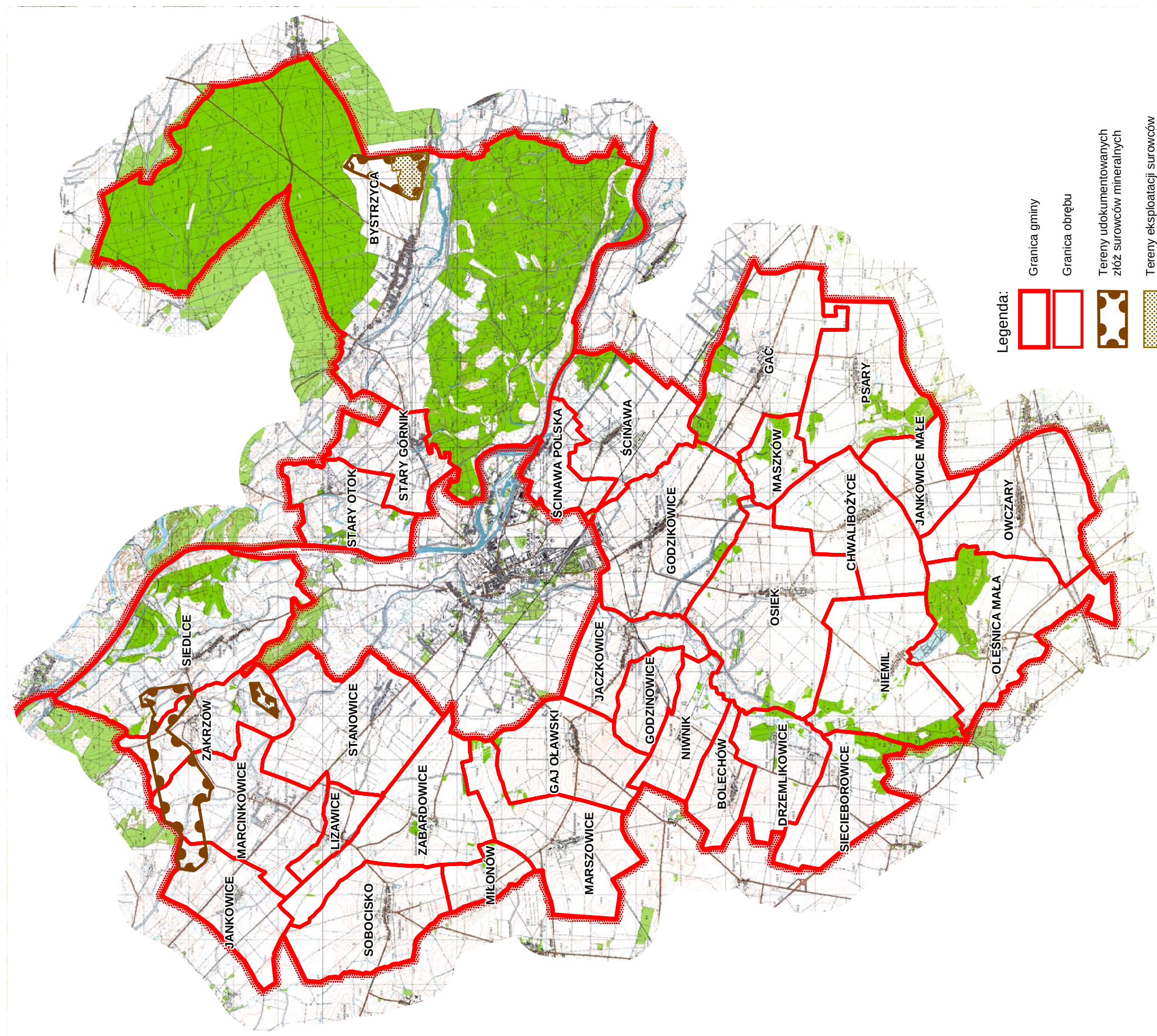
3.1.2 Surowce naturalne

Na terenie gminy Oława występują 3 udokumentowane oraz podlegające przepisom prawa górniczego pokłady złóż kruszywa naturalnego (piasek). Zlokalizowane są w miejscowościach Jankowice, Marcinkowice, Zakrzów, Siedlce oraz Bystrzyca. Eksploatowane jest tylko jedno złożo w rejonie Bystrzycy, którego zasoby określono na 8 275 tys. m³, a zasoby bilansowe orientacyjnie na 45 742 tys. m³. Roczne wydobycie wynosi około 101 tys. m³. Przewiduje się dalszą eksploatację bystrzyckiego złoża, a także wzrost rocznego wydobycia tego surowca.

Występowanie terenów eksploatacyjnych oraz pokładów udokumentowanych i perspektywicznych przedstawiono na rys. 4.

Rys. 3: Podział fizyczno-geograficzny gminy Oława.

Rys. 4: Położenie złóż surowców mineralnych na terenie gminy.

Zdjęcie 1 do 4: Kopalnia piasku w Bystrzycy.

3.1.3 Wody podziemne

Obszar gminy Oława należy do prowincji hydrogeologicznej nizinnej – subniecki wrocławskiej – trzeciorzędowej. Poziomy wodonośne mają istotne znaczenie w zaopatrzeniu gminy w wodę. Większa część obszaru gminy (centrum, północ i zachód) leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 321 „Kąty Wrocławskie – Oława – Oleśnica – Brzeg”. Północne fragmenty obszaru gminy leżą w zasięgu GZWP nr 320 „Pradolina Wrocławska”, z którego także czerpana jest woda do zasilania niektórych ujęć gminy. Trzeciorzędowe poziomy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane, dzięki czemu jakość tych wód jest generalnie dobra (klasa Ia lub Ib), z wyjątkiem nadmiernej zawartości żelaza i manganu. Są to jednak zanieczyszczenia naturalne występujące powszechnie. Cechy hydrochemiczne tych wód są zróżnicowane przestrzennie – od typowo słodkich po przekraczające granicę przyjętą dla wód mineralnych (otwór w Marcinkowicach).

Swobodne zwierciadło wód podziemnych, ujmowanych studniami gospodarskimi lub drenowanymi powierzchnią siecią hydrograficzną, zalega na różnej głębokości. Poziom wodonośny występuje na głębokości kilku metrów, natomiast w dolinach kopalnych aż do 40m. Ogólnie można stwierdzić, że zwierciadło

pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego na przeważającej części gminy, występuje na głębokości do 5m. Natomiast w strefie południowo-wschodniej (Psary i Gać) znajduje się na głębokości od 5 do 20m.

W dolinach wody gruntowe występują bardzo płytko – do 1 m głębokości, a ich zwierciadło podlega znacznym wahaniom sezonowym. Na równinach i na wyższych terasach rzecznych wody gruntowe zalegają zazwyczaj głębiej i przez to są mniej narażone na skażenie. Stanowi to również korzystne warunki budowlane.

Płytko występujące wody podziemne w rejonie dolin rzek powodują okresowe podmokłości terenu. Znaczna część dawnych mokradeł uległa jednak osuszeniu przez melioracyjne zdrenowanie górnej strefy płytko zalegającego poziomu wód podziemnych. Z drugiej jednak strony, brak konserwacji systemów melioracyjnych, zwłaszcza rowów odwadniających, spowodowało w wielu miejscach ponowne zbliżenie się ku powierzchni zwierciadła wód podziemnych.

Pierwszy poziom wodonośny rozprzestrzeniony jest na obszarze całej gminy – w dolinach rzecznych oraz na wysoczyznach. Źródłem zasilania są głównie opady atmosferyczne. Wody z tego poziomu ze względu na łatwą dostępność wykorzystywane są przez liczne studnie gospodarcze. W wielu miejscach mogą być jednak skażone z uwagi na brak naturalnej izolacji warstwami słabiej przepuszczalnymi (rys. 5).

3.1.4 Warunki klimatyczne

Pod względem regionalizacji klimatycznej (według A. Schmucka), gmina Oława wchodzi w skład regionu Nadodrzańskiego, który należy do najcieplejszych regionów w kraju. Charakteryzują go wysokie średnie temperatury roczne, krótkotrwała deszczowa zima, wczesna i wilgotna wiosna oraz ciepłe lato. Region Nadodrzański leży w strefie o niewielkiej zmienności i aktywności atmosferycznej. Ścierają się tu wpływy kontynentalne i oceaniczne, a także wpływ gór, gdzie sporadycznie docierają wiatry fenowe w półroczu zimowym. Średnioroczna temperatura powietrza dla tego obszaru wynosi 9°C. Czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni, a długość okresu wegetacyjnego wynosi 225 dni. Na całym obszarze przeważają wiatry zachodnie, o średnich prędkościach od 3,0-3,5m·s⁻¹. Średnia roczna suma opadów z wielolecia (1960-1990r.), to około 594 mm, natomiast średnie sumy roczne w latach najsuchszych wyniosły około 391 mm (1982r.), a w latach najbardziej wilgotnych 745 mm (1977r.). Najwyższa średnia miesięczna suma opadów wynosząca 81 mm przypada na lipiec, a najniższa przypada na miesiąc luty – 27 mm.

3.1.5 Gospodarka wodna i przeciwpowodziowa

Powierzchnia gruntów pod wodami wynosi 472,02 ha – 2,0% (ogólnej powierzchni gminy). Wody stojące zajmują 33,17 ha – 0,1%, wody płynące 317,64 ha – 1,4% oraz rowy 121,21 – 0,5% (tab. 1; rys. 5).

Cały obszar gminy Oława położony jest w dorzeczu rzeki Odry, której główne koryto przecina gminę z kierunku wschodniego do centrum, a następnie w kierunku północnym. Tereny te odwadniane są przez jej następujące dopływy: rzekę Oławę (północno-zachodnia i południowo-zachodniej części gminy), rzekę Szaloną wraz z dopływami (zachodnia część gminy), Psarski Potok (w części południowo-wschodniej) oraz rzekę Smortawę (północno-wschodnia część gminy). Odpływ wody zapewniają również liczne, niewielkie dopływy Odry. W dolinie Odry występuje liczna sieć drobnych cieków i rowów melioracyjnych oraz starorzecza. Psarski Potok jest ponadto połączony z Oławą kanałem wykorzystywanym do przerzutu wody z ujęcia w Michałowie na Nysie Kłodzkiej. W obrębie gminy biegnie on od południowej części Psar w kierunku północno-zachodnim, łącząc się z Oławą w Godzikowicach.

Potok Smortawa, największy prawostronny dopływ Odry na terenie gminy (6,09km), w rejonie Bystrzycy tworzy rozlewiska.

W miejscowości Oleśnica Mała występuje największy kompleks stawów hodowlanych o łącznej powierzchni ponad 16 ha, który zasilany jest z cieku Gnojna.

Zdjęcie 5: Stawy hodowlane w Oleśnicy Małej.

Na terenie gminy występują również obszary pozbawione powierzchniowej sieci cieków naturalnych jak i sztucznych. Obejmują one zalesioną część terenów na wschód i północny-wschód od Bystrzycy.

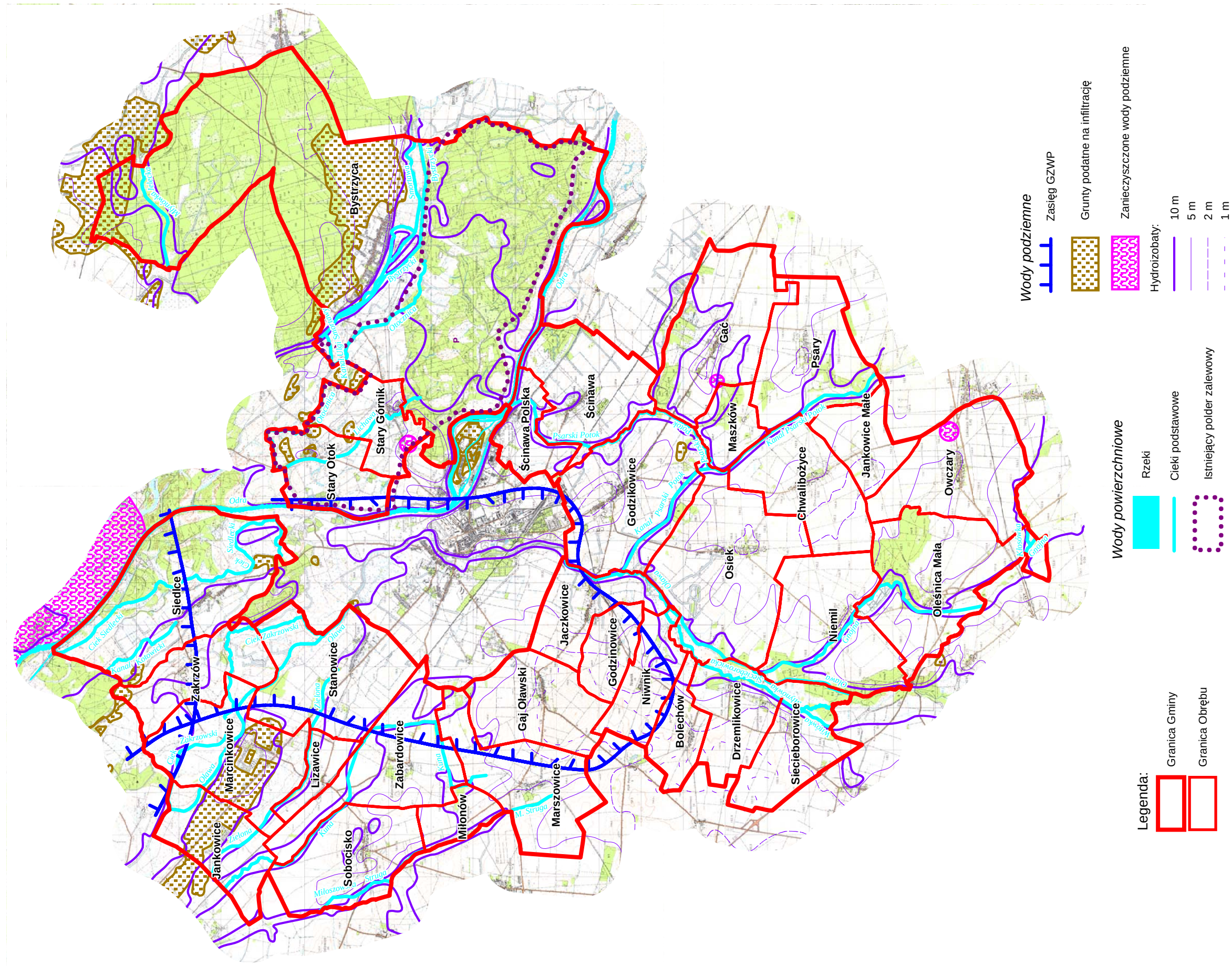
Prawa część doliny Odry wykorzystywana jest jako polder zalewowy. Polder Lipki-Oława ma łączną powierzchnię 3000 ha i pełni rolę zbiornika przepływowego dla wód powodziowych w ilości 30,0 mln m³. Tereny te rozciągają się prawie w całym międzyrzeczu Odra-Smortawa. W północno-zachodniej części gminy, na terenie pomiędzy korytami Odry i Oławy planowany jest kolejny Polder Kotowice o pojemności 24 mln m³ (rys. 5).

Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek

Tabela 1

Lp	Obręb	Powierzchnia obróbu ogółem	Grunty pod wodami (udział w powierzchni obróbu)							
			Razem		Wody stojące		Wody płynące		Rowy	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Bolechów	254,35	0,62	0,2	0,06	0,0	-	-	0,56	0,2
2.	Bystrzyca	5389,00	126,37	2,3	0,92	0,0	116,62	2,2	8,83	0,2
3.	Chwalibóżyce	629,67	6,31	1,0	0,11	0,0	-	-	6,2	1,0
4.	Drzemlikowice	425,99	7,21	1,7	0,47	0,1	4,53	1,1	2,21	0,5
5.	Gać	820,52	3,48	0,4	0,07	0,0	-	-	3,41	0,4
6.	Gaj Oławski	579,83	1,70	0,3	0,18	0,0	-	-	1,52	0,3
7.	Godzikowice	935,28	17,69	1,9	-	-	12,89	1,4	4,8	0,5
8.	Godzinowice	245,45	0,68	0,3	-	-	-	-	0,68	0,3
9.	Jaczkowice	391,29	10,76	2,7	1,24	0,3	5,45	1,4	4,07	1,0
10.	Jankowice	464,81	8,13	1,7	0,05	0,0	5,96	1,3	2,12	0,5
11.	Jankowice Małe	315,88	0,16	0,1	0,02	0,0	-	-	0,14	0,0
12.	Lizawice	167,11	2,68	1,6	0,05	0,0	1,25	0,7	1,38	0,8
13.	Marcinkowice	775,30	27,37	3,5	-	-	18,5	2,4	8,87	1,1
14.	Marszowice	696,56	2,65	0,4	0,09	0,0	0,68	0,1	1,88	0,3
15.	Maszków	219,25	4,36	2,0	-	-	2,26	1,0	2,1	1,0
16.	Miłonów	181,57	2,30	1,3	0,64	0,4	-	-	1,66	0,9
17.	Niemil	807,11	4,85	0,6	-	-	2,95	0,4	1,9	0,2
18.	Niwnik	340,29	5,24	1,5	0,03	0,0	1,65	0,5	3,56	1,0
19.	Oleśnica Mała	942,71	26,00	2,8	20,29	2,2	2,56	0,3	3,15	0,3
20.	Osiek	1126,56	18,10	1,6	-	-	14,9	1,3	3,2	0,3
21.	Owczary	758,70	2,01	0,3	0,84	0,1	-	-	1,17	0,2
22.	Psary	713,40	9,85	1,4	0,99	0,1	1,64	0,2	7,22	1,0
23.	Siecieborowice	489,07	5,15	1,1	-	-	1,23	0,3	3,92	0,8
24.	Siedlce	1216,02	54,74	4,5	1,05	0,1	45,26	3,7	8,43	0,7
25.	Sobocisko	634,14	5,74	0,9	0,24	0,0	2,8	0,4	2,7	0,4
26.	Stanowice	867,25	24,97	2,9	-	-	16,04	1,8	8,93	1,0
27.	Stary Górnik	370,29	8,31	2,2	1,52	0,4	3,79	1,0	3,0	0,8
28.	Stary Otok	444,74	38,01	8,5	3,96	0,9	30,9	6,9	3,15	0,7
29.	Ścinawa	652,74	13,44	2,1	0,04	0,0	8,81	1,3	4,59	0,7
30.	Ścinawa Polska	262,11	12,14	4,6	0,31	0,1	10,47	4,0	1,36	0,5
31.	Zabardowice	751,04	8,21	1,1	-	-	3,88	0,5	4,33	0,6
32.	Zakrzów	459,62	12,79	2,8	-	-	2,62	0,6	10,17	2,2
Gmina ogółem		23327,65	472,02	2,0	33,17	0,1	317,64	1,4	121,21	0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Rys. 5: Wody powierzchniowe i wody podziemne.

3.1.6 Charakterystyka gleb.

Obszar gminy Oława pokrywają głównie gleby pseudobielicowe, brunatne, mady oraz czarne ziemie. Usytuowanie poszczególnych typów gleb związane jest ściśle z rzeźbą terenu i stosunkami wodnymi.

Teren położony jest w obrębie monokliny przedsudeckiej wypełnionej osadami górnej kredy, pokrytymi osadami trzeciorzędowymi. Na powierzchni leżą piaski i żwiry lodowcowe oraz gliny zwałowe. Szeroką dolinę Odry zajmują holocenijskie piaski i muły rzeczne. Dno Pradoliny Wrocławskiej tworzy niska terasa holocenijska, miejscami plejstocenijska. Równina Oleśnicka obejmująca północno-wschodni fragment jest równiną akumulacyjno – erozyjną, wykształconą na utworach wodnolodowcowych. W części centralnej i wschodniej gminy występują zdenudowane wysoczyzny morenowe na pokrywach glin zwałowych.

Zdjęcie 6: Pola uprawne.

W centralnej i wschodniej części obszaru, gleby rozwinęły się na podłożu piasków, żwirów i glin lodowcowych, są to gleby płowe oraz gleby brunatne właściwe. Ten typ gleb szczególnie zaznacza się na południowym wschodzie od linii Chwalibożyce – Lipki (gmina Skarbimierz), a także między Ścinawą Polską, a Ścinawą. Część południowo-wschodnią poza doliną Odry, zajmują gleby pseudobielicowe. Występują one przeważnie w terenie płaskim, z dość wysokim poziomem wód gruntowych, największe powierzchnie tych gleb znajdują się w obrębie Godzikowice. W szerokiej, 1,5 km dolinie Odry, w dolinie Oławy oraz Psarskiego Potoku występują mady. Największe powierzchnie tego typu gleb znajdują się w obrębach Marcinkowice i Bystrzyca. Tereny te charakteryzują się wysokim poziomem występowania wód gruntowych i w związku z tym większość gleb madowych pokryta jest przez trwałe użytki zielone. Tereny usytuowane w zachodniej części gminy pokryte są zwarcie

glinami zwałowymi. Wzdłuż rzeki Oława występują piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowacenia środkowopolskiego, przechodzące bez wyraźnej krawędzi w holocenijskie piaski i namuły dna Oławy i Odry. W obszarach zachodnich gminy występują niewielkie płaty gleb brunatnych, które zajmują największą powierzchnię w obrębie Marszowice. Gleby te usytuowane są na lekkich wzniesieniach terenowych, gdzie występowanie wód gruntowych kształtuje się najgłębiej. W obniżeniach terenowych występują natomiast czarne ziemie, a są one największą powierzchnię skupiają w obrębie Zabardowice.

3.1.7 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Na podstawie analizy danych ewidencyjnych dotyczących klas bonitacyjnych gruntów ornych (stanowiących 87,1 % użytków rolnych), stwierdzono, że na obszarze gminy Oława przeważają gleby średnie – 59,3 % (RIVa – 32,2 %, RIVb – 27,1 %). Gleby dobre stanowią – 32,5 % (RIIIa – 16,6 %, RIIIb – 15,9 %), natomiast pozostałe – 7,0 % tworzą gleby słabe. W poszczególnych obrębach występuje zróżnicowanie jakości gleb. Największą grupę w klasyfikacji gruntów stanowią gleby średnie (IVa – IVb), najwięcej gruntów w tych klasach występuje w obrębach: Ścinawa Polska (95,9 %), Ścinawa (89,2 %), Psary (89,0 %). Gleb dobrych w klasach IIIa – IIIb najwięcej jest w: Marszowicach (77,9 %), Drzemlikowicach (77,3 %) oraz Bolechowie (76,9 %). Najsłabsze grunty z przewagą gruntów klasy V są w Marcinkowicach (28,5 %), Jankowicach (23,7 %) i Maszkowie (21,0 %).

Użytki zielone stanowią 12,5 % użytków rolnych, wśród nich przeważają gleby klas średnich (46,6 %) i dobrych (32,1 %), natomiast udział klas bardzo dobrych jest niewielki (2,5 %). Użytki zielone najslabszych klas wynoszą razem 18,8 %. W gminie Oława największy udział gleb dobrych użytków zielonych charakteryzuje wieś: Jankowice Małe (100,0 %), Godzinowice (95,5 %) i Sobocisko (90,8 %), natomiast glebami średnimi wyróżniają się wsie: Maszków (97,5 %), Siedlce (79,4 %), Niemil (71,1 %). Analiza gleboznawczej klasyfikacji gruntów wykazała, iż gmina Oława posiada dobre warunki glebowe do produkcji rolnej. Udział powierzchniowy klas bonitacyjnych w poszczególnych obrębach przedstawiono w tabeli nr 2. Ogólny udział klas bonitacyjnych w gminie wskazano na rys. 6 i rys. 7.

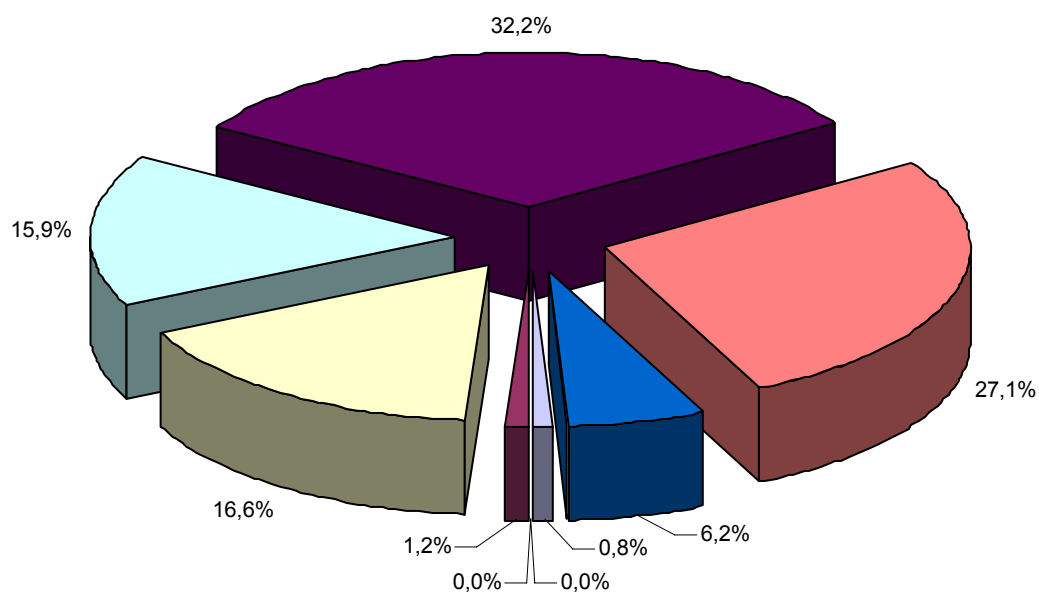
Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych

Tabela 2

Lp	Obręb	Jedn.	Grunty orne										Użytki zielone								Razem GO+UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIZ	razem	I	II	III	IV	V	VI	VIZ	razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1.	Bolechów	ha	-	12,32	102,90	67,99	28,47	10,19	0,48	-	-	222,35	-	-	11,36	2,51	-	-	-	13,87	236,22
		%	-	5,5	46,3	30,6	12,8	4,6	0,2	-	-	100,0	-	-	81,9	18,1	-	-	-	100,0	
2.	Bystrzyca	ha	-	-	56,11	182,20	246,31	134,26	90,28	68,35	-	777,51	-	-	151,66	198,00	87,59	13,59	-	450,84	1 228,35
		%	-	-	7,2	23,4	31,7	17,3	11,6	8,8	-	100,0	-	-	33,6	44,0	19,4	3,0	-	100,0	
3.	Chwalibożycze	ha	-	5,83	56,39	173,46	250,79	56,11	0,73	-	-	543,31	-	-	31,27	19,55	-	-	-	50,82	594,13
		%	-	1,1	10,4	31,9	46,2	10,3	0,1	-	-	100,0	-	-	61,5	38,5	-	-	-	100,0	
4.	Drzemlikowice	ha	-	12,11	145,26	90,10	19,35	36,68	1,30	-	-	304,80	-	6,78	37,35	12,92	0,68	-	-	57,73	362,53
		%	-	4,0	47,7	29,6	6,3	12,0	0,4	-	-	100,0	-	11,7	64,7	22,4	1,2	-	-	100,0	
5.	Gać	ha	-	-	10,48	8,49	86,78	377,39	106,59	7,54	0,14	597,41	-	-	33,28	37,01	3,50	-	-	73,79	671,20
		%	-	-	1,8	1,4	14,5	63,2	17,8	1,3	-	100,0	-	-	45,1	50,2	4,7	-	-	100,0	
6.	Gaj Oławski	ha	-	18,44	215,89	108,33	138,11	25,56	8,66	-	-	514,99	-	-	10,44	9,85	3,99	-	-	24,28	539,27
		%	-	3,6	41,9	21,0	26,8	5,0	1,7	-	-	100,0	-	-	43,0	40,6	16,4	-	-	100,0	
7.	Godzikowice	ha	-	-	11,18	7,85	133,19	490,34	77,90	-	-	720,46	-	4,22	11,04	37,29	10,98	1,12	0,27	64,92	785,38
		%	-	-	1,6	1,1	18,5	68,0	10,8	-	-	100,0	-	6,5	17,0	57,5	16,9	1,7	0,4	100,0	
8.	Godzinowice	ha	-	9,77	53,50	72,19	58,70	24,86	4,36	-	-	223,38	-	-	4,41	0,21	-	-	-	4,62	228,00
		%	-	4,4	24,0	32,2	26,3	11,1	2,0	-	-	100,0	-	-	95,5	4,5	-	-	-	100,0	
9.	Jaczkowice	ha	-	0,82	66,31	77,10	136,43	42,57	7,13	-	-	330,36	-	1,11	7,37	7,29	0,62	0,16	-	16,55	346,91
		%	-	0,2	20,1	23,3	41,3	12,9	2,2	-	-	100,0	-	6,7	44,6	44,0	3,7	1,0	-	100,0	
10.	Jankowice	ha	-	-	11,82	58,93	102,20	100,79	84,98	-	-	358,72	-	-	5,71	31,01	30,67	3,32	-	70,71	429,43
		%	-	-	3,3	16,4	28,5	28,1	23,7	-	-	100,0	-	-	8,1	43,8	43,4	4,7	-	100,0	
11.	Jankowice Małe	ha	-	6,02	16,05	71,60	140,22	61,24	0,83	-	-	295,96	-	-	2,78	-	-	-	-	2,78	298,74
		%	-	2,0	5,4	24,2	47,4	20,7	0,3	-	-	100,0	-	-	100,0	-	-	-	-	100,0	
12.	Lizawice	ha	-	0,77	26,82	31,27	21,12	18,04	5,88	0,61	-	104,51	-	-	-	11,94	11,38	12,59	-	35,91	140,42
		%	-	0,7	25,7	29,9	20,2	17,3	5,6	0,6	-	100,0	-	-	-	33,2	31,7	35,1	-	100,0	
13.	Marcinkowice	ha	-	-	4,93	28,48	125,70	233,05	137,88	18,69	-	548,73	-	-	4,06	48,12	44,61	16,29	-	113,08	661,81
		%	-	-	0,9	5,2	22,9	42,5	25,1	3,4	-	100,0	-	-	3,6	42,6	39,4	14,4	-	100,0	
14.	Marszowice	ha	-	15,75	341,33	149,93	83,63	37,20	3,36	-	-	631,20	-	5,60	10,70	0,59	1,01	-	-	17,90	649,10
		%	-	2,5	54,1	23,8	13,2	5,9	0,5	-	-	100,0	-	31,3	59,8	3,3	5,6	-	-	100,0	
15.	Maszków	ha	-	-	-	-	14,64	98,43	29,32	0,77	-	143,16	-	-	0,14	18,23	-	0,33	-	18,70	161,86
		%	-	-	-	-	10,2	68,8	20,5	0,5	-	100,0	-	-	0,7	97,5	-	1,8	-	100,0	
16.	Miłonów	ha	0,54	13,59	21,36	33,45	50,96	29,01	3,03	-	-	151,94	-	-	8,24	3,91	0,10	-	-	12,25	164,19
		%	0,4	8,9	14,1	22,0	33,5	19,1	2,0	-	-	100,0	-	-	67,3	31,9	0,8	-	-	100,0	
17.	Niemil	ha	-	1,50	7,01	60,05	314,82	160,39	31,84	-	-	575,61	-	-	12,49	37,28	2,70	-	-	52,47	628,08
		%	-	0,3	1,2	10,4	54,7	27,9	5,5	-	-	100,0	-	-	23,8	71,1	5,1	-	-	100,0	
18.	Niwnik	ha	-	15,45	146,55	50,76	58,17	14,87	0,76	-	-	286,56	-	0,21	19,89	4,12	0,28	-	-	24,50	311,06
		%	-	5,4	51,1	17,7	20,3	5,2	0,3	-	-	100,0	-	0,9	81,2	16,8	1,1	-	-	100,0	
19.	Oleśnica Mała	ha	-	2,61	139,24	128,21	225,23	71,14	4,37	-	-	570,80	-	-	67,87	12,38	1,78	0,42	-	82,45	653,25
		%	-	0,5	24,3	22,5	39,4	12,5	0,8	-	-	100,0	-	-	82,3	15,0	2,2	0,5	-	100,0	
20.	Osiek	ha	-	1,29	66,09	113,41	429,96	270,57	51,41	-	-	932,73	-	-	19,90	52,03	5,41	0,27	-	77,61	1 010,34
		%	-	0,1	7,1	12,2	46,1	29,0	5,5	-	-	100,0	-	-	25,6	67,1	7,0	0,3	-	100,0	
21.	Owezary	ha	-	2,03	191,72	79,75	274,87	108,85	11,04	-	-	668,26	-	-	4,04	14,59	5,25	-	-	23,88	692,14
		%	-	0,3	28,7	11,9	41,1	16,3	1,7	-	-	100,0	-	-	16,9	61,1	22,0	-	-	100,0	
22.	Psary	ha	-	-	1,59	37,48	200,00	224,84	12,87	0,64	-	477,42	-	-	28,16	58,75	1,75	0,14	-	88,80	566,22
		%	-	-	0,3	7,9	41,9	47,1	2,7	0,1	-	100,0	-	-	31,7	66,1	2,0	0,2	-	100,0	
23.	Siecieborowice	ha	-	25,49	187,26	79,78	25,41	32,08	0,92	-	-	350,94	-	3,74	39,23	3,19	-	-	-	46,16	397,10
		%	-	7,3	53,4	22,7	7,2	9,1	0,3	-	-	100,0	-	8,1	85,0	6,9	-	-	-	100,0	
24.	Siedlce	ha	-	-	33,88	59,06	234,93	234,13	31,25	1,15	-	594,40	-	-	12,98	153,88	23,56	3,27	-	193,69	788,09
		%	-	-	5,7	9,9	39,5	39,4	5,3	0,2	-	100,0	-	-	6,7	79,4	12,2	1,7	-	100,0	
25.	Sobocisko	ha	-	6,02	146,87	190,69	158,35	75,12	3,36	-	-	580,41	-	-	18,43	1,43	0,45	-	-	20,31	600,72
		%	-	1,0	25,3	32,9	27,3	12,9	0,6	-	-	100,0	-	-	90,8	7,0	2,2	-	-	100,0	

Lp	Obręb	Jedn.	Grunty orne										Użytki zielone							Razem GO+UZ	
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIZ	razem	I	II	III	IV	V	VI	VIZ		razem
26.	Stanowice	ha	-	10,98	49,36	70,92	105,91	132,15	52,42	7,46	-	429,20	-	-	1,37	17,23	16,50	2,17	-	37,27	466,47
		%	-	2,6	11,5	16,5	24,7	30,8	12,2	1,7	-	100,0	-	-	3,7	46,2	44,3	5,8	-	100,0	
27.	Stary Górnik	ha	-	-	4,88	22,48	140,98	89,88	7,45	1,72	-	267,39	-	-	10,26	14,62	3,22	8,60	-	36,70	304,09
		%	-	-	1,8	8,4	52,8	33,6	2,8	0,6	-	100,0	-	-	28,0	39,8	8,8	23,4	-	100,0	
28.	Stary Otok	ha	-	-	4,14	4,32	114,44	53,04	22,94	2,78	-	201,66	-	-	22,87	84,27	24,23	2,44	0,39	134,20	335,86
		%	-	-	2,1	2,1	56,7	26,3	11,4	1,4	-	100,0	-	-	17,0	62,8	18,1	1,8	0,3	100,0	
29.	Ścinawa	ha	-	-	-	22,22	151,97	294,30	30,21	2,04	-	500,74	-	-	27,95	10,52	0,10	-	-	38,57	539,31
		%	-	-	-	4,4	30,3	58,9	6,0	0,4	-	100,0	-	-	72,4	27,3	0,3	-	-	100,0	
30.	Ścinawa Polska	ha	-	-	-	-	113,40	64,23	7,65	-	-	185,28	-	7,40	30,29	3,63	1,41	1,18	-	43,91	229,19
		%	-	-	-	-	61,2	34,7	4,1	-	-	100,0	-	16,9	68,9	8,3	3,2	2,7	-	100,0	
31.	Zabardowice	ha	-	11,35	219,68	138,07	229,69	53,97	11,70	-	-	664,46	-	21,38	2,49	1,03	0,28	-	-	25,18	689,64
		%	-	1,7	33,1	20,8	34,5	8,1	1,8	-	-	100,0	-	84,9	9,9	4,1	1,1	-	-	100,0	
32.	Zakrzów	ha	-	-	2,87	23,95	119,63	165,07	30,35	1,79	-	343,66	-	-	1,30	34,41	26,97	5,39	-	68,07	411,73
		%	-	-	0,8	7,0	34,8	48,1	8,8	0,5	-	100,0	-	-	1,9	50,6	39,6	7,9	-	100,0	
Gmina ogółem		ha	0,54	172,14	2 341,47	2 242,52	4 534,36	3 820,35	873,25	113,54	0,14	14 098,31	-	50,44	649,33	941,79	309,02	71,28	0,66	2 022,52	16 120,83
		%	-	1,2	16,6	15,9	32,2	27,1	6,2	0,8	-	100,0	-	2,5	32,1	46,6	15,3	3,5	-	100,0	

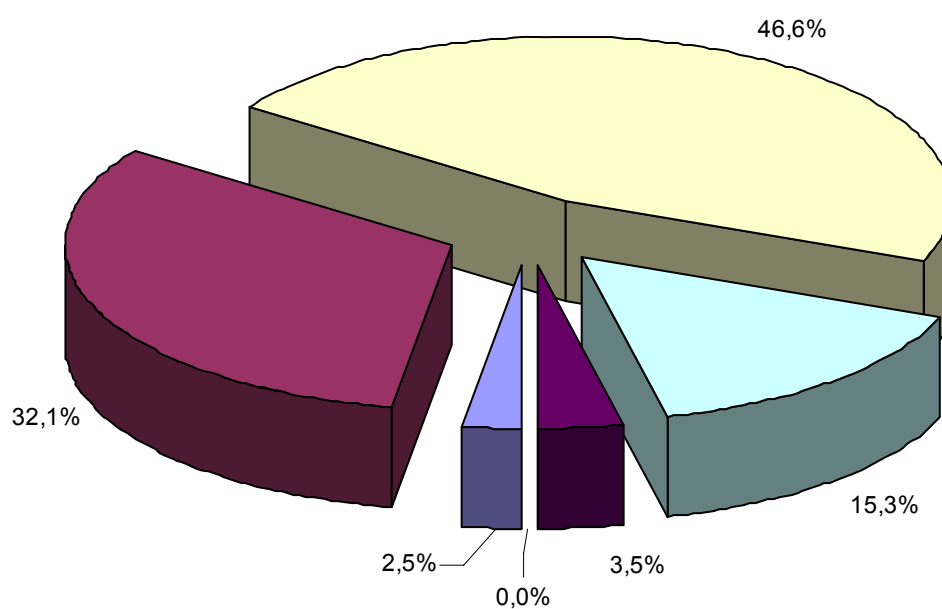
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Klasy bonitacyjne gruntów ornych:

I II IIIa IIIb IVa IVb V VI VIz

Rys. 6: Udział klas bonitacyjnych w powierzchni gruntów ornych.

Klasy bonitacyjne użytków zielonych:

II III IV V VI VIz

Rys. 7: Udział klas bonitacyjnych w powierzchni użytków zielonych.

3.1.8 Kompleksy glebowo-rolnicze

W obszarze gminy wyodrębniono następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb (rys. 8):

Kompleks (1) pszenney bardzo dobry – do tego kompleksu zaliczane są gleby zasobne w składniki pokarmowe, o odczynie obojętnym, głębokim poziomie próchnicznym, dobrej strukturze, przewiewne, magazynujące duże ilości wody. Pod względem typologicznym należą do nich czarne ziemie, mady, gleby brunatne i pseudobielcowe. Są one stosunkowo łatwe do uprawy, osiąga się na nich wysokie i dość wierne plony, nawet najbardziej wymagających roślin. Rośliny, których udawanie się uwarunkowane jest właściwościami tego kompleksu to: pszenica jara i ozima, jęczmień jary, kukurydza na zieloną masę, buraki cukrowe, rzepak ozimy, mak, chmiel, groch siewny, bobik, lucerna siewna, lucerna mieszańcowa, koniczyna czerwona, tymotka. Gleby tego kompleksu na terenie gminy zajmują powierzchnię 612,13 ha, natomiast ich największe areły występują w Zabardowicach, Marszowicach i Sobocisku.

Kompleks (2) pszenney dobry zajmuje powierzchnię 4 876,30 ha. Gleby obejmujące ten typ kompleksu dominują szczególnie w obrębach: Owczary, Zabardowice, Marszowice, Gaj Oławski, Sobocisko i Chwalibożyce. Typologicznie są to pseudobielice, a w dalszej kolejności gleby brunatne, czarne ziemie i mady. Przeważnie są to gleby zwięzlejsze i cięższe do uprawy. Tam, gdzie poziom wód gruntowych może ulegać pewnym wahaniom, są one okresowo gorzej przewietrzane albo wykazują okresowo słabe niedobory wody. Na glebach tego kompleksu udają się wszystkie rośliny uprawne, lecz otrzymanie odpowiednio wysokich plonów zależne jest od poziomu agrotechniki i warunków pogodowych. Odpowiedni dobór roślin dla tego kompleksu to: pszenica ozima i jara, jęczmień jary, kukurydza na zieloną masę, buraki cukrowe, rzepak ozimy, chmiel, bobik, wyka siewna, lucerna siewna i mieszańcowa, koniczyna czerwona, kapusta pastewna, tymotka.

Kompleks (3) pszenney wadliwy – gleby tego kompleksu obejmują 3 239,99 ha. Kompleks ten występuje w obrębach: Ścinawa, Osiek, Oleśnica Mała, Niemil i Chwalibożyce. Pod względem typologicznym przeważają gleby pseudobielicowe, a w dalszej kolejności brunatne i mady. Są to gleby średnio zwięzłe i zwięzłe, które nie są zdolne do magazynowania większych ilości wody i w pewnych okresach wykazują jej niedobór. Układ stosunków wodnych tych gleb powoduje, że plony roślin ulegają bardzo dużym wahaniom. W latach mokrych plony mogą być bardzo wysokie, zaś w

latach suchych bardzo niskie. Gleby te są silnie zakwaszone i wymagają, wysokiego nawożenia wszystkimi składnikami podstawowymi, są strukturalne i stosunkowo łatwe w uprawie. Charakterystycznym zjawiskiem dla tego kompleksu jest przedwczesne „dojrzewanie zbóż w latach suchych”. Rośliny właściwe kompleksu pszenno – wadliwego to: kukurydza na zieloną masę, pszenica ozima i jara, jęczmień jary, słonecznik pastewny, lucerna siewna i mieszańcowa, esparceta siewna, facelia, kupkówka.

Kompleks (4) żytni bardzo dobry - gleby zaliczone do tego kompleksu położone są najczęściej w terenie płaskim o dobrym odpływie wody i o dobrze układających się stosunkach powietrzno-wodnych. Są to gleby strukturalne, posiadające dobrze wykształcony poziom próchniczny, które pod wpływem racjonalnego nawożenia i właściwych zabiegów agrotechnicznych uzyskują dobry stopień kultury, dzięki czemu istnieje możliwość uprawy na nich tych samych roślin, co na kompleksach pszennych. Gleby tego kompleksu zajmują 1 221,39 ha, typologicznie są to gleby pseudobielicowe, które dominują nad madami brunatnymi, czarnymi ziemiami i madami. Największe zasięgi gleb tego kompleksu występują w obrębach: Bystrzyca, Osiek, Owczary, Jaczkowice oraz Gać.

Kompleks (5) żytni dobry – gleby tego kompleksu zajmują ogółem 2 261,57 ha i występują w obrębach: Godzikowice, Marcinkowice, Siedlce, Bystrzyca oraz Gać. Pod względem typologicznym są to pseudobielice, gleby brunatne, czarne ziemie zdegradowane i mady. Gleby tego typu charakteryzują się lekkim składem mechanicznym i małą zwięzłością utworów, z których się wytworzyły. Są to gleby dość wrażliwe na suszę, przeważnie głęboko wylugowane i zakwaszone. Uprawia się na nich żyto, jęczmień ozimy, owies, kukurydzę na ziarno, grykę, proso, ziemniaki, buraki pastewne, marchew pastewna, rzepak ozimy, rzepik jary, wyka, ozima, łubin żółty na ziarno, łubin wąskolistny, seradela, esparceta. Zależność wzrostu i plonowania tych roślin uwarunkowane jest doprowadzeniem gleby do wysokiego stopnia kultury.

Kompleks (6) żytni słaby – typologicznie zaliczane są do niego gleby pseudobielicowe, brunatne wytworzone z piasków, słabo gliniastych, a także glin lekkich zalegających płytko na piaskach luźnych. Gleby te są nadmiernie przepuszczalne i mają słabą zdolność zatrzymywania wody, dlatego są okresowo lub trwale zbyt suche. Niedobór wody staje się czynnikiem ograniczającym działanie stosowanych nawozów mineralnych. Składniki niewykorzystane przez rośliny są bardzo szybko wymywane z gleby. Dobór roślin uprawnych tego kompleksu jest bardzo

ograniczony i sprowadza się głównie do żyta, owsa, ziemniaków, seradeli i łubinów. Gleby tego kompleksu na terenie gminy występują w obrębach: Marcinkowice, Bystrzyca, Jankowice, Stanowice oraz Stary Otok. Powierzchnia tego kompleksu wynosi 578,50 ha.

Kompleks (7) żytni najsłabszy – obejmuje najsłabsze gleby brunatne wytworzone z piasków luźnych i piasków słabo gliniastych przechodzących na niewielkiej głębokości w piasek luźny lub żwir. Gleby tego kompleksu występują głównie w obrębie Bystrzyca tworząc zwarty obszar w północnej części wsi. Gleby te są ubogie w składniki pokarmowe, a jednocześnie przeważnie trwale suche, dlatego też mimo stosowania wysokiego nawożenia mineralnego wzrost plonów jest z reguły nieproporcjonalny do poniesionych nakładów, stąd też uprawia się na nich przeważnie żyto i łubin żółty. Gleby te zajmują 221,85 ha.

Kompleks (8) zbożowo - pastewny mocny – do tego kompleksu zalicza się gleby średnio zwięzłe i ciężkie, które w okresie wegetacyjnym przez długi okres pozostają nadmiernie uwilgotnione. Są to gleby zasobne w składniki pokarmowe i potencjalnie żyzne, ale wadliwe z powodu nadmiernego i okresowego uwilgotnienia, co utrudnia prawidłową agrotechnikę oraz ogranicza właściwy dobór roślin (owies, buraki pastewne, brukiew, bobik, koniczyna czerwona, koniczyna szwedzka, kapusta pastewna, zycica trwała, tymotka). Typologicznie są to gleby pseudobielicowe, mady i czarne ziemie. Największe powierzchnie tego kompleksu występują w obrębach: Bystrzyca, Godzikowice, Osiek, Stary Górnik. Obszar tego kompleksu zajmuje 833,95 ha.

Kompleks (9) zbożowo - pastewny słaby – kompleks ten obejmuje gleby lekkie, wytworzone z piasków. Są one okresowo podmokłe ze względu na występowanie w dolnej części profilu warstw słabo przepuszczalnych lub położenia gleby w obniżeniu terenu w zasięgu wody gruntowej. Nadmierne uwilgotnienie występuje tu przeważnie wiosną i powoduje wymakanie roślin oraz opóźnienie sadzenia. Regulacja stosunków wodnych tych gleb jest dość trudna, gdyż odwodnienie nie zawsze podnosi ich wartość. Odpowiedni dobór roślin dla tego kompleksu to: żyto, owies, burak pastewny, marchew pastewna, rzepa, kupkówka. Powierzchnia kompleksu swym zasięgiem obejmuje 13,06 ha.

Kompleks 1z - użytki zielone bardzo dobre i dobre – do tego kompleksu zaliczane są użytki zielone na glebach mineralnych i mułowo torfowych. Pod względem typologicznym są to mady, pseudobielice i czarne ziemie. Gleby tego kompleksu

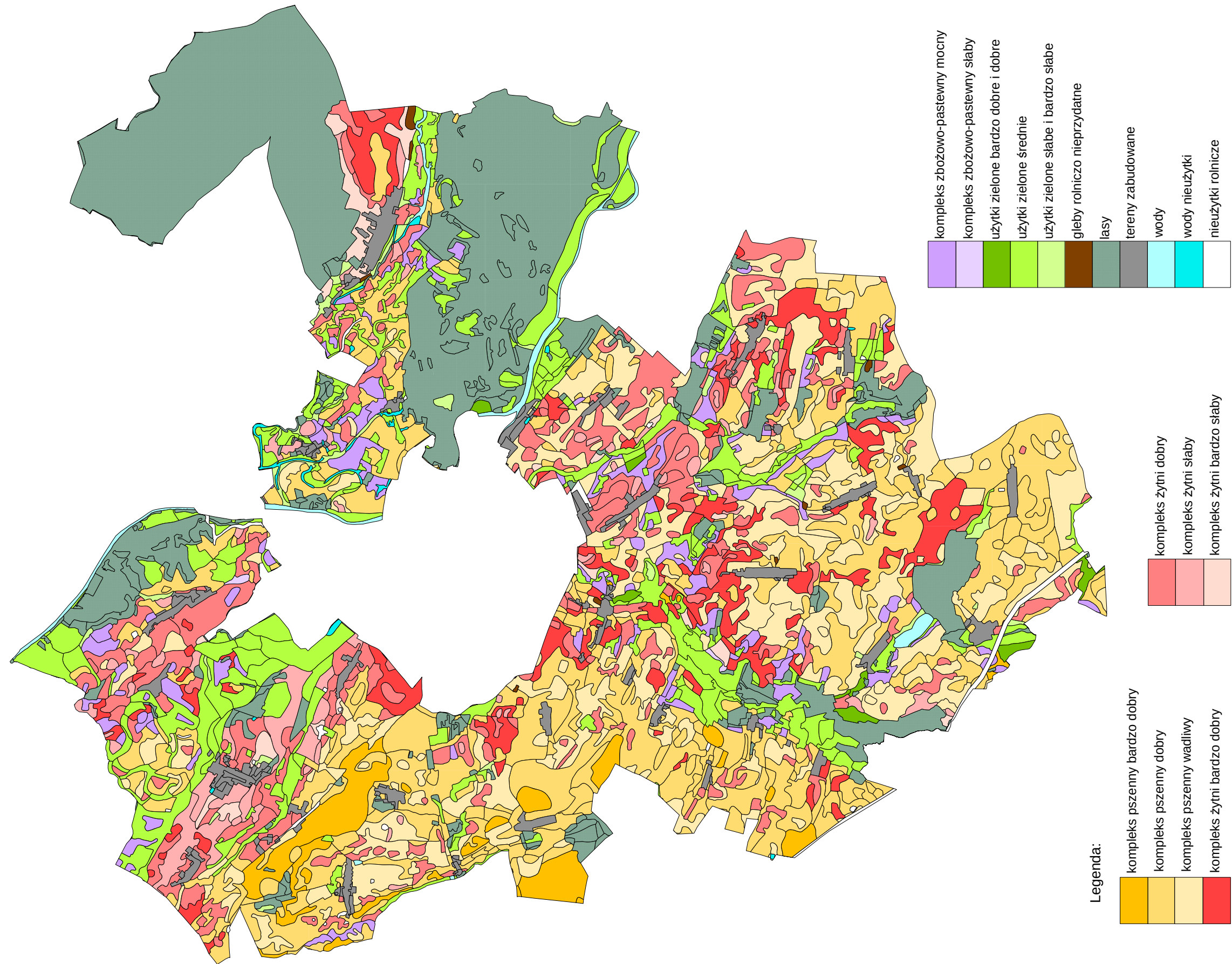
występują w obrębach: Oleśnica Mała, Niemil, Jaczkowice, Godzikowice, Bystrzyca i zajmują powierzchnię 89,23 ha. Użytki te znajdują się w warunkach pozwalających na regulowanie stosunków wodnych lub też w warunkach naturalnych o najkorzystniejszym układzie tych stosunków. Łąki są przeważnie dwukośne, natomiast pastwiska mają wydajność pozwalającą na 4- krotne spasanie.

Zdjęcie 7: Łąki.

Kompleks 2z - użytki zielone średnie – na terenie gminy zajmują 2 623,52 ha, stanowiąc 90,8 % powierzchni użytków zielonych. Gleby tego kompleksu znajdują się w obrębach: Bystrzyca, Marcinkowice, Siedlce. Użytki tego kompleksu występują na glebach mułowo – torfowych, mineralnych i murszowych. Typologicznie są to w większości mady, a następnie czarne ziemie i pseudobelice. Stosunki wodne tego kompleksu nie są w pełni uregulowane, są okresowo zbyt suche lub nadmiernie uwilgotnione. Stosując odpowiednią ich regulację i nawożenie istnieją duże możliwości uzyskania wysokiej produktywności tych użytków. Łąki są przeważnie dwukośne, dające średniej jakości siano.

Kompleks 3z – użytki zielone słabe – występują na obszarze 176,29 ha i stanowią 6,1 % powierzchni użytków zielonych. Są to w większości mady, następnie pseudobelice, czarne ziemie i gleby brunatne. Nadmierne uwilgotnienie tych gleb, a w innych przypadkach przesuszenie stwarza zagrożenie erozją utworów glebowych. Użytki te nie przedstawiają większej wartości rolniczej, choć przy odpowiednim zagospodarowaniu można zintensyfikować ich wydajność. Łąki są jednokośne, dające zbiór siana słabej jakości. Większe powierzchnie tego kompleksu występują w obrębie wsi Bystrzyca.

Rys.8: Kompleksy rolniczej przydatności gleb.

3.1.9 Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Oława, według skali punktowej opracowanej przez Instytut Uprawy i Nawożenia Gleb w Puławach (IUNG), wynosi 80,3 pkt. Na ogólną ocenę przestrzeni produkcyjnej składają się następujące elementy środowiska przyrodniczego: agroklimat, ukształtowanie rzeźby terenu, warunki wodne i jakość bonitacyjna gleb (tab. 3). Wysoka ocena jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej świadczy, że obszar gminy posiada dobre warunki do produkcji rolnej. W ocenie warunków produkcji w poszczególnych wsiach, poddano analizie wyłącznie jakość gleb. W ten sposób otrzymano wskaźnik bonitacji i przydatności rolniczej gleb, który dla całej gminy wynosi 56,6 pkt (tab. 4). Najwyższą wartość punktową użytków rolnych posiadają miejscowości: Siecieborowice – 73,8 pkt, Marszowice – 73,8 pkt oraz Bolechów – 73,4 pkt (rys. 9). Wysoka wartość tego wskaźnika świadczy o możliwości prowadzenia intensywnej produkcji rolnej w gminie.

Analizując oddzielnie grunty orne i trwałe użytki zielone określono, że najlepsze jakościowo grunty orne występują we wsiach położonych w zachodniej i południowej części gminy. Najwyższą wartość (powyżej 70,0 pkt) posiadają Siecieborowice, Bolechów, Marszowice, Niwnik, Drzemlikowice i Gaj Oławski. Najlepsze pod względem jakości bonitacyjnej użytki zielone występują we wsiach położonych w zachodniej, południowej i wschodniej części gminy. Miejscowościami, które uzyskały oceny powyżej 65,0 pkt są: Zabardowice, Marszowice, Jankowice Małe.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Tabela 3

Lp.	Wyszczególnienie	Punktacja
1	2	3
1.	Jakość i przydatność rolnicza gleb	56,6
2.	Agroklimat	15,8
3.	Rzeźba terenu	4,4
4.	Warunki wodne	3,5
5.	Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	80,3

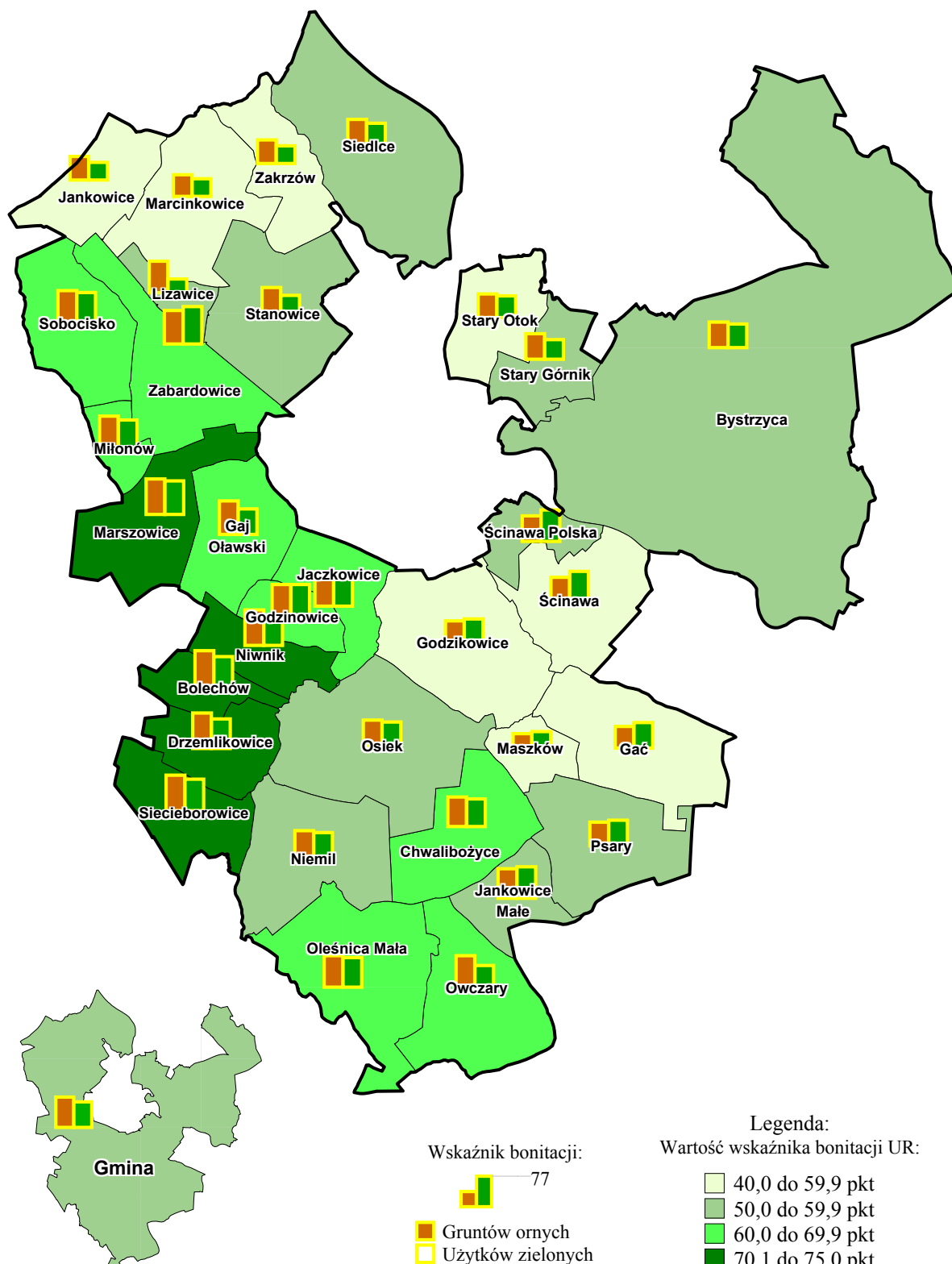
Źródło: Opracowanie własne wg wskaźników IUNG.

Wskaźnik bonitacji gleb

Tabela 4

Lp	Obręb	Wskaźnik jakości gleb w skali punktowej IUNG		
		gruntów ornych	użytków zielonych	użytków rolnych
		pkt	pkt	pkt
1	2	3	4	5
1.	Bolechów	74,2	61,4	73,4
2.	Bystrzyca	52,8	47,5	50,8
3.	Chwalibóżyce	62,6	57,3	62,2
4.	Drzemlikowice	72,7	61,8	71,0
5.	Gać	42,8	53,2	44,0
6.	Gaj Oławski	70,7	50,8	69,8
7.	Godzikowice	44,4	47,1	44,6
8.	Godzinowice	66,8	64,1	66,7
9.	Jaczkowice	62,8	55,3	62,5
10.	Jankowice	49,4	37,8	47,5
11.	Jankowice Małe	59,1	65,0	59,1
12.	Lizawice	63,5	29,1	54,7
13.	Marcinkowice	43,4	34,7	41,9
14.	Marszowice	74,0	66,9	73,8
15.	Maszków	40,9	44,6	41,4
16.	Milonów	63,4	58,3	63,0
17.	Niemil	53,1	48,9	52,7
18.	Niwnik	73,6	61,3	72,7
19.	Oleśnica Mała	64,3	60,9	63,9
20.	Osiek	54,6	48,8	54,2
21.	Owczary	63,2	44,6	62,6
22.	Psary	50,3	51,0	50,4
23.	Siecieborowice	74,9	64,8	73,8
24.	Siedlce	52,4	43,8	50,3
25.	Sobocisko	66,1	62,8	66,0
26.	Stanowice	54,4	36,5	53,0
27.	Stary Górnik	52,5	42,1	51,3
28.	Stary Otok	50,3	44,7	48,0
29.	Ścinawa	47,0	59,4	47,9
30.	Ścinawa Polska	50,7	63,3	53,1
31.	Zabardowice	67,2	76,5	67,5
32.	Zakrzów	48,3	36,3	46,3
Gmina ogółem		57,8	48,6	56,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r. oraz IUNG.

Rys. 9: Wskaźnik bonitacji użytków rolnych.

3.1.10 Obszary leśne

Powierzchnia lasów i zadrzewień wynosi 4 931,90 ha, co stanowi 21,1 % ogólnej powierzchni gminy (tab. 5). Największy udział lasów w powierzchni obrębu występuje w: Bystrzycy (3 784,82 ha – 70,2 %), Siedlcach (250,63 ha – 20,6 %) oraz Maszkowie (45,04 ha – 20,5 %) (rys. 10). Najmniejsze powierzchnie gruntów leśnych (do 1 ha) występują w 8 obrębach: Bolechów, Chwalibożyce, Jankowice, Jankowice Małe, Marcinkowice, Owczary, Sobocisko, Stanowice. Obszary leśne nie występują w Godzinowicach i Ścinawie Polskiej.

Zdjęcie 8 i 9: Obszary leśne wraz z łąkami i pastwiskami śródleśnymi.

Lasy podlegają Nadleśnictwu Oława z siedzibą w Bystrzycy Oławskiej. Leśnictwa zlokalizowane są w Bystrzycy oraz przysiółku Janików.

Zróznicowane gleby, a także warunki wodno – gruntowe spowodowały, iż siedliska występują w dużym spektrum, od świeżych borów do lasów wilgotnych i olsów. Najcenniejsze lasy liściaste występują na terasie zalewowej rzek. Głównymi elementami w strukturze gatunkowej drzewostanów są: dąb szypułkowy, jesion, jawor, lipa drobnolistna, olsza czarna, topola biała, topola górska, różne gatunki wierzby z udziałem sosny pospolitej i świerka zwyczajnego.

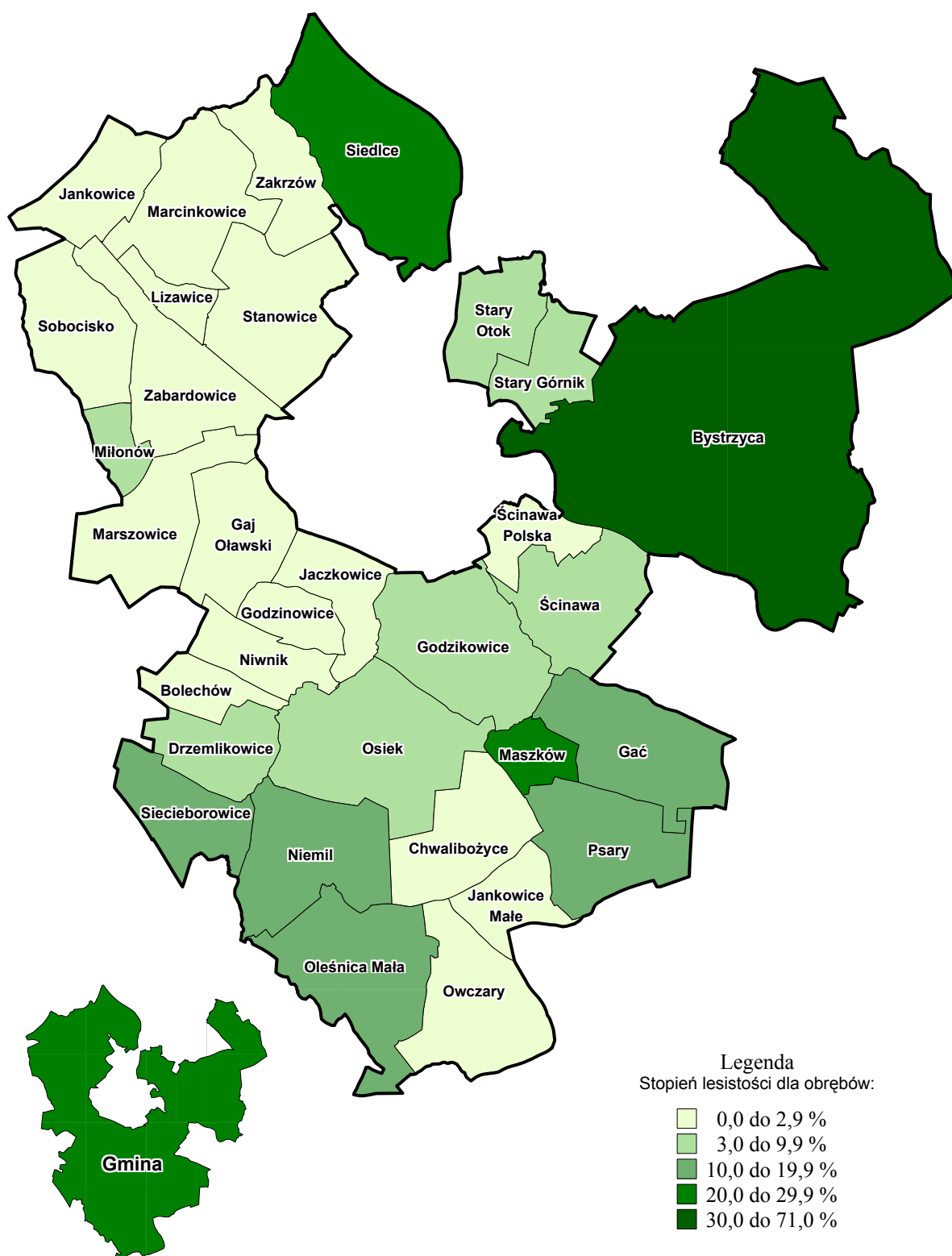
Na terenie gminy występują również lasy mające charakter zieleni ochronnej o łącznej powierzchni 4 514,98 tys. ha. Największy ich areal znajduje się w obrębach położonych w północno-wschodniej (Bystrzyca), północnej (Siedlce) i południowej (Oleśnica Mała) części gminy.

Powierzchnia lasów i lesistość gminy

Tabela 5

Lp	Obręb	Powierzchnia obróbu ogółem	Grunty leśne			Stopień lesistości
			Lasy i grunty leśne	Grunty zadrzewione i zakrzewione	Razem	
		ha	ha	ha	ha	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bolechów	254,35	-	0,66	0,66	0,3
2.	Bystrzyca	5389,00	3767,88	16,94	3784,82	70,2
3.	Chwalibóżyce	629,67	0,66	0,20	0,86	0,1
4.	Drzemlikowice	425,99	36,76	3,79	40,55	9,5
5.	Gać	820,52	83,40	4,56	87,96	10,7
6.	Gaj Oławski	579,83	5,02	0,77	5,79	1,0
7.	Godzikowice	935,28	26,09	7,13	33,22	3,6
8.	Godzinowice	245,45	-	-	-	-
9.	Jaczkowice	391,29	1,87	1,32	3,19	0,8
10.	Jankowice	464,81	-	0,37	0,37	0,1
11.	Jankowice Małe	315,88	0,53	-	0,53	0,2
12.	Lizawice	167,11	1,76	0,59	2,35	1,4
13.	Marcinkowice	775,30	-	0,97	0,97	0,1
14.	Marszowice	696,56	12,77	6,50	19,27	2,8
15.	Maszków	219,25	44,25	0,79	45,04	20,5
16.	Milonów	181,57	5,58	1,20	6,78	3,7
17.	Niemil	807,11	110,42	0,57	110,99	13,8
18.	Niwnik	340,29	4,60	-	4,60	1,4
19.	Oleśnica Mała	942,71	182,31	3,23	185,54	19,7
20.	Osiek	1126,56	46,20	2,27	48,47	4,3
21.	Owczary	758,70	0,54	-	0,54	0,1
22.	Psary	713,40	104,02	4,12	108,14	15,2
23.	Siecieborowice	489,07	57,24	0,40	57,64	11,8
24.	Siedlce	1216,02	235,13	15,50	250,63	20,6
25.	Sobocisko	634,14	-	0,14	0,14	-
26.	Stanowice	867,25	-	0,27	0,27	-
27.	Stary Górnik	370,29	11,23	8,27	19,50	5,3
28.	Stary Otok	444,74	19,76	4,81	24,57	5,5
29.	Ścinawa	652,74	60,35	3,58	63,93	9,8
30.	Ścinawa Polska	262,11	-	-	0,00	-
31.	Zabardowice	751,04	15,11	0,30	15,41	2,1
32.	Zakrzów	459,62	4,95	4,22	9,17	2,0
Gmina ogółem		23327,65	4838,43	93,47	4931,90	21,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Rys. 10: Lesistość.

3.2 WARUNKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

3.2.1 Struktura użytkowania gruntów

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 23 327,65 ha, z czego użytki rolne zajmują 16 189,54 ha – 69,4 %, grunty leśne i zadrzewione 4 931,90 ha – 21,1 %, wody 472,02 ha – 2,0 %, tereny zabudowane 599,72 ha – 2,6 %, drogi 877,19 ha – 3,8 %, nieużytki 201,56 ha – 0,9 % oraz grunty pozostałe 55,72 ha – 0,2 % (tab. 6).

Na podstawie struktury użytkowania gruntów gminy określono kierunek zagospodarowania przestrzeni rolniczej. Dla gminy Olawa jest to typ rolny z udziałem leśnego. W gminie wyróżniono 25 obrębów o wybitnie rolnym użytkowaniu. W 3 obrębach występuje duży udział użytków rolnych i typuje się je w użytkowaniu rolnym z udziałem pozostałych, 1 – obręb rolno-pozostały i 2 – obręby rolne z udziałem lasów. Ze względu na duże powierzchnie lasów i zadrzewień (70,3 %), Bystrzycę sklasyfikowano jako obręb o kierunku leśnym z udziałem rolnego. Zróżnicowanie typów użytkowania gruntów w odniesieniu do poszczególnych obrębów przedstawia się następująco (rys. 11):

- **Wybitnie rolny** (Bolechów, Chwalibóżyce, Drzemlikowice, Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Jaczkowice, Jankowice, Jankowice Małe, Lizawice, Marcinkowice, Marszowice, Miłonów, Niemil, Niwnik, Osiek, Owczary, Siecieborowice, Sobocisko, Stary Górnik, Ścinawa, Ścinawa Polska, Zabardowice, Zakrzów),
- **Leśny z udziałem rolnego** (Bystrzyca),
- **Rolny z udziałem leśnego** (Maszków, Siedlce),
- **Rolny z udziałem pozostałych** (Oleśnica Mała, Psary, Stary Otok),
- **Rolno-pozostały** (Stanowice).

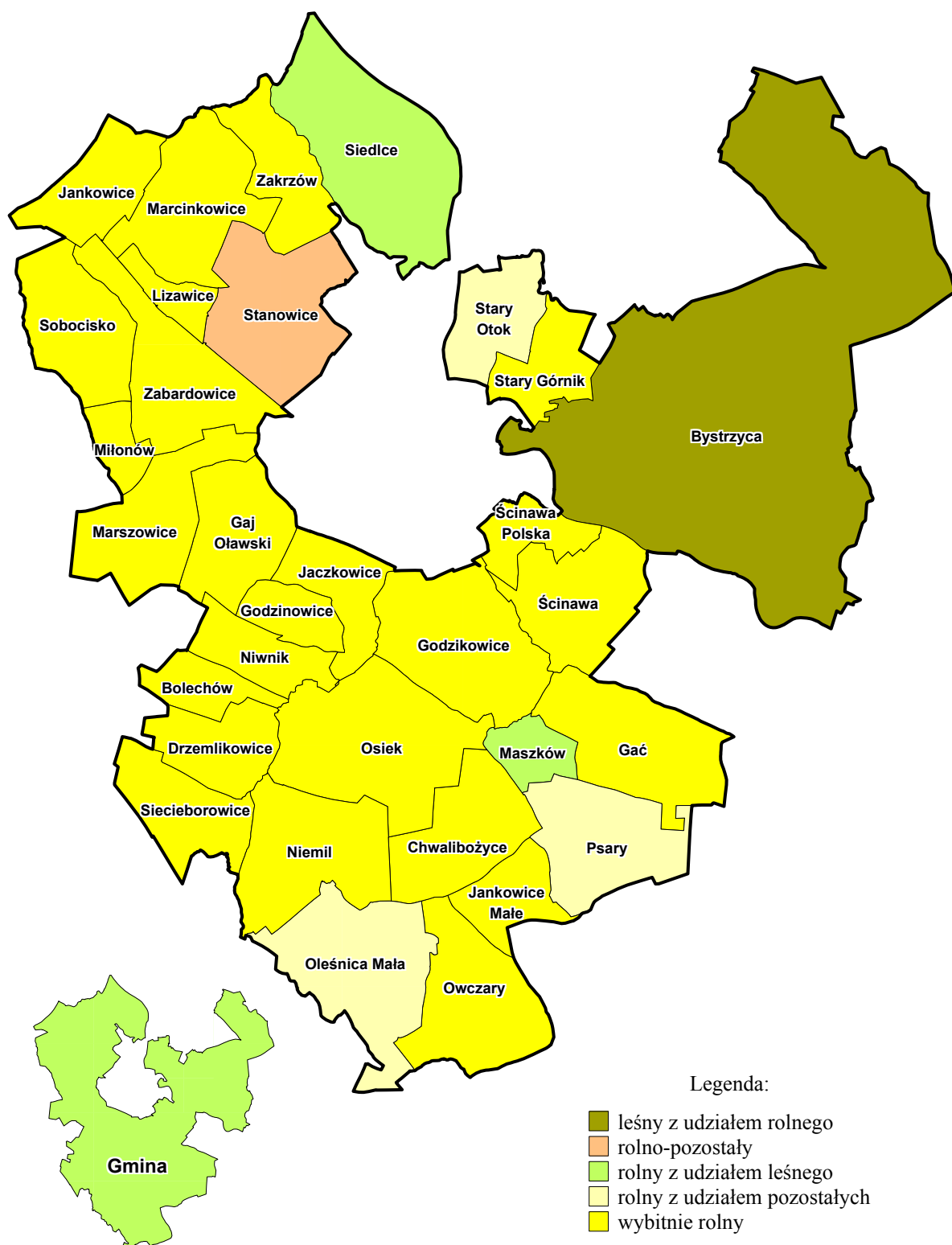
Struktura użytkowania gruntów i ich typy

Tabela 6

Lp	Obręb	Jednostka	Pow. ogólna obszaru	Użytki rolne					Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nieúżytki	Pozostałe	Typy użytkowania gruntów
				Ogółem	Gruntóy orne	Sady	Łąki	Pastwiska							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Bolechów	ha	254,35	236,22	222,35	-	12,35	1,52	0,66	0,62	1,84	13,29	1,39	0,33	Wybitnie rolno
		%		92,9	87,4	-	4,9	0,6	0,3	0,2	0,7	5,3	0,5	0,1	
2.	Bystrzyca	ha	5 389,00	1 230,33	777,51	1,98	371,95	78,89	3784,82	126,37	50,09	100,39	46,87	50,13	Leśny z udziałem rolnego
		%		22,8	14,4	0,0	6,9	1,5	70,3	2,3	0,9	1,9	0,9	0,9	
3.	Chwalibóżyce	ha	629,67	594,51	543,31	0,38	26,59	24,23	0,86	6,31	1,71	25,19	1,09	-	Wybitnie rolno
		%		94,4	86,3	0,1	4,2	3,8	0,1	1,0	0,3	4,0	0,2	-	
4.	Drzemlikowice	ha	425,99	362,99	304,80	0,46	52,05	5,68	40,55	7,21	1,7	12,57	0,17	0,8	Wybitnie rolno
		%		85,2	71,6	0,1	12,2	1,3	9,5	1,7	0,4	3,0	0,0	0,2	
5.	Gać	ha	820,52	688,51	597,41	17,31	62,96	10,83	87,96	3,48	7,07	31,37	2,13	-	Wybitnie rolno
		%		83,9	72,8	2,1	7,7	1,3	10,7	0,4	0,9	3,8	0,3	-	
6.	Gaj Oławski	ha	579,83	539,61	514,99	0,34	10,39	13,89	5,79	1,7	6,69	24,32	1,72	-	Wybitnie rolno
		%		93,1	88,8	0,1	1,8	2,4	1,0	0,3	1,2	4,1	0,3	-	
7.	Godzikowice	ha	935,28	785,57	720,46	0,19	48,42	16,50	33,22	17,69	40,31	54,39	4,1	-	Wybitnie rolno
		%		84,0	77,0	0,0	5,2	1,8	3,6	1,9	4,3	5,8	0,4	-	
8.	Godzinowice	ha	245,45	228,14	223,38	0,14	4,56	0,06	-	0,68	4,68	11,81	0,02	0,12	Wybitnie rolno
		%		92,9	91,0	0,1	1,9	0,0	-	0,3	1,9	4,9	0,0	0,0	
9.	Jaczkowice	ha	391,29	347,18	330,36	0,27	9,99	6,56	3,19	10,76	12,64	15,83	1,69	-	Wybitnie rolno
		%		88,7	84,4	0,1	2,6	1,7	0,8	2,7	3,3	4,1	0,4	-	
10.	Jankowice	ha	464,81	429,62	358,72	0,19	46,75	23,96	0,37	8,13	5,88	19,17	1,46	0,18	Wybitnie rolno
		%		92,4	77,2	0,0	10,1	5,2	0,1	1,7	1,3	4,2	0,3	0,0	
11.	Jankowice Małe	ha	315,88	300,98	295,96	2,24	1,88	0,90	0,53	0,16	0,83	12,57	0,46	0,35	Wybitnie rolno
		%		95,3	93,7	0,7	0,6	0,3	0,2	0,1	0,3	3,9	0,1	0,1	
12.	Lizawice	ha	167,11	140,77	104,51	0,35	17,53	18,38	2,35	2,68	14,12	6,17	0,85	0,17	Wybitnie rolno
		%		84,2	62,5	0,2	10,5	11,0	1,4	1,6	8,5	3,7	0,5	0,1	
13.	Marcinkowice	ha	775,30	662,57	548,73	0,76	102,24	10,84	0,97	27,37	36,21	40,27	7,91	-	Wybitnie rolno
		%		85,5	70,8	0,1	13,2	1,4	0,1	3,5	4,7	5,2	1,0	-	
14.	Marszowice	ha	696,56	649,24	631,20	0,14	1,20	16,70	19,27	2,65	3,63	20	0,54	1,23	Wybitnie rolno
		%		93,2	90,6	0,0	0,2	2,4	2,8	0,4	0,5	2,8	0,1	0,2	
15.	Maszków	ha	219,25	162,72	143,16	0,86	15,57	3,13	45,04	4,36	0,07	7	0,06	-	Rolno z udziałem leśnego
		%		74,2	65,3	0,4	7,1	1,4	20,6	2,0	0,0	3,2	0,0	-	
16.	Miłonów	ha	181,57	165,46	151,94	1,27	6,02	6,23	6,78	2,3	0,4	5,73	0,9	-	Wybitnie rolno
		%		91,1	83,7	0,7	3,3	3,4	3,7	1,3	0,2	3,2	0,5	-	
17.	Niemil	ha	807,11	658,84	575,61	30,76	45,29	7,18	110,99	4,85	2,75	26,41	3,27	-	Wybitnie rolno
		%		81,6	71,3	3,8	5,6	0,9	13,8	0,6	0,3	3,3	0,4	-	
18.	Niwnik	ha	340,29	311,06	286,56	-	21,72	2,78	4,6	5,24	2,05	16,43	0,51	0,4	Wybitnie rolno
		%		91,4	84,2	-	6,4	0,8	1,4	1,5	0,6	4,9	0,1	0,1	
19.	Oleśnica Mała	ha	942,71	653,62	570,80	0,37	22,01	60,44	185,54	26	9,11	65,59	2,74	0,11	Rolno z udziałem pozostałych
		%		69,3	60,5	0,0	2,3	6,4	19,6	2,8	1,0	7,0	0,3	0,0	
20.	Osiek	ha	1 126,56	1 010,87	932,73	0,53	66,09	11,52	48,47	18,1	2,89	43,9	1,17	1,16	Wybitnie rolno
		%		89,7	82,8	0,0	5,9	1,0	4,3	1,6	0,3	3,9	0,1	0,1	

Lp	Obręb	Jednostka	Pow. ogólna obrębu	Użytki rolne					Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nieużytki	Pozostałe	Typy użytkowania gruntów
				Ogółem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
21.	Owczary	ha	758,70	692,90	668,26	0,76	21,95	1,93	0,54	2,01	8,15	52,04	3,06	-	Wybitnie rolne
		%		91,3	88,1	0,1	2,9	0,3	0,1	0,3	1,1	6,8	0,4	-	
22.	Psary	ha	713,40	566,43	477,42	0,21	14,17	74,63	108,14	9,85	2,86	24,84	1,28	-	Rolny z udziałem pozostałych
		%		79,4	66,9	0,0	2,0	10,5	15,1	1,4	0,4	3,5	0,2	-	
23.	Siecieborowice	ha	489,07	397,10	350,94	-	40,68	5,48	57,64	5,15	1,76	26,77	0,65	-	Wybitnie rolne
		%		81,2	71,8	-	8,3	1,1	11,7	1,1	0,4	5,5	0,1	-	
24.	Siedlce	ha	1 216,02	788,57	594,40	0,48	181,97	11,72	250,63	54,74	16,86	31,06	74,16	-	Rolny z udziałem leśnego
		%		64,8	48,9	0,0	15,0	1,0	20,6	4,5	1,4	2,6	6,1	-	
25.	Sobocisko	ha	634,14	601,23	580,41	0,51	8,85	11,46	0,14	5,74	4,51	18,84	3,68	-	Wybitnie rolne
		%		94,8	91,5	0,1	1,4	1,8	0,0	0,9	0,7	3,0	0,6	-	
26.	Stanowice	ha	867,25	471,15	429,20	4,68	28,28	8,99	0,27	24,97	318,52	50,9	1,44	-	Rolno-pozostały
		%		54,3	49,5	0,5	3,3	1,0	0,0	2,9	36,7	5,9	0,2	-	
27.	Stary Górnik	ha	370,29	304,09	267,39	-	23,07	13,63	19,5	8,31	4,64	25,76	7,99	-	Wybitnie rolne
		%		82,1	72,2	-	6,2	3,7	5,3	2,2	1,3	6,9	2,2	-	
28.	Stary Otok	ha	444,74	336,08	201,66	0,22	105,90	28,30	24,57	38,01	4,33	22,37	18,99	0,39	Rolny z udziałem pozostałych
		%		75,6	45,3	0,0	23,8	6,4	5,5	8,5	1,0	5,0	4,3	0,1	
29.	Ścinawa	ha	652,74	539,73	500,74	0,42	30,32	8,25	63,93	13,44	11,62	20	4,02	-	Wybitnie rolne
		%		82,7	76,7	0,1	4,6	1,3	9,8	2,1	1,8	3,0	0,6	-	
30.	Ścinawa Polska	ha	262,11	231,52	185,28	2,33	19,12	24,79	-	12,14	3,69	12,75	2,01	-	Wybitnie rolne
		%		88,3	70,7	0,9	7,3	9,5	-	4,6	1,4	4,9	0,8	-	
31.	Zabardowice	ha	751,04	689,97	664,46	0,33	3,52	21,66	15,41	8,21	9,82	22,59	4,69	0,35	Wybitnie rolne
		%		91,9	88,5	0,0	0,5	2,9	2,1	1,1	1,3	3,0	0,6	0,0	
32.	Zakrzów	ha	459,62	411,96	343,66	0,23	50,94	17,13	9,17	12,79	8,29	16,87	0,54	-	Wybitnie rolne
		%		89,6	74,8	0,1	11,1	3,7	2,0	2,8	1,8	3,7	0,1	-	
Gmina ogółem		ha	23 327,65	16 189,54	14 098,31	68,71	1 474,33	548,19	4 931,90	472,02	599,72	877,19	201,56	55,72	Rolny z udziałem leśnego
		%		69,4	60,4	0,3	6,3	2,3	21,1	2,0	2,6	3,8	0,9	0,2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Rys. 11: Typy użytkowania gruntów.

3.2.2 Struktura użytków rolnych

Na terenie gminy użytki rolne zajmują 16 189,54 ha. Grunty orne obejmują obszar 14 098,31 ha - 87,1 % UR, sady 68,71 ha - 0,4 % UR, łąki 1474,33 - 9,1 % UR, pastwiska 548,19 - 3,4 % UR (tab. 7; rys. 12). Obręby, które posiadają największy udział gruntów ornych to: Jankowice Małe (98,3 %), Godzinowice (97,9 %), Marszowice (97,2 %), Sobocisko (96,5 %), Owczary (96,4 %) i Zabardowice (96,3 %). Najmniejszy udział gruntów ornych występuje w Starym Otku (60,0 %), Bystrzycy (63,2 %) oraz Lizawicach (74,2 %).

W gminie użytki zielone zajmują powierzchnię 2 022,52ha. Największy ich udział w użytkach rolnych występuje w obrębach: Stary Otok (39,9 %), Bystrzyca (36,6 %) i Lizawice (25,6 %), najmniejszy natomiast w Jankowicach Małych (0,9 %), Godzinowicach (2,0 %) oraz Marszowicach (2,8 %).

Biorąc pod uwagę procentowy udział powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych, określono kierunki produkcji rolniczej dla każdego obrębu (tab. 8). Z przeprowadzonej analizy wynika, iż 28 obrębów posiada bardzo dobre warunki do produkcji rolnej w kierunku wyłącznie polowym, 1 w kierunku polowo-paszowym oraz 3 w kierunku polowym z udziałem paszowego. Korelacja powierzchni użytków zielonych i gruntów ornych określiła dla całej gminy kierunek produkcji rolnej wyłącznie polowy. Zróżnicowanie kierunków produkcji rolniczej w odniesieniu do poszczególnych obrębów przedstawia się następująco (rys. 13):

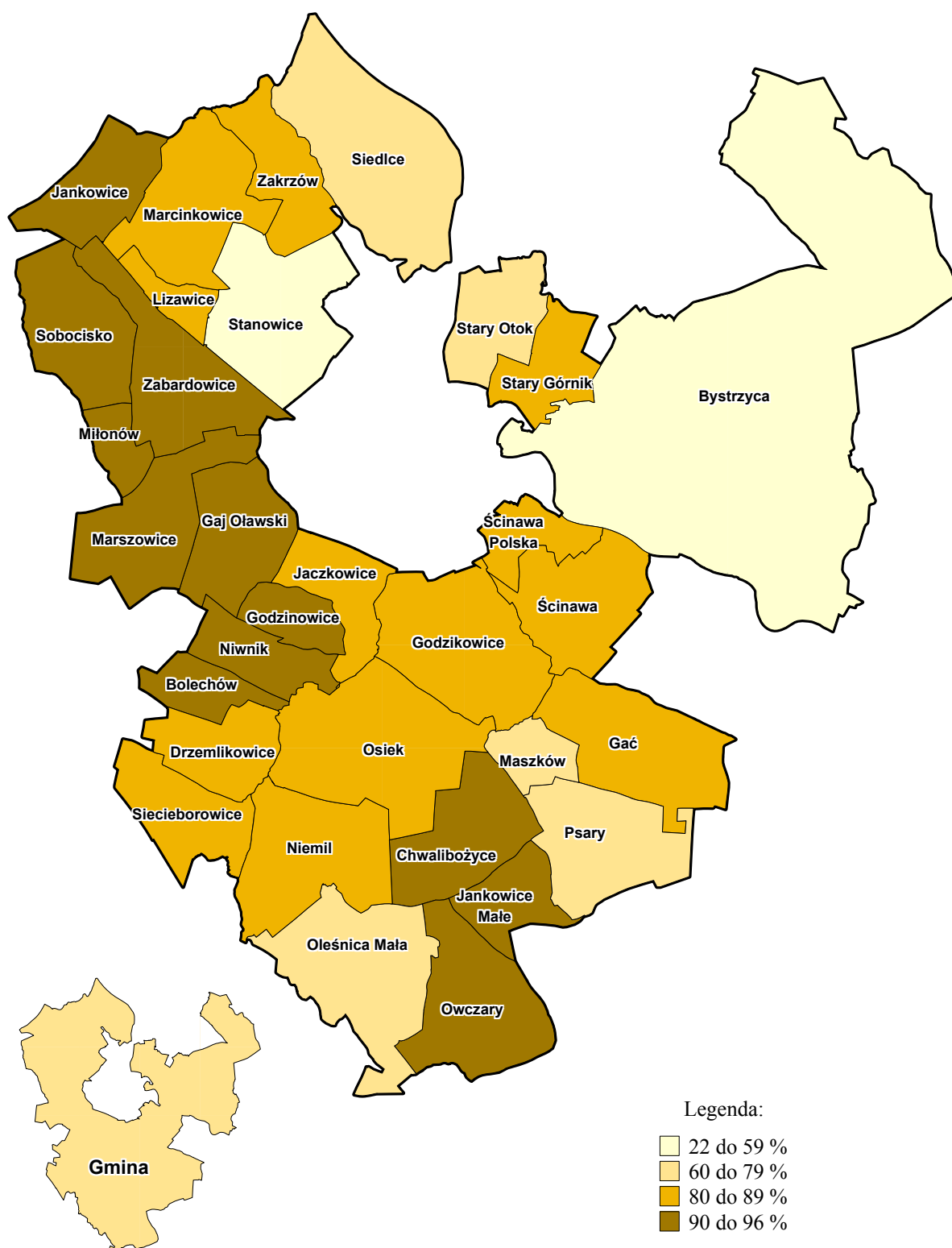
- **Polowo-paszowy** (Bystrzyca);
- **Polowy z udziałem paszowego** (Lizawice, Siedlce, Start Otok);
- **Polowy** (Bolechów, Chwalibożyce, Drzemlikowice, Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Jaczkowice, Jankowice, Jankowice Małe, Marcinkowice, Marszowice, Maszków, Miłonów, Niemil, Niwnik, Oleśnica Mała, Osiek, Owczary, Psary, Siecieborowice, Sobocisko, Stanowice, Stary Górnik, Ścinawa, Ścinawa Polska, Zabardowice, Zakrzów).

Struktura użytków rolnych

Tabela 7

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych	Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Bolechów	236,22	222,35	94,1	-	-	12,35	5,2	1,52	0,6
2.	Bystrzyca	1230,33	777,51	63,2	1,98	0,2	371,95	30,2	78,89	6,4
3.	Chwalibożycze	594,51	543,31	91,4	0,38	0,1	26,59	4,5	24,23	4,1
4.	Drzemlikowice	362,99	304,80	84,0	0,46	0,1	52,05	14,3	5,68	1,6
5.	Gać	688,51	597,41	86,8	17,31	2,5	62,96	9,1	10,83	1,6
6.	Gaj Oławski	539,61	514,99	95,4	0,34	0,1	10,39	1,9	13,89	2,6
7.	Godzikowice	785,57	720,46	91,7	0,19	0,0	48,42	6,2	16,50	2,1
8.	Godzinowice	228,14	223,38	97,9	0,14	0,1	4,56	2,0	0,06	0,0
9.	Jaczkowice	347,18	330,36	95,2	0,27	0,1	9,99	2,9	6,56	1,9
10.	Jankowice	429,62	358,72	83,5	0,19	0,0	46,75	10,9	23,96	5,6
11.	Jankowice Małe	300,98	295,96	98,3	2,24	0,7	1,88	0,6	0,90	0,3
12.	Lizawice	140,77	104,51	74,2	0,35	0,2	17,53	12,5	18,38	13,1
13.	Marcinkowice	662,57	548,73	82,8	0,76	0,1	102,24	15,4	10,84	1,6
14.	Marszowice	649,24	631,20	97,2	0,14	0,0	1,20	0,2	16,70	2,6
15.	Maszków	162,72	143,16	88,0	0,86	0,5	15,57	9,6	3,13	1,9
16.	Miłonów	165,46	151,94	91,8	1,27	0,8	6,02	3,6	6,23	3,8
17.	Niemil	658,84	575,61	87,4	30,76	4,7	45,29	6,9	7,18	1,1
18.	Niwnik	311,06	286,56	92,1	-	-	21,72	7,0	2,78	0,9
19.	Oleśnica Mała	653,62	570,80	87,3	0,37	0,1	22,01	3,4	60,44	9,2
20.	Osiek	1010,87	932,73	92,3	0,53	0,1	66,09	6,5	11,52	1,1
21.	Owczary	692,90	668,26	96,4	0,76	0,1	21,95	3,2	1,93	0,3
22.	Psary	566,43	477,42	84,3	0,21	0,0	14,17	2,5	74,63	13,2
23.	Siecieborowice	397,10	350,94	88,4	-	-	40,68	10,2	5,48	1,4
24.	Siedlce	788,57	594,40	75,4	0,48	0,1	181,97	23,1	11,72	1,5
25.	Sobocisko	601,23	580,41	96,5	0,51	0,1	8,85	1,5	11,46	1,9
26.	Stanowice	471,15	429,20	91,1	4,68	1,0	28,28	6,0	8,99	1,9
27.	Stary Górnik	304,09	267,39	87,9	-	-	23,07	7,6	13,63	4,5
28.	Stary Otok	336,08	201,66	60,0	0,22	0,1	105,90	31,5	28,30	8,4
29.	Ścinawa	539,73	500,74	92,8	0,42	0,1	30,32	5,6	8,25	1,5
30.	Ścinawa Polska	231,52	185,28	80,0	2,33	1,0	19,12	8,3	24,79	10,7
31.	Zabardowice	689,97	664,46	96,3	0,33	0,0	3,52	0,5	21,66	3,1
32.	Zakrzów	411,96	343,66	83,4	0,23	0,1	50,94	12,4	17,13	4,2
Gmina ogółem		16189,54	14098,31	87,1	68,71	0,4	1474,33	9,1	548,19	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

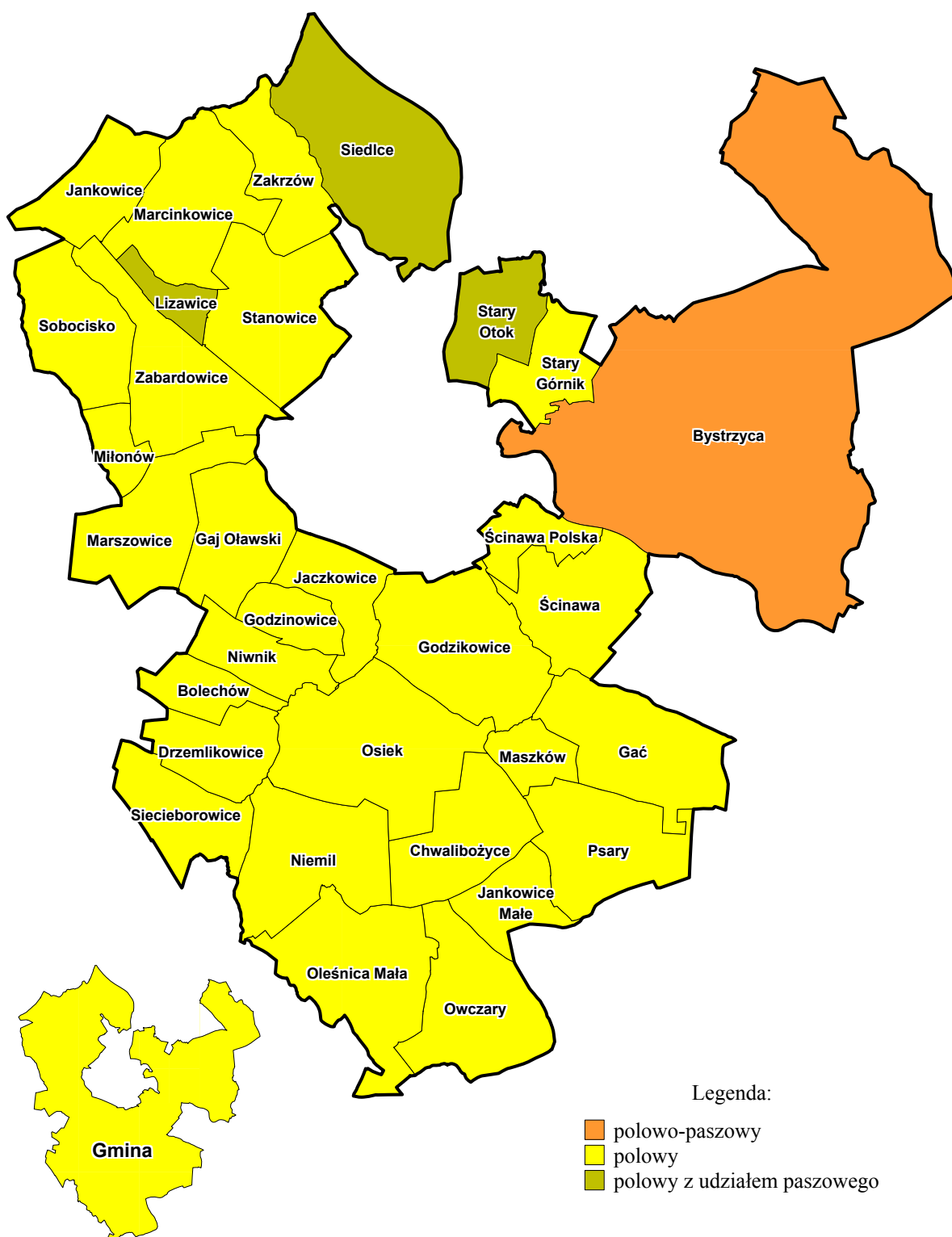
Rys. 12: Udział UR w powierzchni obrębu.

Kierunki produkcji rolniczej

Tabela 8

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska	Kierunki produkcji rolniczej
		ha	%	%	%	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bolechów	236,22	94,1	-	5,2	0,6	Polowy
2.	Bystrzyca	1230,33	63,2	0,2	30,2	6,4	Polowo-paszowy
3.	Chwalibożycze	594,51	91,4	0,1	4,5	4,1	Polowy
4.	Drzemlikowice	362,99	84,0	0,1	14,3	1,6	Polowy
5.	Gać	688,51	86,8	2,5	9,1	1,6	Polowy
6.	Gaj Oławski	539,61	95,4	0,1	1,9	2,6	Polowy
7.	Godzikowice	785,57	91,7	0,0	6,2	2,1	Polowy
8.	Godzinowice	228,14	97,9	0,1	2,0	0,0	Polowy
9.	Jaczkowice	347,18	95,2	0,1	2,9	1,9	Polowy
10.	Jankowice	429,62	83,5	0,0	10,9	5,6	Polowy
11.	Jankowice Małe	300,98	98,3	0,7	0,6	0,3	Polowy
12.	Lizawice	140,77	74,2	0,2	12,5	13,1	Polowy z udziałem paszowego
13.	Marcinkowice	662,57	82,8	0,1	15,4	1,6	Polowy
14.	Marszowice	649,24	97,2	0,0	0,2	2,6	Polowy
15.	Maszków	162,72	88,0	0,5	9,6	1,9	Polowy
16.	Miłonów	165,46	91,8	0,8	3,6	3,8	Polowy
17.	Niemil	658,84	87,4	4,7	6,9	1,1	Polowy
18.	Niwnik	311,06	92,1	-	7,0	0,9	Polowy
19.	Oleśnica Mała	653,62	87,3	0,1	3,4	9,2	Polowy
20.	Osiek	1010,87	92,3	0,1	6,5	1,1	Polowy
21.	Owczary	692,90	96,4	0,1	3,2	0,3	Polowy
22.	Psary	566,43	84,3	0,0	2,5	13,2	Polowy
23.	Siecieborowice	397,10	88,4	-	10,2	1,4	Polowy
24.	Siedlce	788,57	75,4	0,1	23,1	1,5	Polowy z udziałem paszowego
25.	Sobocisko	601,23	96,5	0,1	1,5	1,9	Polowy
26.	Stanowice	471,15	91,1	1,0	6,0	1,9	Polowy
27.	Stary Górnik	304,09	87,9	-	7,6	4,5	Polowy
28.	Stary Otok	336,08	60,0	0,1	31,5	8,4	Polowy z udziałem paszowego
29.	Ścinawa	539,73	92,8	0,1	5,6	1,5	Polowy
30.	Ścinawa Polska	231,52	80,0	1,0	8,3	10,7	Polowy
31.	Zabardowice	689,97	96,3	0,0	0,5	3,1	Polowy
32.	Zakrzów	411,96	83,4	0,1	12,4	4,2	Polowy
Gmina ogółem		16189,54	87,1	0,4	9,1	3,4	Polowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Rys. 13: Kierunki produkcji rolniczej.

3.2.3 Struktura władania gruntami

W strukturze władania dominuje sektor prywatny zajmujący 59,0 % obszarów – 13 764,75 ha, pozostała część należy do sektora publicznego (rys. 14). Na sektor ten składają się grunty należące do Agencji Nieruchomości Rolnych (3 164,48 ha – 13,6 % ogólnej powierzchni gminy), Państwowego Gospodarstwa Leśnego (5 009,76 ha – 21,5 %), własności komunalnej (852,80 ha – 3,7 %) oraz pozostałych (535,86 ha – 2,3 %). Największy udział gruntów będących własnością sektora publicznego (ponad 60 %) znajduje się w Bystrzycy, Psarach, Sobocisku, Stanowicach, Zabardowicach i Zakrzowie (tab. 9; rys. 14).

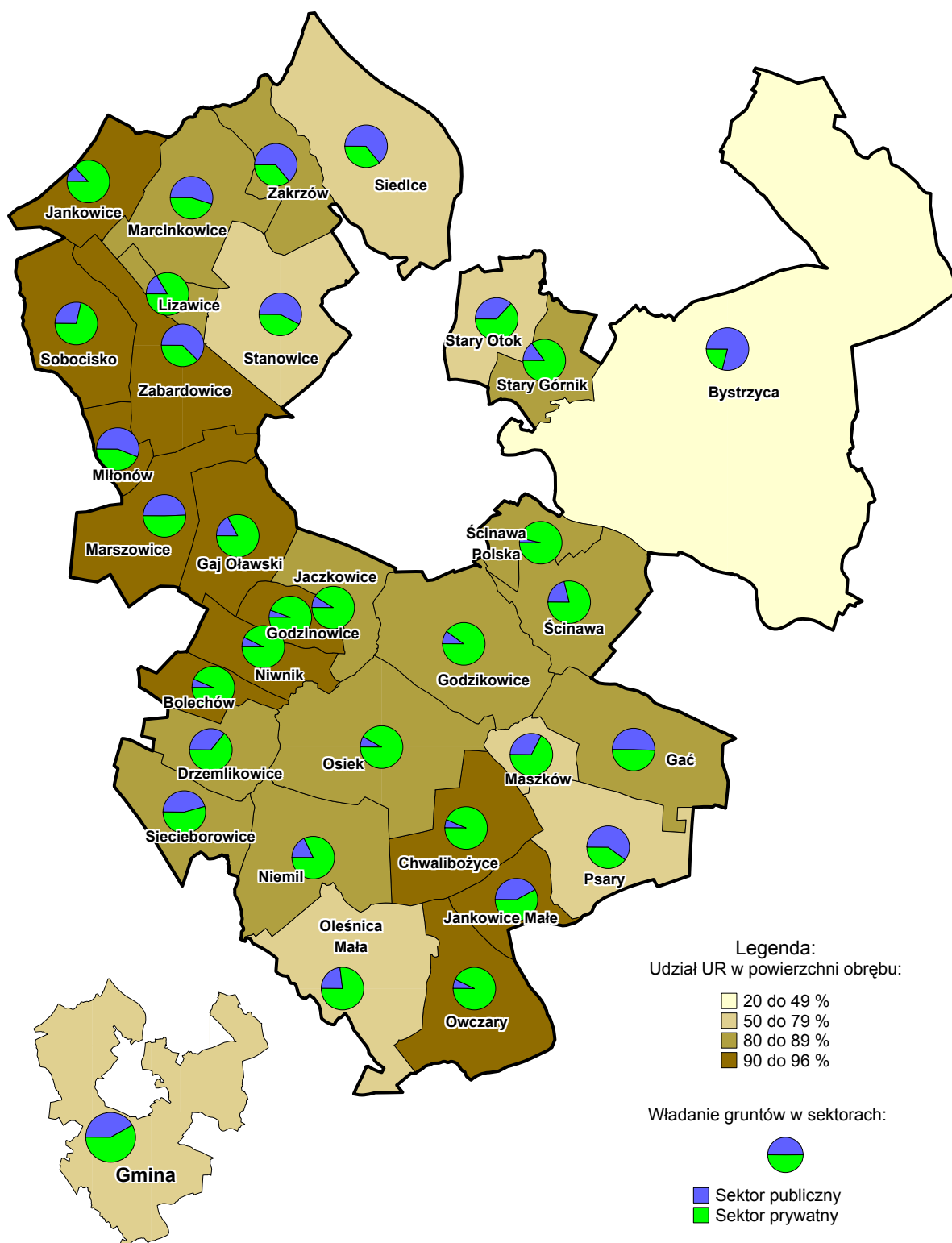
W skład sektora prywatnego (tab. 9) wchodzi gospodarstwa rolne – 1 1327,66 ha (48,6 %), nieruchomości do 1 ha – 782,37 ha (3,4 %), grunty spółdzielni – 501,77 ha (2,2 %) oraz pozostałe grunty – 1152,95 ha (4,9 %), wynikające ze współwłasności z podmiotami sektora publicznego, jak również spółek prywatnych. W jego władaniu znajduje się niemal 60 % ogólnej powierzchni gminy. Największy areal gruntów należących do sektora prywatnego znajduje się we wsiach: Bystrzyca (1 135,68 ha – 21,1 %), Siedlce (1 173 ha – 96,5 % powierzchni obrębu) i Osiek (1 035,42 ha – 91,1 %).

Struktura władania gruntami

Tabela 9

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu	Sektor publiczny (udział w powierzchni obróbu)										Sektor prywatny (udział w powierzchni obróbu)									
			Razem		ANR		PGL		Własność komunalna		Pozostale		Razem		Gospodarstwa rolne		Nieruchomości do 1 ha		Grunty spółdzielni		Pozostale	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
1.	Bolechów	254,35	16,53	6,5	1,46	0,6	0,00	0,0	13,46	5,3	1,61	0,6	237,82	93,5	205,95	81,0	6,56	2,6	19,77	7,8	5,54	2,2
2.	Bystrzyca	5389,00	4253,32	78,9	145,55	2,7	3940,65	73,1	85,01	1,6	82,11	1,5	1135,68	21,1	878,69	16,3	179,47	3,3	1,65	0,0	75,87	1,4
3.	Chwalibożyce	629,67	40,45	6,4	5,69	0,9	0,00	0,0	21,27	3,4	13,49	2,1	589,22	93,6	562,89	89,4	20,63	3,3	4,89	0,8	0,81	0,1
4.	Drzemlikowice	425,99	153,34	36,0	119,69	28,1	17,31	4,1	8,89	2,1	7,45	1,7	272,65	64,0	250,71	58,9	15,80	3,7	0,00	0,0	6,14	1,4
5.	Gać	820,52	416,10	50,7	305,95	37,3	82,15	10,0	24,47	3,0	3,53	0,4	404,42	49,3	306,87	37,4	25,93	3,2	1,43	0,2	70,19	8,6
6.	Gaj Oławski	579,83	99,95	17,2	71,20	12,3	2,98	0,5	18,18	3,1	7,59	1,3	479,88	82,8	461,03	79,5	17,07	2,9	0,00	0,0	1,78	0,3
7.	Godzikowice	935,28	92,25	9,9	5,03	0,5	16,91	1,8	39,82	4,3	30,49	3,3	843,03	90,1	718,63	76,8	52,86	5,7	70,52	7,5	1,02	0,1
8.	Godzinowice	245,45	13,76	5,6	1,29	0,5	0,00	0,0	11,12	4,5	1,35	0,6	231,69	94,4	209,87	85,5	5,67	2,3	15,98	6,5	0,17	0,1
9.	Jaczkowice	391,29	35,01	8,9	2,58	0,7	0,00	0,0	16,47	4,2	15,96	4,1	356,28	91,1	324,28	82,9	31,04	7,9	0,03	0,0	0,93	0,2
10.	Jankowice	464,81	60,07	12,9	36,43	7,8	0,00	0,0	15,62	3,4	8,02	1,7	404,74	87,1	385,32	82,9	15,46	3,3	3,34	0,7	0,62	0,1
11.	Jankowice Małe	315,88	133,54	42,3	118,30	37,5	0,53	0,2	9,63	3,0	5,08	1,6	182,34	57,7	162,03	51,3	9,94	3,1	10,36	3,3	0,01	0,0
12.	Lizawice	167,11	27,39	16,4	9,67	5,8	0,00	0,0	4,88	2,9	12,84	7,7	139,72	83,6	127,78	76,5	11,94	7,1	0,00	0,0	0,00	0,0
13.	Marcinkowice	775,30	425,45	54,9	353,60	45,6	0,00	0,0	33,03	4,3	38,82	5,0	349,85	45,1	258,80	33,4	84,82	10,9	2,18	0,3	4,05	0,5
14.	Marszowice	696,56	344,77	49,5	310,14	44,5	9,10	1,3	18,26	2,6	7,27	1,0	351,79	50,5	341,37	49,0	9,88	1,4	0,00	0,0	0,54	0,1
15.	Maszków	219,25	71,58	32,6	20,00	9,1	42,87	19,6	6,61	3,0	2,10	1,0	147,67	67,4	140,74	64,2	1,33	0,6	5,60	2,6	0,00	0,0
16.	Milonów	181,57	101,71	56,0	90,70	50,0	2,98	1,6	4,05	2,2	3,98	2,2	79,86	44,0	74,00	40,8	5,86	3,2	0,00	0,0	0,00	0,0
17.	Niemil	807,11	144,94	18,0	3,30	0,4	111,12	13,8	24,47	3,0	6,05	0,7	662,17	82,0	623,55	77,3	15,66	1,9	5,37	0,7	17,59	2,2
18.	Niwnik	340,29	25,11	7,4	1,66	0,5	0,33	0,1	12,96	3,8	10,16	3,0	315,18	92,6	285,14	83,8	11,23	3,3	10,50	3,1	8,31	2,4
19.	Oleśnica Mała	942,71	218,77	23,2	0,51	0,1	171,95	18,2	20,40	2,2	25,91	2,7	723,94	76,8	161,10	17,1	9,48	1,0	4,07	0,4	549,29	58,3
20.	Osiek	1126,56	91,14	8,1	7,08	0,6	21,01	1,9	34,76	3,1	28,29	2,5	1035,42	91,9	987,52	87,7	26,11	2,3	3,73	0,3	18,06	1,6
21.	Owezary	758,70	54,15	7,1	3,04	0,4	0,63	0,1	31,35	4,1	19,13	2,5	704,55	92,9	512,63	67,6	22,12	2,9	154,72	20,4	15,08	2,0
22.	Psary	713,40	428,66	60,1	278,80	39,1	117,67	16,5	23,33	3,3	8,86	1,2	284,74	39,9	248,32	34,8	10,53	1,5	0,00	0,0	25,89	3,6
25.	Siecieborowice	489,07	103,81	21,2	13,30	2,7	60,10	12,3	16,19	3,3	14,22	2,9	385,26	78,8	362,94	74,2	13,65	2,8	0,00	0,0	8,67	1,8
26.	Siedlce	1216,02	42,92	3,5	24,94	2,1	0,00	0,0	12,14	1,0	5,84	0,5	1173,10	96,5	934,97	76,9	46,13	3,8	170,69	14,0	21,31	1,8
27.	Sobocisko	634,14	290,43	45,8	208,06	32,8	56,57	8,9	7,04	1,1	18,76	3,0	343,71	54,2	323,17	51,0	19,46	3,1	0,00	0,0	1,08	0,2
28.	Stanowice	867,25	556,82	64,2	176,35	20,3	310,47	35,8	33,01	3,8	36,99	4,3	310,43	35,8	219,62	25,3	45,21	5,2	16,94	2,0	28,66	3,3
29.	Stary Górnik	370,29	106,44	28,7	70,45	19,0	0,00	0,0	22,39	6,0	13,60	3,7	263,85	71,3	255,40	69,0	8,45	2,3	0,00	0,0	0,00	0,0
30.	Stary Otok	444,74	256,72	57,7	14,69	3,3	0,00	0,0	216,03	48,6	26,00	5,8	188,02	42,3	184,14	41,4	3,86	0,9	0,00	0,0	0,02	0,0
23.	Ścinawa	652,74	98,42	15,1	54,91	8,4	11,54	1,8	18,75	2,9	13,22	2,0	554,32	84,9	246,91	37,8	16,42	2,5	0,00	0,0	290,99	44,6
24.	Ścinawa Polska	262,11	96,91	37,0	36,26	13,8	14,31	5,5	21,00	8,0	25,34	9,7	165,20	63,0	142,11	54,2	22,80	8,7	0,00	0,0	0,29	0,1
31.	Zabardowice	751,04	468,42	62,4	422,62	56,3	13,63	1,8	17,10	2,3	15,07	2,0	282,62	37,6	273,63	36,4	8,99	1,2	0,00	0,0	0,00	0,0
32.	Zakrzów	459,62	294,02	64,0	251,23	54,7	4,95	1,1	11,11	2,4	26,73	5,8	165,60	36,0	157,55	34,3	8,01	1,7	0,00	0,0	0,04	0,0
Gmina ogółem		23327,65	9562,90	41,0	3164,48	13,6	5009,76	21,5	852,80	3,7	535,86	2,3	13764,75	59,0	11327,66	48,6	782,37	3,4	501,77	2,2	1152,95	4,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Rys. 14: Udział UR w obrębach oraz władanie gruntów w sektorach.

3.2.4 Struktura władania użytkami rolnymi

W sektorze publicznym znajduje się 3 391,81 ha użytków rolnych (tab. 10). Największa powierzchnia należąca do tego sektora występuje w Zabardowicach (416,18 ha), Marcinkowicach (352,64 ha) oraz Bystrzycy (320,42 ha), zaś najmniejszy areal w Godzinowicach (2,26 ha) i Bolechowie (2,32 ha). Procentowy udział użytków rolnych tego sektora w powierzchni ogólnej użytków rolnych w obrębie zawiera się w przedziale od 0,8 % (Owczary) do 60,3 % (Zabardowice).

We władaniu sektora prywatnego znajduje się 12 797,73 ha – 79,0 % użytków rolnych. Największa powierzchnia należąca do tego sektora znajduje się w Osieku (999,81 ha) i Bystrzycy (909,91 ha), najmniejsza w Miłonowie (76,17 ha). Procentowy udział użytków rolnych tego sektora w powierzchni ogólnej użytków rolnych w obrębie zawiera się w przedziale od 39,7 % (Zabardowice) do 99,2 % (Owczary).

3.2.5 Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym i prywatnym

W sektorze publicznym użytkowanych jest 9 562,90 ha, co stanowi 41,0 % ogólnej powierzchni gminy. Największy udział w sektorze posiadają lasy (49,0 % – 4 687,93 ha) oraz użytki rolne (35,5 % – 3 391,81 ha). Zakrzewienia zajmują 0,6 % – 58,33 ha, wody 3,2 % – 308,37 ha, tereny zabudowane 3,0 % – 284,88 ha, drogi 7,4 % – 708,94 ha, nieużytki 1,2 % – 116,04, pozostałe 0,1 % – 6,60 ha (tab. 11).

Sektor prywatny zajmuje 59,0 % – 13 764,75 ha ogólnej powierzchni gminy. Największy udział w sektorze posiadają użytki rolne – 93,0 % (12 797,73 ha). Lasy zajmują 1,1 % – 150,50 ha, zakrzewienia 0,3 % - 35,14 ha, wody 1,2 % – 163,65 ha, tereny zabudowane 2,3 % - 314,84 ha, drogi 1,2 % - 168,25 ha, nieużytki 0,6 % – 85,52 ha oraz pozostałe 0,4 % – 49,12 ha (tab. 12).

Struktura władania użytkami rolnymi ogółem

Tabela 10

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w obrzebie	Powierzchnia UR w sektorze			
			Sektor publiczny		Sektor prywatny	
		ha	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bolechów	236,22	2,32	1,0	233,90	99,0
2.	Bystrzyca	1230,33	320,42	26,0	909,91	74,0
3.	Chwalibóżyce	594,51	8,67	1,5	585,84	98,5
4.	Drzemlikowice	362,99	117,85	32,5	245,14	67,5
5.	Gać	688,51	307,60	44,7	380,91	55,3
6.	Gaj Oławski	539,61	74,58	13,8	465,03	86,2
7.	Godzikowice	785,57	15,58	2,0	769,99	98,0
8.	Godzinowice	228,14	2,26	1,0	225,88	99,0
9.	Jaczkowice	347,18	4,96	1,4	342,22	98,6
10.	Jankowice	429,62	38,28	8,9	391,34	91,1
11.	Jankowice Małe	300,98	118,86	39,5	182,12	60,5
12.	Lizawice	140,77	9,85	7,0	130,92	93,0
13.	Marcinkowice	662,57	352,64	53,2	309,93	46,8
14.	Marszowice	649,24	302,40	46,6	346,84	53,4
15.	Maszków	162,72	19,76	12,1	142,96	87,9
16.	Milonów	165,46	89,29	54,0	76,17	46,0
17.	Niemil	658,84	10,29	1,6	648,55	98,4
18.	Niwnik	311,06	3,51	1,1	307,55	98,9
19.	Oleśnica Mała	653,62	10,27	1,6	643,35	98,4
20.	Osiek	1010,87	11,06	1,1	999,81	98,9
21.	Owczary	692,90	5,52	0,8	687,38	99,2
22.	Psary	566,43	288,57	50,9	277,86	49,1
23.	Siecieborowice	397,10	203,96	51,4	193,14	48,6
24.	Siedlce	788,57	193,94	24,6	594,63	75,4
25.	Sobocisko	601,23	78,72	13,1	522,51	86,9
26.	Stanowice	471,15	17,57	3,7	453,58	96,3
27.	Stary Górnik	304,09	45,13	14,8	258,96	85,2
28.	Stary Otok	336,08	33,23	9,9	302,85	90,1
29.	Ścinawa	539,73	13,22	2,4	526,51	97,6
30.	Ścinawa Polska	231,52	27,88	12,0	203,64	88,0
31.	Zabardowice	689,97	416,18	60,3	273,79	39,7
32.	Zakrzów	411,96	247,44	60,1	164,52	39,9
Gmina ogółem		16189,54	3391,81	21,0	12797,73	79,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym

Tabela 11

Lp	Obręb	Jedn.	Powierzchnia ogólna sektora	Użytki rolne					Lasy	Zakrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nieużytki	Pozostałe	
				ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1.	Bolechów	ha	16,53	2,32	2,32	-	-	-	-	-	0,62	1,58	10,68	1,00	0,33	
		%		14,0	14,0	-	-	-	-	-	-	3,8	9,6	64,6	6,0	2,0
2.	Bystrzyca	ha	4253,32	320,42	111,98	0,36	164,40	43,68	3730,51	14,25	71,24	23,96	65,57	25,20	2,17	
		%		7,5	2,6	0,0	3,9	1,0	87,7	0,3	1,7	0,6	1,5	1,5	0,6	0,1
3.	Chwalibóżyce	ha	40,45	8,67	6,26	-	0,75	1,66	-	-	5,53	0,42	25,19	0,64	-	
		%		21,4	15,5	-	1,9	4,1	-	-	13,7	1,0	62,3	1,6	-	
4.	Drzemlikowice	ha	153,34	117,85	116,46	-	0,48	0,91	17,36	0,38	6,50	1,05	9,40	-	0,80	
		%		76,9	75,9	-	0,3	0,6	11,3	0,2	4,2	0,7	6,1	-	0,5	
5.	Gać	ha	416,10	307,60	271,23	-	29,36	7,01	82,15	2,01	3,35	1,78	18,69	0,52	-	
		%		73,9	65,2	-	7,1	1,7	19,7	0,5	0,8	0,4	4,5	0,1	-	
6.	Gaj Oławski	ha	99,95	74,58	73,31	-	0,48	0,79	2,87	0,77	1,53	1,66	18,54	-	-	
		%		74,6	73,3	-	0,5	0,8	2,9	0,8	1,5	1,7	18,5	-	-	
7.	Godzikowice	ha	92,25	15,58	13,80	-	1,48	0,30	14,77	0,12	17,30	2,69	41,32	0,47	-	
		%		16,9	15,0	-	1,6	0,3	16,0	0,1	18,8	2,9	44,8	0,5	-	
8.	Godzinowice	ha	13,76	2,26	2,26	-	-	-	-	-	0,68	2,35	8,33	0,02	0,12	
		%		16,4	16,4	-	-	-	-	-	4,9	17,1	60,5	0,1	0,9	
9.	Jaczkowice	ha	35,01	4,96	4,25	0,06	0,35	0,30	-	0,22	8,62	6,48	14,73	-	-	
		%		14,2	12,1	0,2	1,0	0,9	-	0,6	24,6	18,5	42,1	-	-	
10.	Jankowice	ha	60,07	38,28	32,75	-	3,45	2,08	-	-	8,02	0,25	13,34	-	0,18	
		%		63,7	54,5	-	5,7	3,5	-	-	13,4	0,4	22,2	-	0,3	
11.	Jankowice Małe	ha	133,54	118,86	116,98	-	1,88	-	0,53	-	0,16	0,61	12,57	0,46	0,35	
		%		89,0	87,6	-	1,4	-	0,4	-	0,1	0,5	9,4	0,3	0,3	
12.	Lizawice	ha	27,39	9,85	3,27	-	0,45	6,13	0,19	0,59	1,75	8,62	6,14	0,08	0,17	
		%		36,0	11,9	-	1,6	22,4	0,7	2,2	6,4	31,5	22,4	0,3	0,6	
13.	Marcinkowice	ha	425,45	352,64	292,81	0,10	55,47	4,26	-	0,97	27,37	7,06	32,31	5,10	-	
		%		82,9	68,8	0,0	13,0	1,0	-	0,2	6,4	1,7	7,6	1,2	-	
14.	Marszowice	ha	344,77	302,40	288,20	0,14	-	14,06	9,39	6,10	2,61	2,50	20,00	0,54	1,23	
		%		87,7	83,6	0,0	-	4,1	2,7	1,8	0,8	0,7	5,8	0,2	0,4	
15.	Maszków	ha	71,58	19,76	14,60	-	3,16	2,00	43,08	0,72	2,10	-	5,92	-	-	
		%		27,6	20,4	-	4,4	2,8	60,2	1,0	2,9	-	8,3	-	-	
16.	Milonów	ha	101,71	89,29	88,13	-	-	1,16	2,98	0,82	1,66	0,40	5,73	0,83	-	
		%		87,8	86,6	-	-	1,1	2,9	0,8	1,6	0,4	5,6	0,8	-	
17.	Niemil	ha	144,94	10,29	4,54	0,22	3,82	1,71	104,28	0,16	4,63	1,52	21,40	2,66	-	
		%		7,1	3,1	0,2	2,6	1,2	71,9	0,1	3,2	1,0	14,8	1,8	-	
18.	Niwnik	ha	25,11	3,51	3,51	-	-	-	0,33	-	5,18	1,22	13,96	0,51	0,40	
		%		14,0	14,0	-	-	-	1,3	-	20,6	4,9	55,6	2,0	1,6	
19.	Oleśnica Mała	ha	218,77	10,27	8,66	0,19	-	1,42	170,41	-	5,44	0,88	31,00	0,66	0,11	
		%		4,7	4,0	0,1	-	0,6	77,9	-	2,5	0,4	14,2	0,3	0,1	
20.	Osiek	ha	91,14	11,06	6,73	-	4,33	-	21,02	0,24	16,72	1,45	39,98	0,67	-	
		%		12,1	7,4	-	4,8	-	23,1	0,3	18,3	1,6	43,9	0,7	-	
21.	Owczary	ha	54,15	5,52	5,52	-	-	-	-	-	1,97	1,59	44,92	0,15	-	
		%		10,2	10,2	-	-	-	-	-	3,6	2,9	83,0	0,3	-	
22.	Psary	ha	428,66	288,57	228,39	0,21	11,70	48,27	104,02	4,12	9,25	0,95	20,60	1,15	-	
		%		67,3	53,3	0,0	2,7	11,3	24,3	1,0	2,2	0,2	4,8	0,3	-	
23.	Siecieborowice	ha	290,43	203,96	187,82	-	12,84	3,30	56,27	0,40	5,15	1,56	22,81	0,28	-	
		%		70,2	64,7	-	4,4	1,1	19,4	0,1	1,8	0,5	7,9	0,1	-	
24.	Siedlce	ha	556,82	193,94	134,93	-	49,77	9,24	224,33	12,45	17,74	16,64	31,06	60,66	-	
		%		34,8	24,2	-	8,9	1,7	40,3	2,2	3,2	3,0	5,6	10,9	-	
25.	Sobociśko	ha	106,44	78,72	74,07	-	3,05	1,60	-	0,11	5,58	2,63	18,81	0,59	-	
		%		74,0	69,6	-	2,9	1,5	-	0,1	5,2	2,5	17,7	0,6	-	
26.	Stanowice	ha	256,72	17,57	12,49	0,11	3,61	1,36	-	-	24,36	171,68	43,07	0,04	-	
		%		6,8	4,9	0,0	1,4	0,5	-	-	9,5	66,9	16,8	0,0	-	
27.	Stary Górnik	ha	98,42	45,13	30,12	-	13,67	1,34	11,23	7,38	8,04	4,61	18,81	3,22	-	
		%		45,9	30,6	-	13,9	1,4	11,4	7,5	8,2	4,7	19,1	3,3	-	
28.	Stary Otok	ha	96,91	33,23	10,83	-	9,40	13,00	12,05	2,03	17,01	4,33	22,36	5,51	0,39	
		%		34,3	11,2	-	9,7	13,4	12,4	2,1	17,6	4,5	23,1	5,7	0,4	
29.	Ścinawa	ha	103,81	13,22	2,97	-	10,25	-	60,10	0,15	6,04	4,04	19,99	0,27	-	
		%		12,7	2,9	-	9,9	-	57,9	0,1	5,8	3,9	19,3	0,3	-	
30.	Ścinawa Polska	ha	42,92	27,88	3,45	-	7,21	17,22	-	-	1,39	0,81	12,44	0,40	-	
		%		65,0	8,0	-	16,8	40,1	-	-	3,2	1,9	29,0	0,9	-	
31.	Zabardowice	ha	468,42	416,18	393,49	-	1,03	21,66	15,11	0,23	8,21	1,89	22,40	4,05	0,35	
		%		88,8	84,0	-	0,2	4,6	3,2	0,0	1,8	0,4	4,8	0,9	0,1	
32.	Zakrzów	ha	294,02	247,44	201,07	-	38,94	7,43	4,95	4,11	12,62	7,67	16,87	0,36	-	
		%		84,2	68,4	-	13,2	2,5	1,7	1,4	4,3	2,6	5,7	0,1	-	
Gmina ogółem			ha	9562,90	3391,81	2747,20	1,39	431,33	211,89	4687,93	58,33	308,37	284,88	708,94	116,04	6,60
			%		35,5	28,7	0,0	4,5	49,0	0,6	3,2	3,0	7,4	1,2	0,1	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

Struktura użytkowania gruntów w sektorze prywatnym

Tabela 12

Lp	Obręb	Jednostka	Powierzchnia ogólna sektora	Użytki rolne					Lasy	Zakrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nie użytki	Pozostałe
				Ogółem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Bolechów	ha	237,82	233,90	220,03	-	12,35	1,52	-	0,66	-	0,26	2,61	0,39	-
		%		98,4	92,5	-	5,2	0,6	-	0,3	-	-	0,1	1,1	0,2
2.	Bystrzyca	ha	1135,68	909,91	665,53	1,62	207,55	35,21	37,37	2,69	55,13	26,13	34,82	21,67	47,96
		%		80,1	58,6	0,1	18,3	3,1	3,3	0,2	4,9	2,3	3,1	1,9	4,2
3.	Chwalibóżyce	ha	589,22	585,84	537,05	0,38	25,84	22,57	0,66	0,20	0,78	1,29	-	0,45	-
		%		99,4	91,1	0,1	4,4	3,8	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	-	0,1
4.	Drzemlikowice	ha	272,65	245,14	188,34	0,46	51,57	4,77	19,40	3,41	0,71	0,65	3,17	0,17	-
		%		89,9	69,1	0,2	18,9	1,7	7,1	1,3	0,3	0,3	0,2	1,2	0,1
5.	Gać	ha	404,42	380,91	326,18	17,31	33,60	3,82	1,25	2,55	0,13	5,29	12,68	1,61	-
		%		94,2	80,7	4,3	8,3	0,9	0,3	0,6	0,0	1,3	3,1	0,4	-
6.	Gaj Olawski	ha	479,88	465,03	441,68	0,34	9,91	13,10	2,15	-	0,17	5,03	5,78	1,72	-
		%		96,9	92,0	0,1	2,1	2,7	0,4	-	0,0	1,0	1,2	0,4	-
7.	Godzikowice	ha	843,03	769,99	706,66	0,19	46,94	16,20	11,32	7,01	0,39	37,62	13,07	3,63	-
		%		91,3	83,8	0,0	5,6	1,9	1,3	0,8	0,0	4,5	1,6	0,4	-
8.	Godzinowice	ha	231,69	225,88	221,12	0,14	4,56	0,06	-	-	-	2,33	3,48	-	-
		%		97,5	95,4	0,1	2,0	0,0	-	-	-	-	1,0	1,5	-
9.	Jaczkowice	ha	356,28	342,22	326,11	0,21	9,64	6,26	1,87	1,10	2,14	6,16	1,10	1,69	-
		%		96,1	91,5	0,1	2,7	1,8	0,5	0,3	0,6	1,7	0,3	0,5	-
10.	Janikowice	ha	404,74	391,34	325,97	0,19	43,30	21,88	-	0,37	0,11	5,63	5,83	1,46	-
		%		96,7	80,5	0,0	10,7	5,4	-	0,1	0,0	1,4	1,4	0,4	-
11.	Janikowice Małe	ha	182,34	182,12	178,98	2,24	-	0,90	-	-	-	0,22	-	-	-
		%		99,9	98,2	1,2	-	0,5	-	-	-	-	0,1	-	-
12.	Lizawice	ha	139,72	130,92	101,24	0,35	17,08	12,25	1,57	-	0,93	5,50	0,03	0,77	-
		%		93,7	72,5	0,3	12,2	8,8	1,1	-	0,7	3,9	0,0	0,6	-
13.	Marcinkowice	ha	349,85	309,93	255,92	0,66	46,77	6,58	-	-	-	29,15	7,96	2,81	-
		%		88,6	73,2	0,2	13,4	1,9	-	-	-	-	8,3	2,3	0,8
14.	Marszowice	ha	351,79	346,84	343,00	-	1,20	2,64	3,38	0,40	0,04	1,13	-	-	-
		%		98,6	97,5	-	0,3	0,8	1,0	0,1	0,0	0,3	-	-	-
15.	Maszków	ha	147,67	142,96	128,56	0,86	12,41	1,13	1,17	0,07	2,26	0,07	1,08	0,06	-
		%		96,8	87,1	0,6	8,4	0,8	0,8	0,0	1,5	0,0	0,7	0,0	-
16.	Miłonów	ha	79,86	76,17	63,81	1,27	6,02	5,07	2,60	0,38	0,64	-	-	0,07	-
		%		95,4	79,9	1,6	7,5	6,3	3,3	0,5	0,8	-	-	0,1	-
17.	Niemił	ha	662,17	648,55	571,07	30,54	41,47	5,47	6,14	0,41	0,22	1,23	5,01	0,61	-
		%		97,9	86,2	4,6	6,3	0,8	0,9	0,1	0,0	0,2	0,8	0,1	-
18.	Niwnik	ha	315,18	307,55	283,05	-	21,72	2,78	4,27	-	0,06	0,83	2,47	-	-
		%		97,6	89,8	-	6,9	0,9	1,4	-	0,0	0,3	0,8	-	-
19.	Oleśnica Mała	ha	723,94	643,35	562,14	0,18	22,01	59,02	11,90	3,23	20,56	8,23	34,59	2,08	-
		%		88,9	77,7	0,0	3,0	8,2	1,6	0,4	2,8	1,1	4,8	0,3	-
20.	Osiek	ha	1035,42	999,81	926,00	0,53	61,76	11,52	25,18	2,03	1,38	1,44	3,92	0,50	1,16
		%		96,6	89,4	0,1	6,0	1,1	2,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,0
21.	Owczary	ha	704,55	687,38	662,74	0,76	21,95	1,93	0,54	-	0,04	6,56	7,12	2,91	-
		%		97,6	94,1	0,1	3,1	0,3	0,1	-	0,0	0,9	1,0	0,4	-
22.	Psary	ha	284,74	277,86	249,03	-	2,47	26,36	-	-	0,60	1,91	4,24	0,13	-
		%		97,6	87,5	-	0,9	9,3	-	-	0,2	0,7	1,5	0,0	-
23.	Siecieborowice	ha	198,64	193,14	163,12	-	27,84	2,18	0,97	-	-	0,20	3,96	0,37	-
		%		97,2	82,1	-	14,0	1,1	0,5	-	-	-	0,1	2,0	0,2
24.	Siedlce	ha	659,20	594,63	459,47	0,48	132,20	2,48	10,80	3,05	37,00	0,22	-	13,50	-
		%		90,2	69,7	0,1	20,1	0,4	1,6	0,5	5,6	0,0	-	2,0	-
25.	Sobocisko	ha	527,70	522,51	506,34	0,51	5,80	9,86	-	0,03	0,16	1,88	0,03	3,09	-
		%		99,0	96,0	0,1	1,1	1,9	-	0,0	0,0	0,4	0,0	0,6	-
26.	Stanowice	ha	610,53	453,58	416,71	4,57	24,67	7,63	-	0,27	0,61	146,84	7,83	1,40	-
		%		74,3	68,3	0,7	4,0	1,2	-	0,0	0,1	24,1	1,3	0,2	-
27.	Stary Górnik	ha	271,87	258,96	237,27	-	9,40	12,29	-	0,89	0,27	0,03	6,95	4,77	-
		%		95,3	87,3	-	3,5	4,5	-	0,3	0,1	0,0	2,6	1,8	-
28.	Stary Otok	ha	347,83	302,85	190,83	0,22	96,50	15,30	7,71	2,78	21,00	-	0,01	13,48	-
		%		87,1	54,9	0,1	27,7	4,4	2,2	0,8	6,0	-	0,0	3,9	-
29.	Ścinawa	ha	548,93	526,51	497,77	0,42	20,07	8,25	0,25	3,43	7,40	7,58	0,01	3,75	-
		%		95,9	90,7	0,1	3,7	1,5	0,0	0,6	1,3	1,4	0,0	0,7	-
30.	Ścinawa Polska	ha	219,19	203,64	181,83	2,33	11,91	7,57	-	-	10,75	2,88	0,31	1,61	-
		%		92,9	83,0	1,1	5,4	3,5	-	-	4,9	1,3	0,1	0,7	-
31.	Zabardowice	ha	282,62	273,79	270,97	0,33	2,49	-	-	0,07	-	7,93	0,19	0,64	-
		%		96,9	95,9	0,1	0,9	-	-	0,0	-	2,8	0,1	0,2	-
32.	Zakrzów	ha	165,60	164,52	142,59	0,23	12,00	9,70	-	0,11	0,17	0,62	-	0,18	-
		%		99,3	86,1	0,1	7,2	5,9	-	0,1	0,1	0,4	-	0,1	-
Gmina ogółem				12797,73	11351,11	67,32	1043,00	336,30	150,50	35,14	163,65	314,84	168,25	85,52	49,12
				93,0	82,5	0,5	7,6	2,4	1,1	0,3	1,2	2,3	1,2	0,6	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r.

3.2.6 Struktura obszarowa gospodarstw

Analizę struktury obszarowej gospodarstw oparto na podstawie danych ewidencji gruntów, z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych.

Wynika z niej, że przy ogólnej powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo (10 958,99 ha) w gminie funkcjonują 1593 gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 6,88 ha. Dla potrzeb analizy wszystkie gospodarstwa podzielono na grupy obszarowe (tab. 13; rys. 15).

W strukturze obszarowej pod względem liczebności dominują dwie grupy gospodarstw. Najliczniejsze gospodarstwa są z przedziału od 1,0 do 1,99 ha, o średniej powierzchni 1,41 ha. Jest ich w sumie 585 i zajmują 7,5% powierzchni wszystkich gospodarstw. Biorąc pod uwagę tę grupę wielkościową, najwięcej takich gospodarstw występuje w Bystrzycy.

Kolejną liczną grupę (477) tworzą gospodarstwa z przedziału wielkościowego od 2,00 do 4,99 ha, o średniej powierzchni 3,13 ha. Najwięcej takich gospodarstw znajduje się we wsiach: Bystrzyca, Siedlce oraz Godzikowice.

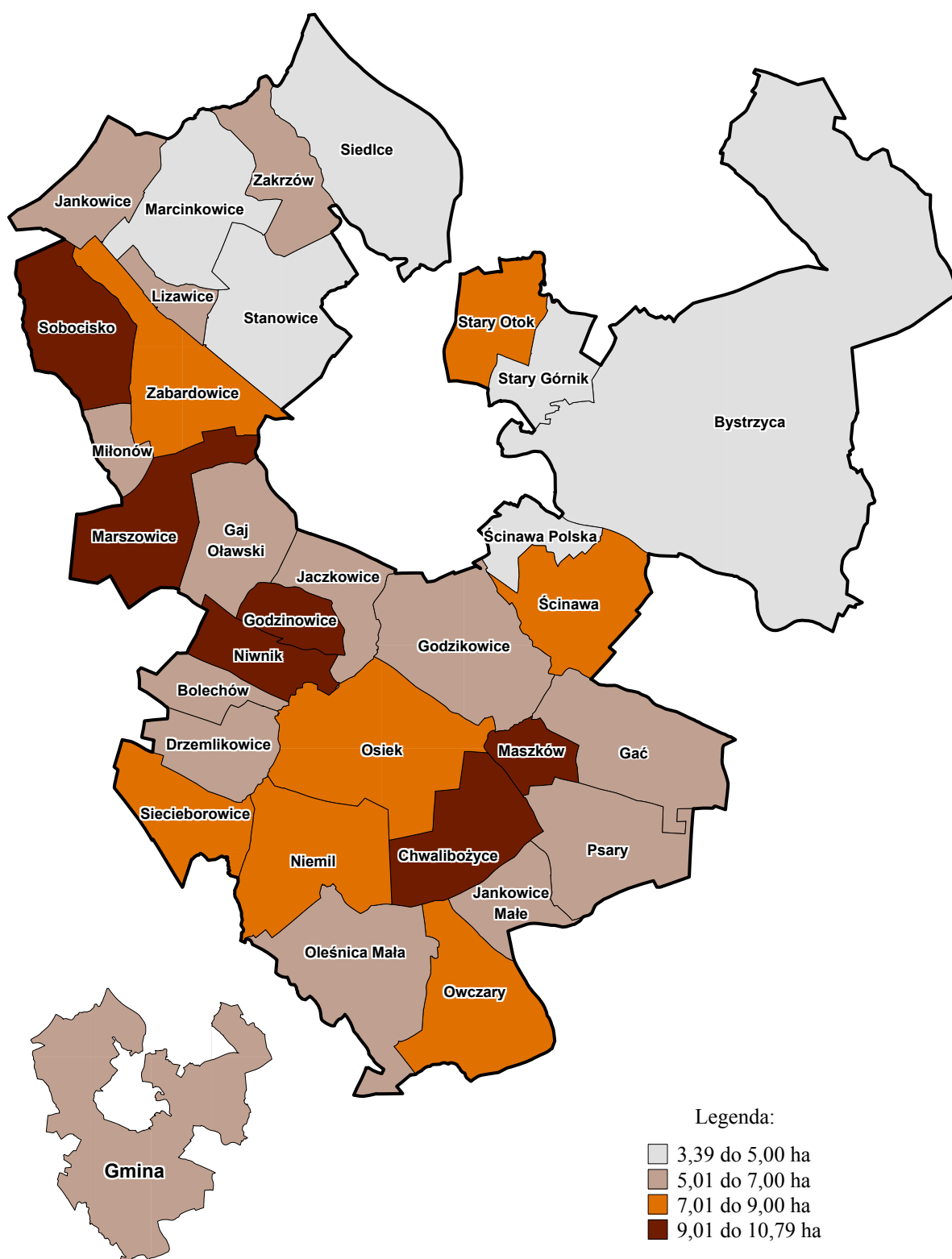
Duża grupa gospodarstw występuje w przedziale od 5,00 do 9,99 ha, których średnia powierzchnia wynosi 7,07 ha. Jest ich 301 i zajmują 19,4 % z ogólnej powierzchni gospodarstw. Najwięcej jest ich w obrębach: Osiek, Niemil i Chwalibożyce. Kolejną grupę (98) stanowią gospodarstwa zawierające się w przedziale wielkościowym od 10,00 do 14,99 ha, ze średnią powierzchnią 12,35 ha. Najwięcej jest ich w Chwalibózycach i Siedlcach. Porównywalną liczebnościowo grupę (102) stanowią gospodarstwa o areale od 15,00 do 49,99 ha. W Starym Otoku znajduje się 8 takich gospodarstw, a ich średnia powierzchnia wynosi 22,53 ha. W grupie gospodarstw z przedziału wielkościowego od 50,00 do 99,99 ha funkcjonuje 20 gospodarstw, z których aż 3 znajdują się w Bystrzycy i 3 w Sobocisku. Średnia powierzchnia gospodarstwa w grupie to 63,76 ha. Gospodarstw wielkoobszarowych powyżej 100,00 ha jest w gminie 10. Spośród nich aż 3 znajdują się w Godzikowicach.

Struktura gospodarstw indywidualnych w grupach obszarowych (grunty własne i dzierżawione)

Tabela 13

L.p	Obręb	Średnia wielkość gospod. w obrębie	Liczba gospod. w obrębie	Ogólna pow. gospod.	1,00 - 1,99 ha				2,00 - 4,99 ha				5,00 - 9,99 ha				10,00 - 14,99 ha				15,00 - 49,99 ha				50,00 - 99,99 ha				≥ 100,00 ha			
		Średnia wielkość gospod.			Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		Średnia wielkość gospod.	Liczba gospod.	Powierzchnia gospodarstw w danej grupie obszarowej		
						ha	%			ha	%			ha	%			ha	%			ha	%			ha	%			ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
1.	Bolechów	5,18	23	119,05	1,33	4	5,3	4,5	3,22	10	32,16	27,0	7,56	6	45,37	38,1	12,07	3	36,22	30,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Bystrzyca	3,27	219	715,71	1,40	144	201,54	28,2	2,93	56	164,31	23,0	7,33	12	87,98	12,3	10,5	1	10,5	1,5	20,52	3	61,56	8,6	63,27	3	189,82	26,5	-	-	-	-
3.	Chwalibóżyce	8,30	53	439,94	1,34	16	21,51	4,9	3,15	9	28,32	6,4	8,09	13	105,23	23,9	12,34	10	123,37	28,0	25,82	4	103,28	23,5	58,23	1	58,23	13,2	-	-	-	-
4.	Drzemlikowice	5,82	30	174,74	1,49	6	8,92	5,1	3,36	11	36,91	21,1	6,31	8	50,47	28,9	11,85	2	23,7	13,6	18,25	3	54,74	31,3	-	-	-	-	-	-	-	
5.	Gać	5,93	43	255,15	1,38	14	19,35	7,6	2,92	15	43,83	17,2	6,93	7	48,52	19,0	14,03	2	28,05	11,0	23,08	5	115,4	45,2	-	-	-	-	-	-	-	
6.	Gaj Oławski	7,26	66	479,12	1,47	18	26,41	5,5	2,99	25	74,82	15,6	6,5	11	71,48	14,9	12,05	6	72,32	15,1	32,01	5	160,05	33,4	74,04	1	74,04	15,5	-	-	-	-
7.	Godzikowice	10,93	98	1070,75	1,47	33	48,47	4,5	3,21	34	109,13	10,2	7,01	17	119,10	11,1	11,57	3	34,70	3,2	31	6	186,01	17,4	58,51	2	117,01	10,9	152,11	3	456,33	42,6
8.	Godzinowice	13,24	20	264,81	1,26	7	8,84	3,3	3,32	7	23,21	8,8	-	-	-	-	13,68	2	27,35	10,3	25,04	2	50,07	18,9	50,94	1	50,94	19,2	104,4	1	104,4	39,4
9.	Jaczkowice	5,76	53	305,22	1,37	23	31,53	10,3	3,00	19	57,01	18,7	6,53	6	39,18	12,8	14,25	2	28,49	9,3	22,41	1	22,41	7,3	63,3	2	126,6	41,5	-	-	-	-
10.	Jankowice	6,13	65	398,76	1,48	26	38,55	9,7	3,33	17	56,66	14,2	7,38	15	110,71	27,8	11,11	5	55,57	13,9	15,65	1	15,65	3,9	-	-	-	-	121,62	1	121,62	30,5
11.	Jankowice Małe	7,50	16	120,00	1,13	3	3,38	2,8	3,38	2	6,75	5,6	7,1	7	49,68	41,4	11,53	2	23,06	19,2	18,57	2	37,13	30,9	-	-	-	-	-	-	-	
12.	Lizawice	4,86	19	92,31	1,32	10	13,23	14,3	3,41	5	17,05	18,5	5,23	1	5,23	5,7	12,64	1	12,64	13,7	22,08	2	44,16	47,8	-	-	-	-	-	-	-	
13.	Marcinkowice	3,66	70	256,15	1,45	32	46,37	18,1	3,00	27	80,93	31,6	7,01	8	56,11	21,9	-	-	-	-	24,25	3	72,74	28,4	-	-	-	-	-	-	-	
14.	Marszowice	10,57	31	327,82	1,45	6	8,69	2,7	3,53	10	35,31	10,8	6,95	11	76,46	23,3	12,22	2	24,43	7,5	-	-	-	-	75,33	1	75,33	23,0	107,6	1	107,6	32,8
15.	Maszków	9,80	11	107,78	1,01	1	1,01	0,9	3,37	5	16,86	15,6	7,64	3	22,91	21,3	14,33	1	14,33	13,3	-	-	-	-	52,67	1	52,67	48,9	-	-	-	-
16.	Milonów	6,24	11	68,65	1,35	5	6,77	9,9	4,03	2	8,05	11,7	7,52	2	15,04	21,9	14,24	1	14,24	20,7	24,55	1	24,55	35,8	-	-	-	-	-	-	-	
17.	Niemil	9,10	60	545,74	1,46	14	20,47	3,8	3,63	11	39,97	7,3	6,97	20	139,46	25,6	11,88	7	83,17	15,2	21,46	7	150,21	27,5	-	-	-	-	112,46	1	112,46	20,6
18.	Niwnik	5,29	29	153,42	1,28	12	15,41	10,0	3,39	6	20,32	13,2	7,78	6	46,70	30,4	12,10	4	48,38	31,5	22,61	1	22,61	14,7	-	-	-	-	-	-	-	
19.	Oleśnica Mała	8,89	21	186,77	1,22	6	7,34	3,9	2,59	5	12,96	6,9	8	8	64	34,3	-	-	-	-	25,22	1	25,22	13,5	77,25	1	77,25	41,4	-	-	-	-
20.	Osiek	5,65	101	570,64	1,32	31	40,91	7,2	3,13	27	84,55	14,8	7,02	30	210,58	36,9	12,24	7	85,65	15,0	18	5	90,01	15,8	58,94	1	58,94	10,3	-	-	-	-
21.	Owczary	6,88	64	440,18	1,46	16	23,36	5,3	3,09	18	55,59	12,6	6,92	19	131,54	29,9	12,59	5	62,97	14,3	27,79	6	166,72	37,9	-	-	-	-	-	-	-	
22.	Psary	5,37	38	204,06	1,37	10	13,7	6,7	3,37	13	43,85	21,5	7,3	10	73	35,8	11,92	3	35,76	17,5	18,88	2	37,75	18,5	-	-	-	-	-	-	-	
23.	Siecieborowice	10,82	21	227,28	1,35	5	6,76	3,0	3,57	2	7,14	3,1	6,94	6	41,66	18,3	14,11	1	14,11	6,2	22,52	7	157,61	69,3	-	-	-	-	-	-	-	
24.	Siedlce	5,50	101	555,85	1,47	32	46,91	8,4	2,97	39	115,66	20,8	7,19	13	93,5	16,8	12,19	10	121,85	21,9	25,42	7	177,93	32,0	-	-	-	-	-	-	-	
25.	Sobocisko	11,75	50	587,27	1,37	13	17,83	3,0	2,85	13	36,99	6,3	6,91	16	110,61	18,8	12,22	2	24,44	4,2	21,29	2	42,57	7,2	68,77	3	206,3	35,1	148,53	1	148,53	25,3
26.	Stanowice	4,79	79	378,13	1,42	35	49,81	13,2	2,97	23	68,24	18,0	6,56	14	91,81	24,3	13,3	2	26,59	7,0	19,91	4	79,65	21,1	62,03	1	62,03	16,4	-	-	-	-
27.	Stary Górnik	4,57	44	201,24	1,35	15	20,23	10,1	3,47	20	69,33	34,5	7,35	5	36,77	18,3	14,05	1	14,05	7,0	20,29	3	60,86	30,2	-	-	-	-	-	-	-	
28.	Stary Otok	10,12	40	404,94	1,52	10	15,17	3,7	3,00	8	24,02	5,9	7,06	9	63,52	15,7	12,37	4	49,49	12,2	22,53	8	180,2	44,5	72,54	1	72,54	17,9	-	-	-	-
29.	Ścinawa	9,28	29	269,02	1,44	8	11,53	4,3	3,31	13	43,04	16,0	6,96	3	20,87	7,8	11,94	1	11,94	4,4	24,61	3	73,82	27,4	-	-	-	-	107,82	1	107,82	40,1
30.	Ścinawa Polska	4,84	30	145,22	1,38	16	22,14	15,2	2,81	5	14,03	9,7	6,71	5	33,56	23,1	13,96	3	41,89	28,8	33,6	1	33,6	23,1	-	-	-	-	-	-	-	
31.	Zabardowice	21,33	32	682,56	1,47	8	11,77	1,7	3,36	8	26,9	3,9	6,98	8	55,81	8,2	12,38	3	37,14	5,4	30,4	4	121,58	17,8	-	-	-	-	429,36	1	429,36	62,9
32.	Zakrzów	8,10	26	210,71	1,46	6	8,78	4,2	3,27	12	39,23	18,6	6,25	2	12,5	5,9	12,11	2	24,22	11,5	24,19	3	72,56	34,4	53,42	1	53,42	25,4	-	-	-	-
Gmina ogółem		6,88	1593	10958,99	1,41	585	821,99	7,5	3,13	477	1493,13	13,6	7,07	301	2129,36	19,4	12,35	98	1210,62	11,0	23,93	102	2440,65	22,3	63,76	20	1275,12	11,6	158,81	10	1588,12	14,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart podatkowych za 2006r.

Rys. 15: Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego.

3.2.7 Rozdrobnienie gruntów własnych w gospodarstwach rolnych

Rozdrobnienie gruntów indywidualnych gospodarstw rolnych określone zostało poprzez obliczenie średniej liczby działek przypadających na gospodarstwo rolne oraz obliczenie przeciętnej powierzchni działki ewidencyjnej w gospodarstwie (tab. 14; rys. 16).

Na terenie gminy Oława na 1 gospodarstwo przypada około 4,5 działki, o średniej powierzchni 1,39 ha. Z tego wynika, że średnia powierzchnia działki odbiega od minimalnej uzasadnionej ekonomicznie powierzchni, której wielkość powinna wynosić około 2 ha. W obrębach średnio na jedno gospodarstwo przypada od 3,0 do 7,9 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 0,81 do 2,57 ha.

Pod względem rozdrobnienia w gospodarstwach najmniejszych najlepiej sytuacja kształtuje się w obrębach: Drzemlikowice, Lizawice, Oleśnica Mała i Ścinawa Polska, gdzie średnio na gospodarstwo przypadają maksymalnie trzy działki. Najgorsza sytuacja pod tym względem znajduje się w miejscowościach: Jankowice, Chwalibożyce, Godzikowice, Niwnik, Jaczkowice, Ścinawa, Marcinkowice, gdzie średnia liczba działek w gospodarstwie wynosi ponad pięć.

W gospodarstwach powyżej 15 ha największe rozdrobnienie występuje się w Godzikowicach, Jaczkowicach i Ścinawie, ponieważ średnia liczba działek w tych gospodarstwach wynosi powyżej dwudziestu.

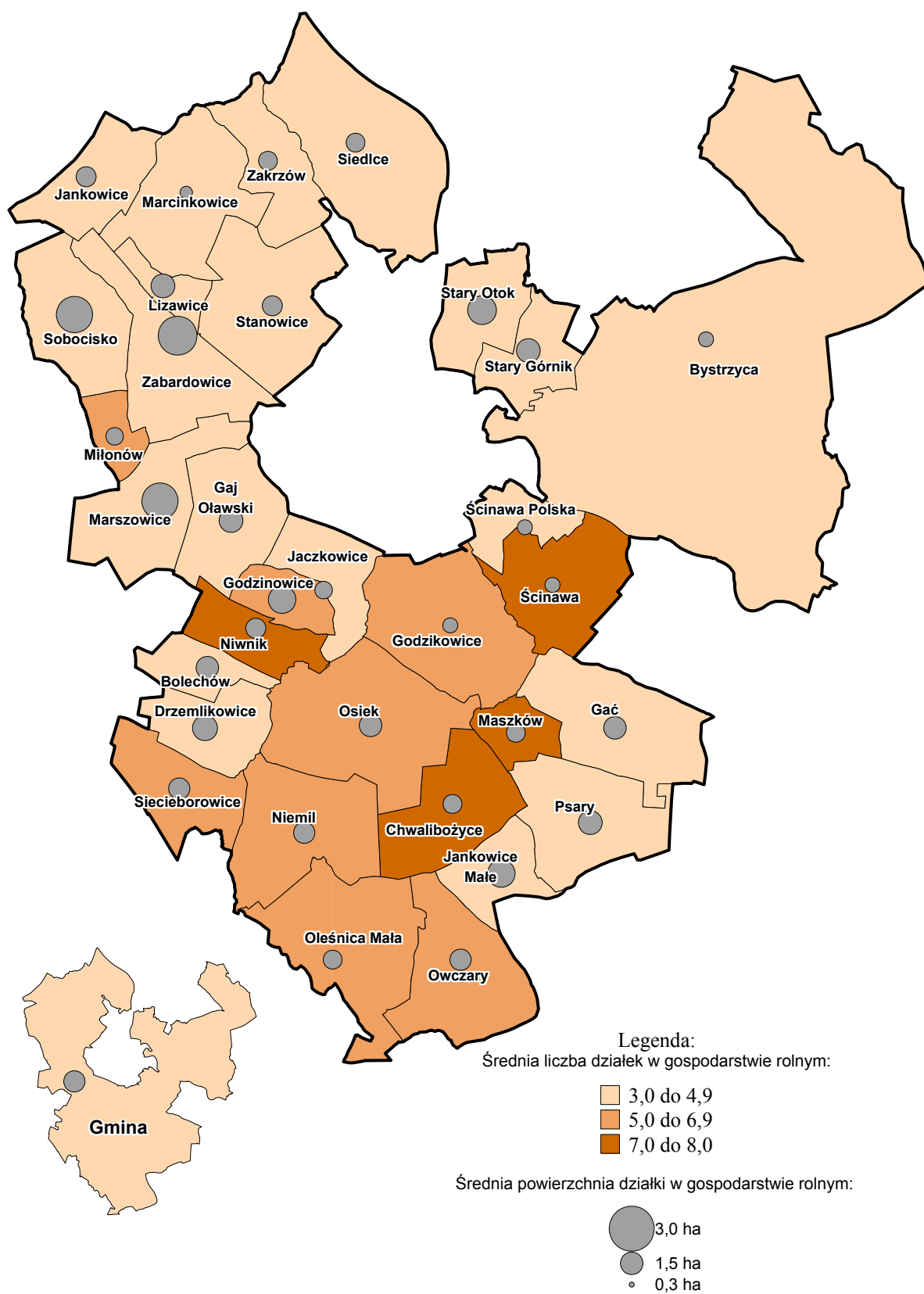
Odpowiednio ukształtowana przestrzeń produkcyjna gospodarstwa ma duży wpływ na ekonomiczne jego wyniki. Korzystne warunki dla gospodarowania występują wtedy, gdy gospodarstwo dysponuje niewielką ilością działek rolnych z względnie dużą ich powierzchnią oraz dogodnym położeniem względem siebie i siedzibą gospodarstwa. Stosunkowo najkorzystniejsze warunki pod względem rozdrobnienia i rozłogu we wszystkich grupach obszarowych występują w obrębie Marszowice, Sobocisko i Zabardowice, gdzie przy dużej średniej powierzchni działki ich liczba w gospodarstwie jest niewielka. Najtrudniejsze warunki związane z rozłogiem gospodarstw występują Chwalibożyce, Maszków, Niwnik i Ścinawa.

Rozdrobnienie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (grunty własne)

Tabela 14

Lp	Obręb	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gosp.	1,00 - 1,99 ha		2,00 - 4,99 ha		5,00 - 9,99 ha		10,00 - 14,99 ha		15,00 - 49,99 ha		50,00 - 99,99 ha		≥ 100,00 ha	
				Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.	Średnia liczba działek w gospod.	Średnia pow. działki w gospod.
			ha														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Bolechów	4,3	1,49	2,2	0,65	2,8	1,23	5,5	1,37	8,5	1,29	5,7	3,15	-	-	-	-
2.	Bystrzyca	3,4	1,03	2,5	0,55	4,0	0,74	6,7	1,09	7,3	1,61	14,0	2,08	7,3	8,33	-	-
3.	Chwalibożycie	7,4	1,25	2,4	0,58	2,6	1,24	7,0	1,15	11,6	1,08	19,6	1,63	-	-	-	-
4.	Drzemlikowice	3,7	1,68	1,8	0,85	2,9	1,11	5,5	1,23	1,0	11,0	6,0	4,34	-	-	-	-
5.	Gać	4,2	1,53	2,2	0,63	3,7	0,76	4,9	1,48	7,0	1,82	7,5	2,94	-	-	-	-
6.	Gaj Oławski	3,4	1,61	1,9	0,82	2,3	1,34	4,3	1,60	7,5	1,63	7,0	2,65	-	-	-	-
7.	Godzikowice	6,3	1,04	2,8	0,50	4,1	0,78	6,0	1,24	11,0	1,16	21,3	1,20	-	-	100,0	1,47
8.	Godzinowice	5,3	1,84	1,0	1,11	3,0	1,02	5,0	1,67	6,8	1,93	8,8	2,28	-	-	-	-
9.	Jaczkowice	4,8	1,18	1,8	0,77	3,3	0,91	5,3	1,22	14,5	0,89	12,0	1,94	47,0	1,34	-	-
10.	Jankowice	4,7	1,31	2,4	0,59	3,0	1,03	7,0	1,05	10,3	1,06	11,0	1,42	-	-	22,0	5,24
11.	Jankowice Małe	3,4	1,81	1,6	0,86	2,5	1,36	3,4	2,10	6,2	1,97	-	-	-	-	-	-
12.	Lizawice	3,4	1,59	1,7	0,81	4,1	0,86	1,0	5,32	4,5	3,14	6,5	2,66	-	-	-	-
13.	Marcinkowice	4,2	0,81	2,2	0,60	4,4	0,69	6,6	1,04	27,0	0,41	2,0	10,14	-	-	-	-
14.	Marszowice	3,9	2,39	1,6	0,83	2,3	1,55	3,8	1,81	4,7	2,78	7,0	4,31	26,0	2,87	-	-
15.	Maszków	7,3	1,25	1,5	0,74	2,5	1,25	5,3	1,36	6,5	1,98	-	-	52,0	1,02	-	-
16.	Miłonów	6,0	1,16	2,8	0,56	2,5	1,60	6,0	1,28	8,0	1,78	24,0	1,08	-	-	-	-
17.	Niemil	5,3	1,45	2,7	0,51	2,9	1,27	6,4	1,15	8,3	1,42	8,6	2,89	35,0	1,76	-	-
18.	Niwnik	7,2	1,32	2,1	0,67	3,7	0,85	8,8	0,78	10,2	1,15	14,6	2,07	-	-	-	-
19.	Oleśnica Mała	5,4	1,27	1,6	0,82	3,4	0,87	6,5	1,22	-	-	20,0	1,63	-	-	-	-
20.	Osiek	5,8	1,51	2,2	0,60	3,3	0,98	6,3	1,17	8,8	1,43	9,9	3,16	43,0	1,53	-	-
21.	Owczary	5,1	1,42	2,7	0,56	3,2	1,01	5,3	1,27	5,0	2,51	15,2	1,63	-	-	-	-
22.	Psary	3,6	1,61	2,7	0,53	1,7	2,11	4,6	1,55	7,0	2,04	8,7	2,25	-	-	-	-
23.	Siecieborowice	6,1	1,38	1,8	0,76	3,3	1,10	4,4	1,58	9,7	1,43	15,0	1,45	-	-	-	-
24.	Siedlce	3,8	1,24	2,2	0,65	3,1	0,97	4,0	1,85	8,2	1,39	14,8	1,68	-	-	-	-
25.	Sobocisko	4,5	2,4	2,2	0,65	2,4	1,20	4,3	1,61	4,5	2,71	11,5	2,87	6,0	13,27	37,0	4,00
26.	Stanowice	3,0	1,36	2,3	0,60	2,5	1,14	3,6	1,83	8,3	1,55	6,2	3,55	-	-	-	-
27.	Stary Górnik	3,1	1,59	1,6	0,83	3,0	1,11	2,9	2,19	9,7	1,42	5,3	3,82	-	-	-	-
28.	Stary Otok	4,2	1,88	2,0	0,79	3,4	0,90	5,0	1,36	5,9	2,06	4,8	4,58	-	-	-	-
29.	Ścinawa	7,9	0,99	3,5	0,45	3,9	0,90	7,0	0,99	10,5	1,1	20,5	1,14	70,0	1,17	-	-
30.	Ścinawa Polska	4,1	1,00	2,8	0,5	3,2	1,07	5,5	1,12	-	-	11,3	1,92	-	-	-	-
31.	Zabardowice	3,4	2,57	1,6	0,89	1,8	1,83	5,4	1,30	7,3	1,71	2,8	10,66	-	-	-	-
32.	Zakrzów	4,1	1,24	2,0	0,76	2,1	1,50	5,8	1,12	10,7	1,19	15,0	1,63	-	-	-	-
Gmina ogółem		4,5	1,39	2,3	0,61	3,2	0,99	5,4	1,32	8,2	1,51	11,0	2,27	31,3	2,11	53,0	2,58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych na m-c marzec 2006 oraz danych z kart podatkowych na rok 2006.

Rys. 16: Rozdrobnienie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

3.2.8 Grunty różniczan pozagminnych

Obszary leżące na terenie gminy, a użytkowane rolniczo, gospodarowane są także przez producentów rolnych spoza gminy (tab. 15). Ogólna powierzchnia gruntów rolnych będąca we władaniu różniczan wynosi 2 412,01ha, z czego 93,64ha stanowią dzierżawy. Różniczanie użytkują grunty, które zlokalizowane są w dość znacznej odległości od ich miejsca zamieszkania. Związane jest to z ponoszeniem większych nakładów na transport rolniczy, aniżeli w przypadku, gruntów leżących blisko gospodarstwa. Jednak dobra jakość tych gruntów (biorąc pod uwagę ich klasyfikację), wpływa na ich atrakcyjność rolniczą i chęć zakupu, bądź też dzierżawy.

Likwidacja byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych i ich prywatyzacja wpłynęła na zwiększenie obrotu gruntami rolnymi. Z możliwości nabycia oferowanych gruntów skorzystali rolnicy spoza gminy. Największe powierzchnie znajdują się w posiadaniu właścicieli z miasta Oławy (894,69ha) oraz gmin ościennych (402,48ha). Znaczący jest także udział właścicieli gruntów z Wrocławia (232,65ha).

3.2.9 Dzierżawa gruntów

Agencja Nieruchomości Rolnych posiada w swym zasobie 3 164,48 ha gruntów, które obejmują 13,6 % całkowitej powierzchni gminy (tab. 16). W chwili obecnej Agencja ma podpisane umowy dzierżaw na 2 029,00 ha, natomiast pozostałe grunty są użytkowane nieformalnie i wymagają uporządkowania stanu prawnego.

W terenie stwierdzono tylko nieznaczne obszary gruntów odłogowanych – nieuprawianych rolniczo. Mowa tu o Marszowicach i Gaci, gdzie w obrębach tych wg danych z ANR jest jeszcze po około 300 ha gruntów do rozdysponowania. Nieco odmienna sytuacja jest w Bystrzycy, gdzie na 140,10 ha gruntów składają się głównie tereny mało atrakcyjne rolniczo, położone głównie na podmokłych terenach przyrzecznych i stanowiące pola i łąki międzyleśne.

Grunty różniczan pozagminnych

Tabela 15

Lp	Obręb	Pow. ogólna użytków rolnych	Gospodarstwa rolne			Powierzchnia gruntów rolnych różniczan			Udział gruntów różniczan w powierzchni użytków rolnych
			Liczba gospodarstw ogółem	Liczba różniczan	Średnia powierzchnia gruntów różniczan	Własne	Dzierżawione	Razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bolechów	236,22	23	1	3,63	3,63	-	3,63	1,5
2.	Bystrzyca	1230,33	219	79	4,87	371,29	13,58	384,88	31,3
3.	Chwalibożyce	594,51	53	6	4,67	28,01	-	28,01	4,7
4.	Drzemlikowice	362,99	30	5	3,91	19,55	-	19,55	5,4
5.	Gać	688,51	43	11	7,26	79,90	-	79,90	11,6
6.	Gaj Oławski	539,61	66	16	4,25	68,08	-	68,08	12,6
7.	Godzikowice	785,57	98	13	11,40	148,17	-	148,17	18,9
8.	Godzinowice	228,14	20	3	2,25	2,86	3,89	6,75	3,0
9.	Jaczkowice	347,18	53	15	2,37	35,52	-	35,52	10,2
10.	Jankowice	429,62	65	19	2,24	42,53	-	42,53	9,9
11.	Jankowice Małe	300,98	16	4	5,79	23,16	-	23,16	7,7
12.	Lizawice	140,77	19	4	5,83	23,30	-	23,30	16,6
13.	Marcinkowice	662,57	70	12	3,55	42,56	-	42,56	6,4
14.	Marszowice	649,24	31	5	3,33	16,66	-	16,66	2,6
15.	Maszków	162,72	11	2	5,82	11,63	-	11,63	7,1
16.	Milonów	165,46	11	2	3,04	6,07	-	6,07	3,7
17.	Niemil	658,84	60	6	4,29	25,74	-	25,74	3,9
18.	Niwnik	311,06	29	5	1,89	9,45	-	9,45	3,0
19.	Oleśnica Mała	653,62	21	1	8,29	8,29	-	8,29	1,3
20.	Osiek	1010,87	101	16	3,92	62,64	-	62,64	6,2
21.	Owczary	692,9	64	18	3,80	68,33	-	68,33	9,9
22.	Psary	566,43	38	9	4,47	28,77	11,48	40,25	7,1
23.	Siecieborowice	397,1	21	3	12,80	7,61	30,79	38,40	9,7
24.	Siedlce	788,57	101	28	5,25	138,20	8,70	146,90	18,6
25.	Sobocisko	601,23	50	9	2,50	22,49	-	22,49	3,7
26.	Stanowice	471,15	79	39	4,56	177,82	-	177,82	37,7
27.	Stary Górnik	304,09	44	13	3,24	42,17	-	42,17	13,9
28.	Stary Otok	336,08	40	17	9,36	159,13	-	159,13	47,3
29.	Ścinawa	539,73	29	4	2,62	10,48	-	10,48	1,9
30.	Ścinawa Polska	231,52	30	7	6,56	45,90	-	45,90	19,8
31.	Zabardowice	689,97	32	14	42,00	562,77	25,20	587,97	85,2
32.	Zakrzów	411,96	26	9	2,85	25,65	-	25,65	6,2
Gmina ogółem		16189,54	1593	395	6,11	2318,37	93,64	2412,01	14,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart podatkowych za 2006r.

Dzierżawy gruntów ANR

Tabela 16

Lp	Obręb	Powierzchnia gruntów ANR w obrębie	Grunty wydierżawione		Grunty pozostałe	
		ha	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bolechów	1,46	-	-	1,46	100,0
2.	Bystrzyca	145,55	5,45	3,7	140,10	96,3
3.	Chwalibóżyce	5,69	-	-	5,69	100,0
4.	Drzemlikowice	119,69	117,15	97,9	2,54	2,1
5.	Gać	305,95	1,39	0,5	304,56	99,5
6.	Gaj Oławski	71,20	69,21	97,2	1,99	2,8
7.	Godzikowice	5,03	1,03	20,5	4,00	79,5
8.	Godzinowice	1,29	-	-	1,29	100,0
9.	Jaczkowice	2,58	1,05	40,7	1,53	59,3
10.	Jankowice	36,43	36,12	99,1	0,31	0,9
11.	Jankowice Małe	118,30	116,74	98,7	1,56	1,3
12.	Lizawice	9,67	7,24	74,9	2,43	25,1
13.	Marcinkowice	353,60	330,58	93,5	23,02	6,5
14.	Marszowice	310,14	3,43	1,1	306,71	98,9
15.	Maszków	20,00	12,41	62,0	7,59	38,0
16.	Miłonów	90,70	77,50	85,4	13,20	14,6
17.	Niemil	3,30	-	-	3,30	100,0
18.	Niwnik	1,66	0,72	43,4	0,94	56,6
19.	Oleśnica Mała	0,51	0,49	96,1	0,02	3,9
20.	Osiek	7,08	0,30	4,2	6,78	95,8
21.	Owczary	3,04	0,28	9,2	2,76	90,8
22.	Psary	278,80	258,96	92,9	19,84	7,1
23.	Siecieborowice	208,06	204,95	98,5	3,11	1,5
24.	Siedlce	176,35	89,27	50,6	87,08	49,4
25.	Sobocisko	70,45	65,13	92,4	5,32	7,6
26.	Stanowice	14,69	-	-	14,69	100,0
27.	Stary Górnik	54,91	45,02	82,0	9,89	18,0
28.	Stary Otok	36,26	8,29	22,9	27,97	77,1
29.	Ścinawa	13,30	-	-	13,30	100,0
30.	Ścinawa Polska	24,94	5,02	20,1	19,92	79,9
31.	Zabardowice	422,62	337,32	79,8	85,30	20,2
32.	Zakrzów	251,23	233,95	93,1	17,28	6,9
Gmina ogółem		3164,48	2029,00	64,1	1135,48	35,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych na miesiąc marzec 2006 r.
oraz danych z ANR na miesiąc kwiecień 2006 r.

3.2.10 Grunty odlogowane

Podczas przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej, na terenie gminy Oława bez użytkowania rolniczego pozostawało 316,85ha (2,0 % powierzchni użytków rolnych) (tab. 17). Zestawienie danych pozwoliło określić, że na terenach wschodnich gminy istnieje przewaga gruntów nieużytkowanych w stosunku do obszarów zachodnich. Największe powierzchnie gruntów pozostawionych w odlogowaniu to 110,93 ha w Bystrzycy (stanowiących 9,0 % UR). Powierzchnia gruntów odlogowanych w Oleśnicy Małej, Marcinkowicach i Stanowicach zawiera się w przedziale od 26,58ha do 38,74ha. W sześciu obrębach grunty pozostające bez uprawy swą powierzchnią nie przekraczają granicy 14,90 ha. W pozostałych miejscowościach powierzchnia tych gruntów nie jest większa niż 1,9 % w użytkach rolnych. W 9 wsiach grunty odlogowane nie występują.

Wskaźnik bonitacji gleb dla gminy Oława wynosi 56,6 pkt w skali IUNG, co wskazuje, iż występują tu korzystne warunki glebowe umożliwiające dogodną produkcję rolną. Przyczynę występowania gruntów odlogowanych upatruje się, więc w trudnościach związanych z dojazdem do tych działek oraz nadmiernym okresowym uwilgotnieniem.

Grunty odlogowane

Tabela 17

Lp	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty odlogowane	Udział gruntów odlogowanych w pow. użytków rolnych
		ha	ha	%
1	2	3	4	5
1.	Bolechów	236,22	4,00	1,7
2.	Bystrzyca	1230,33	110,93	9,0
3.	Chwalibożycze	594,51	-	0,0
4.	Drzemlikowice	362,99	4,04	1,1
5.	Gać	688,51	3,15	0,5
6.	Gaj Oławski	539,61	-	0,0
7.	Godzikowice	785,57	12,97	1,7
8.	Godzinowice	228,14	1,54	0,7
9.	Jaczkowice	347,18	-	0,0
10.	Jankowice	429,62	2,30	0,5
11.	Jankowice Małe	300,98	-	0,0
12.	Lizawice	140,77	0,55	0,4
13.	Marcinkowice	662,57	38,68	5,8
14.	Marszowice	649,24	3,75	0,6
15.	Maszków	162,72	3,61	2,2
16.	Miłonów	165,46	4,32	2,6
17.	Niemil	658,84	-	0,0
18.	Niwnik	311,06	-	0,0
19.	Oleśnica Mała	653,62	-	0,0
20.	Osiek	1010,87	26,58	2,6
21.	Owczary	692,90	1,23	0,2
22.	Psary	566,43	10,22	1,8
23.	Siecieborowice	397,10	-	0,0
24.	Siedlce	788,57	12,41	1,6
25.	Sobocisko	601,23	0,34	0,1
26.	Stanowice	471,15	38,74	8,2
27.	Stary Górnik	304,09	7,49	2,5
28.	Stary Otok	336,08	10,10	3,0
29.	Ścinawa	539,73	14,90	2,8
30.	Ścinawa Polska	231,52	4,44	1,9
31.	Zabardowice	689,97	0,56	0,1
32.	Zakrzów	411,96	-	0,0
Gmina ogółem		16189,54	316,85	2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji terenowej - maj 2006r.

3.2.11 Struktura wiekowa ludności oraz gęstość zaludnienia

Liczba ludności w gminie Oława wynosi 13 679 mieszkańców. Najwięcej osób zamieszkuje Bystrycę (2 595 mieszkańców), najmniej Maszków (37 mieszkańców) i Miłonów (65 mieszkańców) (tab. 18).

W strukturze wiekowej pod względem liczebności dominuje grupa ludności w wieku od 18 do 39 lat, która liczy 4 701 osób (34,4 % ludności ogółem). Największy udział osób z tego przedziału znajduje się w Miłonowie (40,0 %), Psarach (39,3 %) oraz Drzemlikowicach (38,9 %), najmniejszy w Niwniku (28,0 %). Znaczny procent (21,5 %) stanowi także ludność do 17 roku życia. Najmniejszy jej udział występuje w Maszkowie (13,5 %), natomiast największy w Niwniku (29,6 %). W pozostałych obrębach liczba ta waha się od 17,6 % do 27,0 %. Najwięcej osób należących do tego przedziału zamieszkuje Bystrycę (505 osób), najmniej Maszków (5 osób). Ludności w wieku od 40 do 54 lat stanowi 22,1 % mieszkańców gminy. Największy jej udział znajduje się w Bolechowie (25,6 %), najmniejszy w Maszkowie (10,8 %). Najmniejszy procent ludności w gminie (8,9 %) stanowi ludność w wieku 55-64 lata. W poszczególnych obrębach zawiera się ona w przedziale od 3,2 % (Niwnik) do 12,2 % (Lizawice). Ludność w wieku produkcyjnym stanowi największy procent mieszkańców gminy (65 %). W poszczególnych obrębach zawiera się ona w przedziale od 56,6 % (Niwnik) do 71,5 % (Psary) (rys. 17). Ludność w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej) liczy 13,1 % i mieści się w przedziale od 9,2 % (Marcinkowice) do 29,7 % (Maszków).

Gęstość zaludnienia (tab. 19) w gminie wynosi 59 osób/km². Największe zaludnienie występuje w Ścinawie Polskiej (175 osób/km²) oraz Marcinkowicach (173 osób/km²) (rys. 18). Najmniej zaludniony jest Maszków – 17 osób/km². W pozostałych obrębach wskaźnik zagęszczenia waha się od 29 (Zabardowice) do 112 osób/km² (Jaczkowice).

Struktura wiekowa ludności ogółem

Tabela 18

Lp.	Obręb	Liczba ludności ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny
			0-17	18-39	40-54	55-64	65 i więcej
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bolechów	164	41	54	42	8	19
2.	Bystrzyca	2595	505	912	573	290	315
3.	Chwalibóżyce	389	83	130	77	42	57
4.	Drzemlikowice	386	84	150	80	33	39
5.	Gać	450	101	142	111	43	53
6.	Gaj Oławski	274	58	93	48	25	50
7.	Godzikowice	728	136	242	174	67	109
8.	Godzinowice	157	39	49	40	10	19
9.	Jaczkowice	437	100	141	104	39	53
10.	Jankowice	263	50	81	61	26	45
11.	Jankowice Małe	98	20	36	23	7	12
12.	Lizawice	147	26	47	36	18	20
13.	Marcinkowice	1338	314	489	292	120	123
14.	Marszowice	242	53	78	56	11	44
15.	Maszków	37	5	13	4	4	11
16.	Milonów	65	12	26	11	7	9
17.	Niemil	515	139	189	93	40	54
18.	Niwnik	189	56	53	48	6	26
19.	Oleśnica Mała	493	106	170	115	36	66
20.	Osiek	655	128	209	147	51	120
21.	Owczary	482	116	161	103	38	64
22.	Psary	267	47	105	55	31	29
23.	Siecieborowice	181	42	57	44	11	27
24.	Siedlce	429	94	149	93	41	52
25.	Sobocisko	483	106	163	104	46	64
26.	Stanowice	511	109	177	117	45	63
27.	Stary Górnik	200	40	67	43	17	33
28.	Stary Otok	147	32	46	35	10	24
29.	Ścinawa	412	89	150	86	28	59
30.	Ścinawa Polska	458	97	158	99	36	68
31.	Zabardowice	218	47	71	49	21	30
32.	Zakrzów	269	64	93	64	17	31
Gmina ogółem		13679	2939	4701	3027	1224	1788

Źródło: Urząd gminy Oława, stan na luty 2006r.

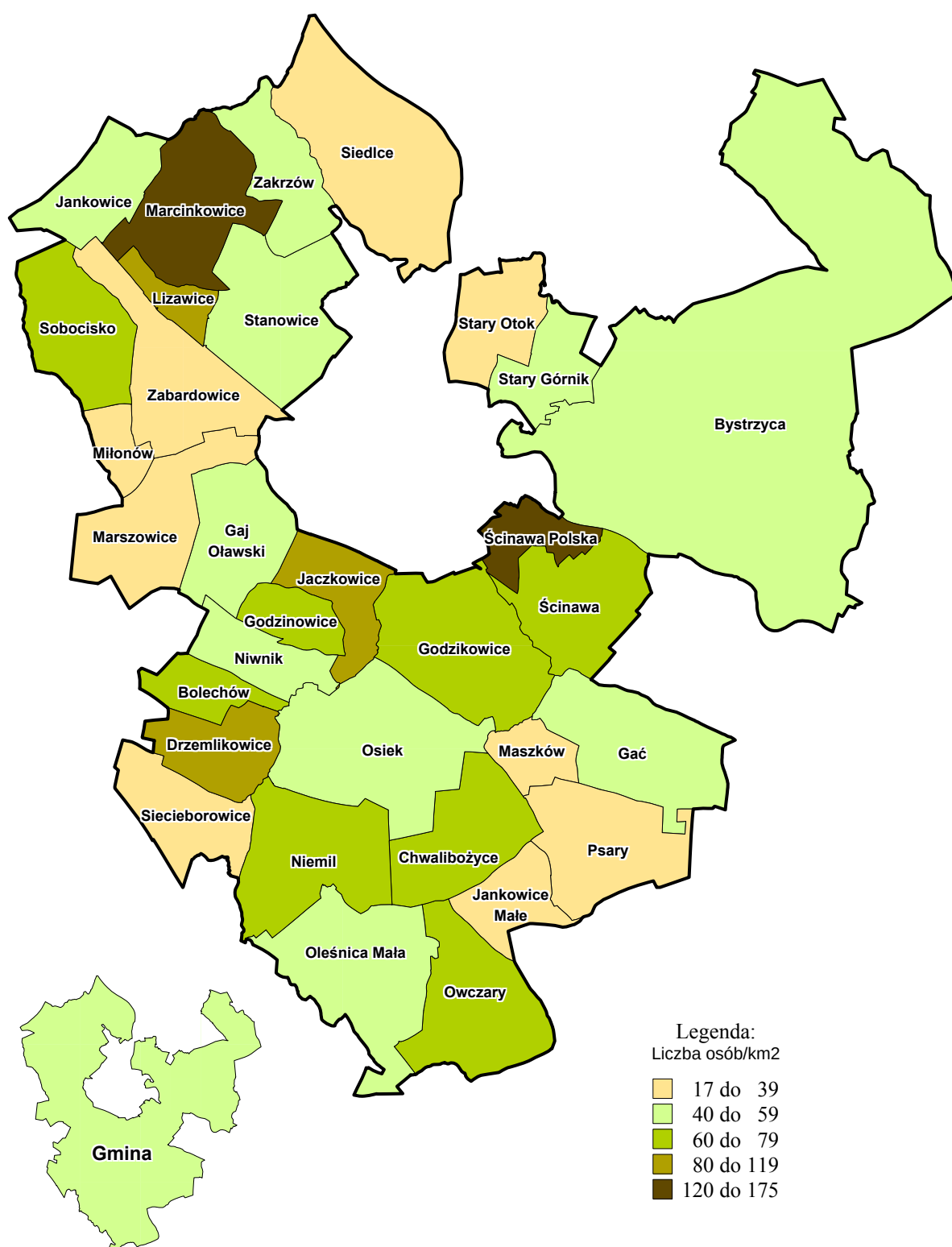
Rys. 17: Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym.

Gęstość zaludnienia

Tabela 19

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Ogólna liczba ludności	Gęstość zaludnienia
		km ²	ilość	osób/km ²
1	2	3	4	5
1.	Bolechów	2,54	164	65
2.	Bystrzyca	53,89	2595	48
3.	Chwalibóżyce	6,30	389	62
4.	Drzemlikowice	4,26	386	91
5.	Gać	8,21	450	55
6.	Gaj Oławski	5,80	274	47
7.	Godzikowice	9,35	728	78
8.	Godzinowice	2,45	157	64
9.	Jaczkowice	3,91	437	112
10.	Jankowice	4,65	263	57
11.	Jankowice Małe	3,16	98	31
12.	Lizawice	1,67	147	88
13.	Marcinkowice	7,75	1338	173
14.	Marszowice	6,97	242	35
15.	Maszków	2,19	37	17
16.	Milonów	1,82	65	36
17.	Niemil	8,07	515	64
18.	Niwnik	3,40	189	56
19.	Oleśnica Mała	9,43	493	52
20.	Osiek	11,27	655	58
21.	Owczary	7,59	482	64
22.	Psary	7,13	267	37
23.	Siecieborowice	4,89	181	37
24.	Siedlce	12,16	429	35
25.	Sobocisko	6,34	483	76
26.	Stanowice	8,67	511	59
27.	Stary Górnik	3,70	200	54
28.	Stary Otok	4,45	147	33
29.	Ścinawa	6,53	412	63
30.	Ścinawa Polska	2,62	458	175
31.	Zabardowice	7,51	218	29
32.	Zakrzów	4,60	269	58
Gmina ogółem		233,28	13679	59

Źródło: Urząd Gminy Oława, stan na luty 2006r.

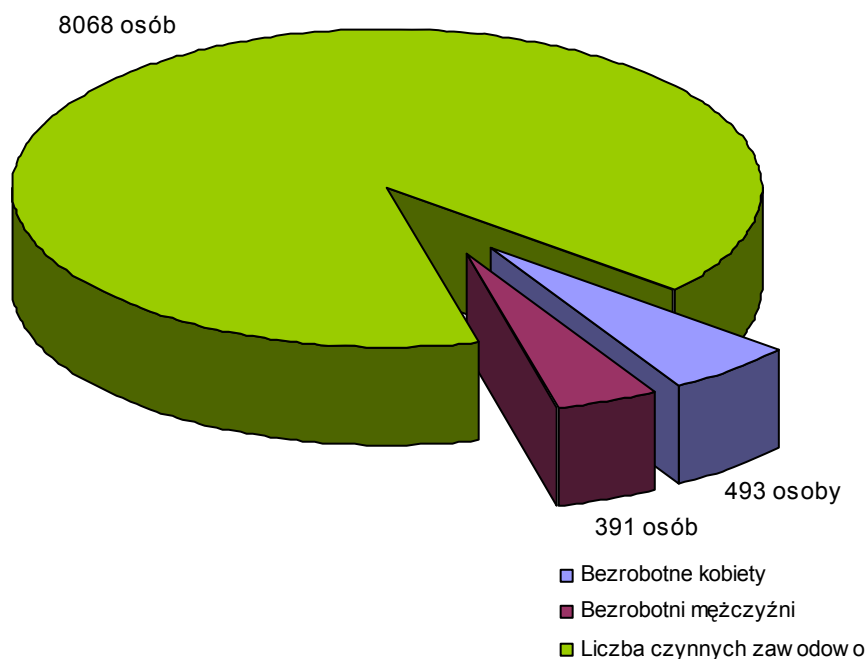

Rys. 18: Gęstość zaludnienia.

3.2.12 Poziom i struktura bezrobocia

Na terenie gminy Oława 884 osoby (9,9 % ludności gminy) w wieku produkcyjnym nie posiadają pracy, z czego 493 (55,8%) to kobiety, a 391 (44,2%) to mężczyźni (rys. 19). Wśród bezrobotnych największy procent (ok. 25,6 %) stanowią osoby poniżej 25 roku życia. Najmniejszą grupę tworzą osoby z wykształceniem wyższym (25 osób), natomiast największą z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (415 osób) (tab. 20; rys. 20). Niewielka liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym związana jest z tym, iż osoby te znajdują zatrudnienie poza obszarem gminy, głównie we Wrocławiu. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych stanowią 1,5 %.

W ciągu roku po ukończeniu nauki 5,3 % (47 osób) nie znajduje zatrudnienia. Dużą grupę 60,2 % (532 osoby) stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Istotny udział (16,6 %) posiadają także bezrobotni w wieku powyżej 50 roku życia. Wśród osób samotnie wychowujących dzieci, co najmniej jedno do 7 roku życia, 43 z nich nie posiada źródła utrzymania. W grupie pozostających bez pracy odnotowano również 24 osoby niepełnosprawne. Znaczną grupę tworzą także osoby nieposiadające stażu pracy oraz niepracujące do ponad 2 lat.

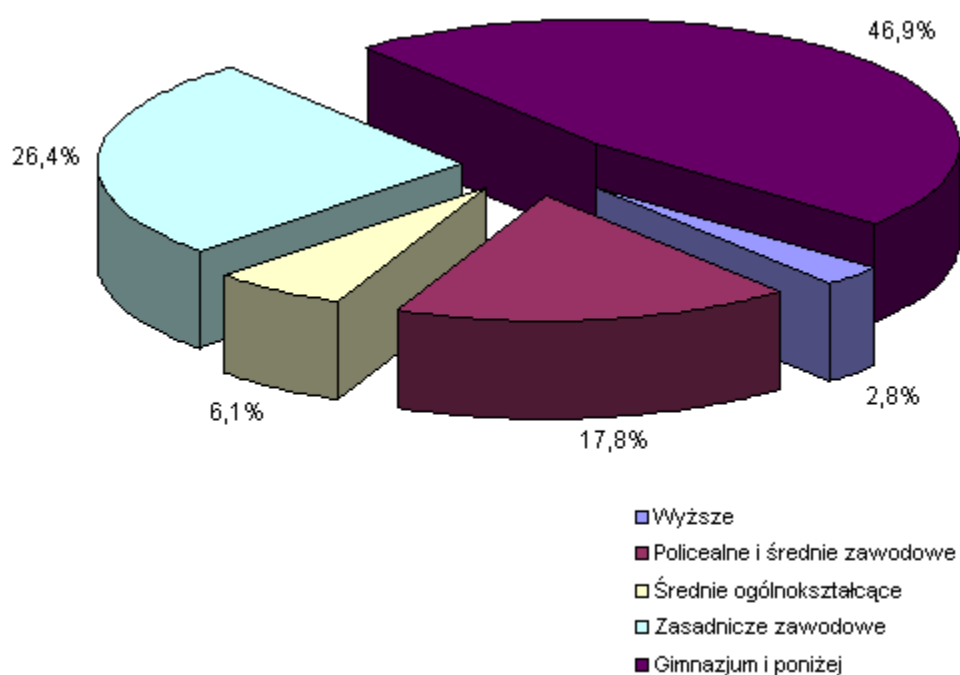
Rys. 19: Ludność w wieku produkcyjnym.

Bezrobocie rejestrowane według wykształcenia

Tabela 20

L.p	Wykształcenie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych
1	2	3
1.	Wyższe	25
2.	Policealne i średnie zawodowe	157
3.	Średnie ogólnokształcące	54
4.	Zasadnicze zawodowe	233
5.	Gimnazjum i poniżej	415
Ogółem		884

Źródło: Informacje z Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie,
według stanu na dzień 31.12.2005r.

Rys. 20: Bezrobocie rejestrowane według wykształcenia.

3.2.13 Ludność rolnicza

Wyłącznie z pracy w rolnictwie utrzymuje się 139 gospodarstw, stanowiąc 8,7 % ogólnej liczby gospodarstw indywidualnych. Najwięcej tego typu gospodarstw występuje w Gaju Oławskim i Marszowicach.

Wśród osób prowadzących gospodarstwo dominują rolnicy z wykształceniem zawodowym (62,3 %). Zbliżonym odsetkiem pod względem wykształcenia charakteryzują się dwie grupy rolników: z wykształceniem średnim (13,5 %) i z podstawowym (18,1 %). Rolnicy z wyższym wykształceniem stanowią zaledwie 6,1 %.

Z informacji społecznych wynika, że na terenie gminy znajdują się gospodarstwa rolne prowadzone przez rolników (50 osób), w wieku zbliżającym się do 55 lat. W chwili obecnej mogliby oni skorzystać z rent strukturalnych. W przyszłości ich grunty mogłyby przejść młodsze pokolenia lub stanowić źródło do powiększenia innych gospodarstw. Pozostała część gospodarstw prowadzona jest przez osoby młode, bądź też w średnim wieku, mające średnio 2 lub 3 dzieci.

3.2.14 Produkcja roślinna

Powierzchnia objęta uprawami w gminie Oława wynosiła 8 272,03 ha, tj. 58,7% obszaru gruntów ornych. Dominującą pozycję zajmują zboża i stanowią 85,3 % powierzchni upraw (tab. 21). W strukturze zasiewów największy udział ma pszenica (głównie ozima – 40,3 % zasiewów, z niewielkim udziałem pszenicy jarej – 4,7 %). W ostatnich latach zauważono w większych gospodarstwach tendencję do monokulturowej uprawy kukurydzy.

Zdjęcie 10 i 11: Pola uprawne rzepaku i ziemniaków.

Obecnie areał kukurydzy na ziarno obejmuje 17,4 % powierzchni zasiewów. Przy nieprzerwanej uprawie na tym samym polu kukurydza może obniżyć żyzność gleby, zwłaszcza, gdy uprawiana jest intensywnie. Pozostałe zboża i ich mieszanki stanowią

znacznie mniejszy odsetek upraw. W odniesieniu do roślin okopowych, uprawa ziemniaka stanowiła 10,0% zasiewów, natomiast buraka cukrowego zaledwie 4,0%. Produkcja ziemniaka w głównej mierze warunkowana jest kontrakcją plonów na produkcję chipsów. Rośliny okopowe korzystnie wpływają dla kolejnych roślin w hierarchii płodozmianu, gdyż pozostawiają stanowisko wolne od chwastów i glebę w dobrej strukturze. Znaczenie w uprawach ma również rzepak – jego odmiany ozime stanowią 9,7 % zasiewów. Rzepak jest wartościową rośliną, która w cyklu wieloletniego zmianowania przyczynia się do długotrwałego zachowania żyzności gleby, a przez szybkie jej okrycie i intensywne przerośnięcie korzeniami, chroni ją przed erozją i zamuleniem. Szczególnie polecana jest do uprawy w terenach położonych w dolinie Odry. Produkcja warzyw i truskawek ma w gminie znaczenie marginalne – jest ich ogółem 56,84ha.

Zdjęcie 12 i 13: Prace polowe i uprawy sadownicze.

Na terenie gminy występuje, także produkcja sadownicza. Największe kompleksy sadów (77,32 ha), występują na terenie miejscowości Gać i części Psar, Jeden kompleks sadowniczy o powierzchni 30,25 ha występuje również w miejscowości Niemil. Inne mniejsze sady przydomowe nie mają znaczenia ekonomicznego dla gospodarki rolnej gminy.

Produkcja roślinna - struktura zasiewów

Tabela 21

Lp	Obręb	Zasiewy ogółem	Pszenica				Żyto		Jęczmień				Owies		Pszenżyto				Mieszanki zbożowe				Kukurydza na ziarno		Ziemniaki		Buraki cukrowe		Rzepak				Warzywa gruntowe		Truskawki	
			ozima		jara		ha	%	ozimy		jary		ha	%	ozime		jare		ozime		jare		ha	%	ha	%	ha	%	ozimy		jary		ha	%	ha	%
			ha	ha	%	ha			ha	%	ha	%			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%							ha	%	ha	%				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
1.	Bolechów	100,08	55,24	55,1	0,31	0,3	-	-	3,30	3,3	3,80	3,8	3,17	3,2	-	-	-	-	-	-	-	-	12,60	12,6	4,58	4,6	4,00	4,0	12,70	12,7	-	-	0,37	0,4	0,01	-
2.	Bystrzyca	741,10	270,04	36,4	12,73	1,7	79,96	10,8	2,68	0,4	7,16	1,0	7,80	1,1	9,84	1,3	-	-	0,30	-	11,92	1,6	301,65	40,8	23,73	3,2	0,10	-	9,25	1,2	0,10	-	2,93	0,4	0,91	0,1
3.	Chwalibożyce	446,82	168,87	37,7	11,10	2,5	23,95	5,4	13,93	3,1	8,85	2,0	2,60	0,6	6,34	1,4	2,00	0,4	1,27	0,3	-	-	69,96	15,7	47,96	10,7	14,15	3,2	73,53	16,5	-	-	1,44	0,3	0,87	0,2
4.	Drzemlikowice	96,45	33,45	34,8	3,00	3,1	-	-	1,20	1,2	5,04	5,2	2,80	2,9	5,85	6,1	-	-	1,00	1,0	-	-	23,26	24,1	8,54	8,9	2,50	2,6	8,70	9,0	-	-	0,81	0,8	0,30	0,3
5.	Gać	118,11	37,55	31,8	0,30	0,3	-	-	-	-	2,70	2,3	1,55	1,3	-	-	-	-	0,75	0,6	1,30	1,1	33,20	28,1	22,08	18,7	0,30	0,3	14,75	12,5	-	-	3,23	2,7	0,40	0,3
6.	Gaj Oławski	337,26	164,30	48,7	16,94	5,0	2,82	0,8	7,34	2,2	10,15	3,0	3,53	1,0	3,25	1,0	-	-	-	-	1,10	0,3	40,99	12,2	10,37	3,1	35,95	10,7	40,02	11,9	-	-	0,50	0,1	-	-
7.	Godzikowice	833,63	265,34	31,8	65,55	7,9	2,48	0,3	5,90	0,7	2,70	0,3	1,40	0,2	2,09	0,3	-	-	-	-	2,05	0,2	97,78	11,7	363,20	43,6	6,48	0,8	14,27	1,7	-	-	4,38	0,5	0,01	-
8.	Godzinowice	227,50	120,95	53,2	5,00	2,2	4,00	1,8	2,67	1,2	5,80	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,4	48,91	21,5	4,84	2,1	17,00	7,5	17,30	7,6	-	-	0,03	-	-	-
9.	Jaczkowice	239,76	117,76	49,1	61,85	25,8	-	-	0,80	0,3	11,30	4,7	2,20	0,9	0,45	0,2	-	-	-	-	24,34	10,2	15,90	6,6	2,65	1,1	-	-	1,40	0,6	-	-	0,95	0,4	0,16	0,1
10.	Jankowice	145,17	52,10	35,9	8,70	6,0	16,00	11,0	-	-	2,93	2,0	1,30	0,9	1,20	0,8	-	-	4,29	3,0	21,96	15,1	9,97	6,9	20,68	14,2	-	-	-	-	-	-	5,94	4,1	0,10	0,1
11.	Jankowice Małe	80,55	42,12	52,4	-	-	2,50	3,1	4,32	5,4	3,50	4,3	-	-	1,00	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	9,04	11,2	-	-	12,87	16,0	-	-	3,50	4,3	1,70	2,1
12.	Lizawice	62,40	34,47	55,3	0,80	1,3	6,99	11,2	1,00	1,6	1,20	1,9	3,47	5,6	0,64	1,0	-	-	-	-	-	-	6,00	9,6	3,25	5,2	-	-	4,07	6,5	-	-	0,49	0,8	0,02	-
13.	Marcinkowice	211,73	46,60	22,0	21,04	9,9	97,32	46,1	0,80	0,4	10,90	5,1	3,20	1,5	-	-	1,00	0,5	0,40	0,2	3,03	1,4	12,84	6,1	10,40	4,9	3,00	1,4	-	-	-	-	0,70	0,3	0,50	0,2
14.	Marszowice	277,18	117,16	42,3	38,03	13,7	1,74	0,6	1,50	0,5	9,42	3,4	0,50	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	21,30	7,7	5,70	2,1	32,60	11,8	46,54	16,8	-	-	2,61	0,9	0,08	-
15.	Maszków	92,87	55,08	59,4	-	-	-	-	-	-	2,50	2,7	1,70	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	9,41	10,1	4,10	4,4	-	-	20,00	21,5	-	-	0,08	0,1	-	-
16.	Milonów	62,74	31,17	49,7	1,51	2,4	-	-	5,00	8,0	3,33	5,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,85	12,5	2,08	3,3	2,00	3,2	9,80	15,6	-	-	-	-	-	-
17.	Niemil	487,46	203,40	41,8	0,50	0,1	5,90	1,2	25,56	5,2	9,79	2,0	12,30	2,5	8,96	1,8	0,40	0,1	1,00	0,2	5,40	1,1	52,64	10,8	29,83	6,1	3,70	0,8	127,16	26,1	-	-	0,92	0,2	-	-
18.	Niwnik	107,95	60,55	56,1	2,50	2,3	-	-	-	-	1,05	1,0	1,20	1,1	2,40	2,2	-	-	1,20	1,1	-	-	11,67	10,8	7,63	7,1	6,00	5,6	13,75	12,7	-	-	-	-	-	-
19.	Oleśnica Mała	344,83	168,02	48,7	20,00	5,8	-	-	1,00	0,3	2,72	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,31	2,1	8,53	2,5	50,00	14,5	86,83	25,2	-	-	0,42	0,1	-	-
20.	Osiek	633,34	235,46	37,1	9,20	1,5	3,70	0,6	61,20	9,7	30,95	4,9	13,70	2,2	13,31	2,1	1,00	0,2	6,80	1,1	6,22	1,0	127,40	20,0	40,05	6,3	15,60	2,5	67,20	10,6	-	-	1,55	0,2	-	-
21.	Owezary	377,82	198,75	52,6	12,68	3,4	2,50	0,7	33,93	9,0	6,50	1,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,32	4,3	34,83	9,2	10,00	2,6	59,96	15,9	-	-	1,46	0,4	0,89	0,2
22.	Psary	160,58	76,42	47,6	0,60	0,4	3,26	2,0	1,90	1,2	3,45	2,1	0,30	0,2	-	-	-	-	-	-	0,50	0,3	22,20	13,8	16,37	10,2	4,45	2,8	28,73	17,9	-	-	1,90	1,2	0,50	0,3
23.	Siecieborowice	193,91	98,17	50,7	11,72	6,0	-	-	-	-	2,60	1,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,90	6,7	7,81	4,0	19,80	10,2	39,66	20,5	-	-	1,22	0,6	0,03	-
24.	Siedlce	267,93	73,40	27,5	7,10	2,6	73,17	27,3	4,40	1,6	9,60	3,6	18,37	6,9	0,70	0,3	-	-	2,10	0,8	8,36	3,1	37,35	13,9	9,99	3,7	4,10	1,5	8,50	3,2	9,50	3,5	1,10	0,4	0,19	0,1
25.	Sobocisko	561,89	269,86	48,0	1,59	0,3	-	-	10,04	1,8	2,14	0,4	1,20	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	149,16	26,5	13,30	2,4	87,00	15,5	26,65	4,7	-	-	0,95	0,2	-	-
26.	Stanowice	224,88	91,61	40,7	6,97	3,1	4,46	2,0	14,62	6,5	4,70	2,1	4,06	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	77,01	34,2	8,97	4,0	6,00	2,7	5,00	2,2	-	-	1,34	0,6	0,14	0,1
27.	Stary Górnik	85,67	32,11	37,5	4,18	4,9	8,04	9,4	0,60	0,7	12,77	14,9	-	-	0,80	0,9	-	-	0,46	0,5	0,72	0,8	17,63	20,6	8,36	9,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Stary Otok	235,45	50,57	21,5	34,52	14,7	-	-	4,03	1,7	3,70	1,6	3,75	1,6	-	-	-	-	-	-	0,70	0,3	92,26	39,2	15,42	6,5	-	-	24,04	10,2	-	-	6,46	2,7	-	-
29.	Ścinawa	260,14	85,05	32,7	20,51	7,9	2,40	0,9	1,81	0,7	7,59	2,9	8,80	3,4	-	-	-	-	5,31	2,0	0,45	0,2	62,56	24,0	60,00	23,1	-	-	1,36	0,5	-	-	3,30	1,3	1,00	0,4
30.	Ścinawa Polska	68,50	30,56	44,5	-	-	17,27	25,2	2,73	4,0	1,34	2,0	3,00	4,4	-	-	-	-	-	-	0,48	0,7	-	-	12,85	18,8	-	-	-	-	-	-	0,27	0,4	-	-
31.	Zabardowice	77,19	19,47	25,2	0,80	1,0	-	-	4,38	5,7	3,00	3,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34,33	44,4	4,24	5,5	1,20	1,6	9,77	12,7	-	-	-	-	-	-
32.	Zakrzów	111,14	37,10	33,4	8,25	7,4	18,00	16,2	-	-	2,00	1,8	1,70	1,5	-	-	-	-	-	-	2,67	2,4	16,10	14,5	4,14	3,7	3,00	2,7	18,00	16,2	-	-	0,08	0,1	0,10	0,1
Gmina ogółem		8272,03	3342,70	40,3	387,98	4,7	376,46	4,6	216,64	2,6	195,18	2,4	103,60	1,3	56,83	0,7	4,40	0,1	24,88	0,3	92,20	1,1	1448,46	17,4	825,52	10,0	328,93	4,0	801,81	9,7	9,60	0,1	48,93	0,6	7,91	0,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2002r. oraz danych z inwentaryzacji terenowej.

3.2.15 Produkcja zwierzęca

Produkcja zwierzęca (tab. 22) na obszarze gminy, zarówno chów bydła jak i trzody chlewnej, w porównaniu z produkcją polową, ma znaczenie marginalne. Z informacji uzyskanych podczas inwentaryzacji terenowej wynika, że gospodarstwa preferują produkcję roślinną, ze względu na opłacalność i niższy nakład pracy.

Ze względu na znikome występowanie zwierząt gospodarskich w obrębach, do analizy posłużono się ogólną liczebnością bydła, trzody chlewnej i owiec, jaka występowała w gminie.

Na podstawie wskaźnika przeliczeniowego wyrażonego w sztukach dużych określono wielkość hodowli dla bydła 490 SD, trzody chlewnej 677 SD i owiec 1 SD.

Do określenia intensywności hodowli posłużono się wskaźnikiem obsady SD/100 ha UR. Intensywność hodowli w gminie dla bydła 3 SD/100 ha UR, natomiast dla trzody chlewnej 4 SD/100 ha UR. Ogólny poziom hodowli w gminie 7,2 SD/100 ha UR świadczy o odchodzeniu od produkcji zwierzęcej na jej terenie.

Jedynie w Oleśnicy Małej produkcja bydła mlecznego może mieć znaczenie ekonomiczne. Jest tu ponad 120 krów mlecznych, a stado to jest własnością Zakładu Doświadczalnego Hodowli i Aklimatyzacji Roślin.

Zdjęcie 14 i 15: Hodowla krów mlecznych.

W podobny sposób kształtuje się produkcja trzody chlewnej. Jedynie RSP z Niwnika posiada w Bolechowie tuczarnię, gdzie obsada wynosi ponad 400 SF. W pozostałych miejscowościach produkcja trzody to małe i średniej wielkości stada do maksymalnie kilkudziesięciu SF. W pojedynczych gospodarstwach występuje chów świń dla potrzeb własnych rolników i ich rodzin.

Ponadto na terenie gminy znaleźć można jedno gospodarstwo zajmujące się chowem gęsi (2-4 tys. SF) oraz jedną fermę lisów. Obydwa te gospodarstwa znajdują się w Jankowicach.

Produkcja zwierzęca

Tabela 22

Lp	Obręb	Bydło		Trzoda chlewna		Owce
		ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy	
		SF	SF	SF	SF	SF
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bolechów	33	17	60	14	-
2.	Bystrzyca	29	15	94	7	-
3.	Chwalibóżyce	32	18	159	11	-
4.	Drzemlikowice	56	28	88	13	-
5.	Gać	2	1	17	3	-
6.	Gaj Oławski	26	13	189	13	-
7.	Godzikowice	25	10	176	11	-
8.	Godzinowice	5	4	46	4	-
9.	Jaczkowice	-	-	6	-	-
10.	Jankowice	35	16	245	21	-
11.	Jankowice Małe	12	7	45	3	-
12.	Lizawice	7	4	13	2	-
13.	Marcinkowice	12	8	23	2	26
14.	Marszowice	51	24	81	3	-
15.	Maszków	1	1	22	1	-
16.	Milonów	7	3	65	4	-
17.	Niemil	49	27	360	34	-
18.	Niwnik	12	7	450	11	-
19.	Oleśnica Mała	121	121	83	5	-
20.	Osiek	-	-	-	-	-
21.	Owczary	48	20	244	26	-
22.	Psary	1	1	52	3	-
23.	Siecieborowice	29	12	56	4	-
24.	Siedlce	28	8	237	29	-
25.	Sobocisko	9	5	68	6	-
26.	Stanowice	12	7	130	10	-
27.	Stary Górnik	9	6	14	-	-
28.	Stary Otok	1	1	14	2	-
29.	Ścinawa	21	9	105	4	-
30.	Ścinawa Polska	6	1	131	-	-
31.	Zabardowice	14	5	107	10	-
32.	Zakrzów	7	4	4	-	-
Gmina ogółem		700 SF	403 SF	3384 SF	256 SF	26 SF
		490 SD	282 SD	677 SD	51 SD	1 SD
		3 SD/100haUR	2 SD/100haUR	4 SD/100haUR	0 SD/100haUR	0 SD/100haUR

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2002r. oraz danych z konsultacji społecznych.

3.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA OBSZARÓW WIEJSKICH

3.3.1 Zaopatrzenie w wodę

Obszar gminy Oława zwodociągowany jest w ok. 98,5 %, a długość sieci wodociągowej wynosi 151,7km. Zlokalizowanych jest tutaj 9 ujęć wód podziemnych (Gać, Oleśnica Mała, Siecieborowice, Owczary, Gaj Oławski, Sobocisko, Godzikowice, Siedlce, Bystrzyca) o dobrej jakości, które wymagają jedynie prostego uzdatnienia.

3.3.2 Sieć sanitarna

Na terenie gminy duży problem stanowi nieuregulowany stan gospodarki ściekowej. Działa tutaj jedna komunalna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Oleśnicy Małej, do której trafia 4 % ścieków z obszaru gminy. Część ścieków (18 %) odprowadzanych jest również do oczyszczalni w Brzegu. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 47,5 km. Obsługuje ona siedem miejscowości położonych we wschodniej części gminy (Gać, Psary, Maszków, Chwalibóżyce, Jankowice Małe, Niemil, Osiek).

Zła gospodarka ściekowa jest główną przyczyną zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, dlatego też planowane są inwestycje rozbudowujące sieć kanalizacyjną oraz poprawiające jej stan. Na 2007 rok planowane jest zakończenie prac przy budowie sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bystrzyca, Janików, Stary Górnik i Stary Otok.

3.3.3 Sieć kanalizacji deszczowej

Na terenie gminy tylko 10 miejscowości posiada sprawną kanalizację deszczową. Najbardziej rozwiniętą sieć posiada Bystrzyca i Godzikowice. W pozostałych wsiach występujące urządzenia są niedrożne lub jest ich brak. Częstym zjawiskiem są nielegalne podłączenia do kanalizacji deszczowej kanalizacji sanitarnej lub odprowadzanie innego rodzaju ścieków.

3.3.4 Sieć energetyczna

Sieć energetyczna na terenie gminy jest bardzo rozbudowana i korzysta z niej 100 % mieszkańców. Główny punkt zasilania (110/20kV/R-186) zlokalizowany jest na terenie miasta Oława i zasilany jest liniami napowietrznymi. Oprócz standardowego sposobu dostarczania energii występują tutaj dwie elektrownie wodne zlokalizowane na rzece „Młynówce Odrzańskiej”, które podłączone są do państwowej sieci energetycznej.

3.3.5 Sieć gazowa

Na terenie gminy Oława nie występują źródła gazu ziemnego, więc dostarczany jest on z systemu krajowego. Rozprowadza się go poprzez sieć rozdzielczą wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia. Sieć gazownicza jest jeszcze bardzo słabo rozbudowana. Obecnie ma ona długość 37,7 km i podłączonych jest do niej 331 odbiorców. Grupa potencjalnych odbiorców, którzy mogliby wykorzystać gaz sieciowy do celów grzewczych wynosi ok. 1000 mieszkańców. Zwiększenie liczby odbiorców gazów wiąże się z dużymi nakładami finansowymi na rozbudowę sieci gazowej średniego i niskiego napięcia.

3.3.6 Gospodarka odpadami

Zdjęcie 16: Składowisko i Zakład Gospodarowania Odpadami w Gaci.

Gmina Oława obsługiwana jest przez Zakład Gospodarowania Odpadami w Gaci. Jest on własnością związku „EKO GOK”, do którego należą Gmina Oława, miasto Oława, miasto Brzeg, Gmina Skarbimierz i Gmina Lubsza. Zakład ma powierzchnię ok. 20 ha oraz pojemność 1154 tys. m³. Znajduje się tu nowoczesna linia sortownicza, dzięki której na kwaterę składowiska trafia jedynie balast. Odzyskane surowce wtórne odsprzedawane są firmom zajmującym się ich przeróbką. Głównym źródłem odpadów są gospodarstwa domowe oraz obiekty przemysłowe, usługowe, turystyczne, handlu, rzemiosła, szkolnictwa itp. Na terenie gminy prowadzona jest zbiórka, segregacja oraz wywóz odpadów komunalnych i wielkogabarytowych. Pomimo odbioru śmieci z całego terenu gminy nadal istnieje problem występowania dzikich wysypisk. W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej ujawniono miejsca występowania takich wysypisk. Najliczniej występują one na terenach wsi: Osiek, Oleśnica Mała, Gać, Godzikowice, Zabardowice.

Zdjęcie 17 i 18: Dzikie wysypiska śmieci na terenie gminy.

Problem stanowią również śmieci pozostawiane wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Szczególnie niebezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzkiego są odpady wysypywane przy zbiornikach wodnych. Odpady tego typu mogą pośrednio zawierać trujące toksyny, które wraz z opadami przenikają do gleby i wód gruntowych.

3.3.7 Melioracje wodne

Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych – Inspektorat Oława, pod swym zarządem posiada 19 cieków i urządzeń melioracji podstawowej. W skład systemu wód (rzek i potoków) zaliczono: Bystrzycki, Ciek Siedlecki, Ciek Zakrzowski, Gnojna, Kłosówka, Kuna, Lichawa, Miłoszowska Struga, Młynówka Jelecka, Oława, Otocznica, Psarski Potok, Smortawa, Witówka, Zielona. System urządzeń melioracji podstawowych tworzony jest przez kanały: Kanał Kotowicki, Kanał Ulgi Smortawy, Młynówka Bystrzycka, Młynówka Siecieborowicka. W opracowaniu do urządzeń melioracji wodnych zaliczono ponadto Kanał Psarski Potok (kanał przerzutowy Nysa-Oława). Łączna długość melioracji podstawowych wynosi 110,60 km (tab. 23; rys. 21).

Sieć melioracji szczegółowych tworzy system rowów o łącznej długości 254,82 km, (tab. 24; rys. 21), z czego 34,83 km obecnie nie istnieje w terenie. Na terenie gminy zlokalizowano również rowy o łącznej długości 56,03 km, które nie są wykazane w ewidencji gruntów.

Zdjęcie 19 i 20: Śródpolne rowy melioracyjne.

Układ sieci drenarskiej (tab. 25; rys. 22) stanowi 16,0 % powierzchni ogólnej obrębów. Przyczyną wadliwego funkcjonowania układu drenarskiego jest zabudowa terenów zmeliorowanych oraz uszkodzenie sączków w pobliżu niedawno modernizowanej linii PKP Wrocław-Oława. Na podstawie zebranych informacji wynika, że tylko w niespełną połowę obrębów gminy funkcjonują spółki wodne. Brak nadzoru technicznego na pozostałej sieci melioracyjno-irygacyjnej jest przyczyną złego działania całego układu drenarskiego.

Miejscowościami, gdzie melioracje stanowią największy procentowy udział w powierzchni są Psary (59,3 %) i Gać (52,3 %). W obszarze gminy są także miejscowości gdzie nie była podjęta melioracja terenów rolnych. W obrębach Stary Otok, Stary Górnik, Siedlce i Bystrzyca melioracje nie zostały przeprowadzane z powodu częstego ich zalewania. Natomiast w Jankowicach Małych urządzeń tych nie budowano z uwagi na ukształtowanie terenu i braku napływowych wód powierzchniowych.

Zdjęcie 21 i 22: Podmokłe pola uprawne w Osieku i Chwalibóżykach.

Na terenie gminy znajduje się 713,21 ha (3,1 %) gruntów podmokłych. Największe powierzchnie gruntów podmokłych (tab. 25; rys. 22) znajdują się głównie w północnej części gminy – Stary Otok (185,01 ha), Stanowice (81,91 ha), Marcinkowice (68,75 ha) oraz Stary Górnik (61,99 ha). Problem z nadmiernym uwilgotnieniem gruntów nie występuje jedynie w pięciu miejscowościach: Bolechów, Gaj Oławski, Godzinowice, Maszków i Miłonów.

Cieki melioracji podstawowych

Tabela 23

Lp	Obręb	Łączna długość cieków podstawowych	Stan techniczny cieków istniejących	
			do konserwacji	do odbudowy
		km	km	km
1	2	3	4	5
1.	Bolechów	0,07	0,07	-
2.	Bystrzyca	20,28	20,28	-
3.	Chwalibóżyce	1,72	1,72	-
4.	Drzemlikowice	3,57	3,57	-
5.	Gać	0,23	0,23	-
6.	Gaj Oławski	-	-	-
7.	Godzikowice	7,00	7,00	-
8.	Godzinowice	-	-	-
9.	Jaczkowice	2,89	2,89	-
10.	Jankowice	5,10	5,10	-
11.	Jankowice Małe	0,02	0,02	-
12.	Lizawice	2,16	2,16	-
13.	Marcinkowice	7,03	7,03	-
14.	Marszowice	1,62	1,62	-
15.	Maszków	0,51	0,51	-
16.	Miłonów	0,23	0,23	-
17.	Niemil	4,94	4,94	-
18.	Niwnik	0,90	0,90	-
19.	Oleśnica Mała	4,62	3,74	0,88
20.	Osiek	3,92	3,92	-
21.	Owczary	-	-	-
22.	Psary	2,26	2,26	-
23.	Siecieborowice	2,71	2,71	-
24.	Siedlce	10,93	10,93	-
25.	Sobocisko	4,60	4,60	-
26.	Stanowice	6,74	6,74	-
27.	Stary Górnik	2,49	2,49	-
28.	Stary Otok	3,92	3,07	0,85
29.	Ścinawa	1,62	1,62	-
30.	Ścinawa Polska	1,37	1,37	-
31.	Zabardowice	5,45	5,45	-
32.	Zakrzów	1,70	1,70	-
Gmina ogółem		110,60	108,87	1,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych

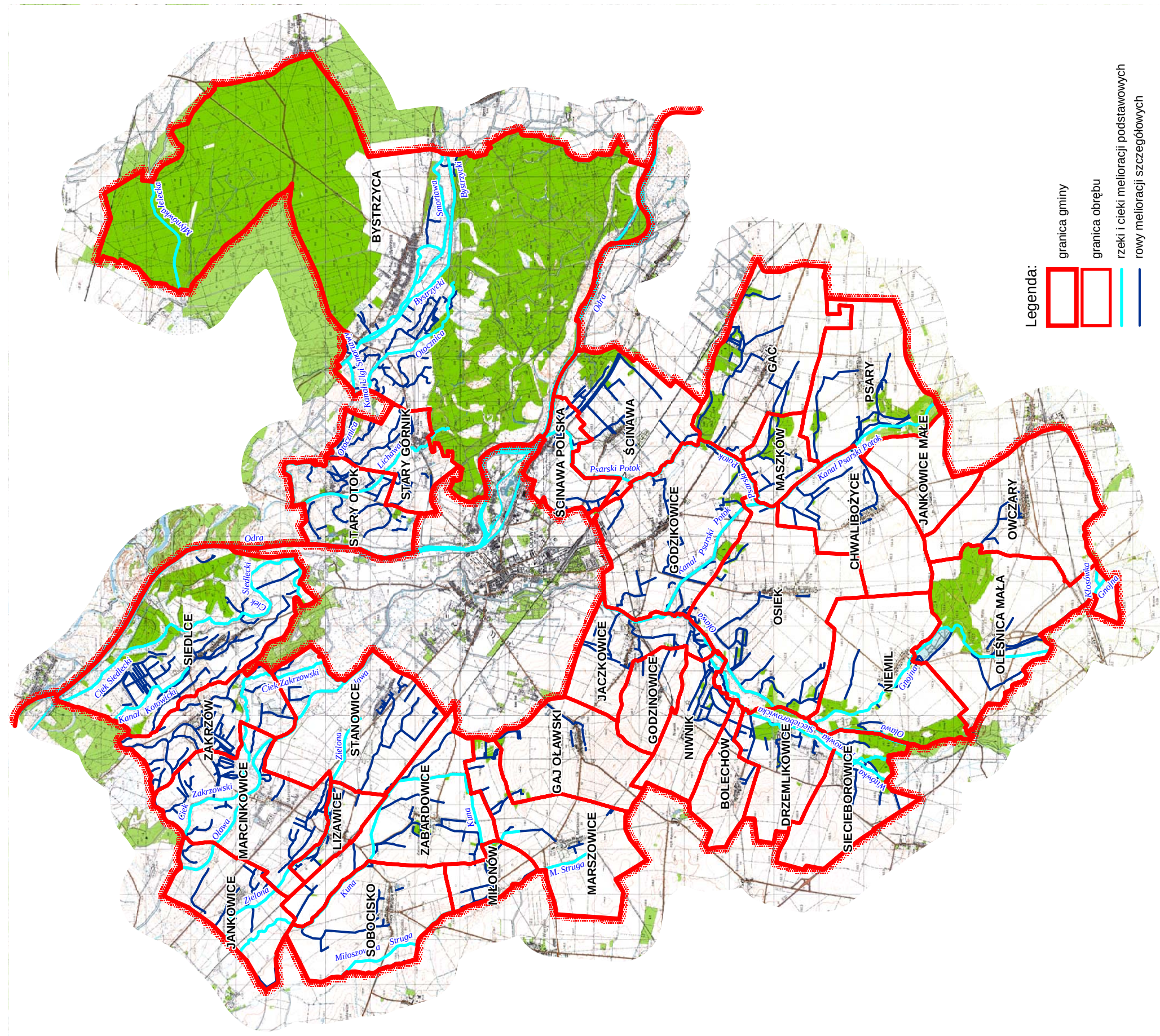
w Oławie na miesiąc luty 2006r. oraz inwentaryzacji terenowej - maj 2006r.

Rowy melioracji szczegółowych

Tabela 24

Lp	Obręb	Łączna długość rowów	Rowy niewidencyjne ogółem		Rowy ewidencyjne			
					Ogółem		W tym nieistniejące	
		km	km	%	km	%	km	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bolechów	1,77	0,29	16,4	1,48	83,6	-	-
2.	Bystrzyca	19,59	0,84	4,3	18,74	95,7	1,74	9,3
3.	Chwalibożyce	8,04	0,37	4,6	7,67	95,4	0,96	12,5
4.	Drzemlikowice	8,40	2,31	27,5	6,09	72,5	2,68	44,0
5.	Gać	13,39	1,81	13,5	11,59	86,5	1,25	10,8
6.	Gaj Oławski	4,86	2,38	49,0	2,48	51,0	-	-
7.	Godzikowice	12,54	2,55	20,3	10,00	79,7	0,98	9,8
8.	Godzinowice	1,51	0,13	8,6	1,38	91,4	0,24	17,4
9.	Jaczkowice	12,37	3,35	27,1	9,02	72,9	3,40	37,7
10.	Jankowice	8,80	2,83	32,2	5,97	67,8	1,30	21,8
11.	Jankowice Małe	-	-	-	-	-	-	-
12.	Lizawice	4,47	0,86	19,2	3,61	80,8	0,43	11,9
13.	Marcinkowice	22,40	0,98	4,4	21,42	95,6	4,42	20,6
14.	Marszowice	6,28	0,79	12,6	5,49	87,4	-	-
15.	Maszków	5,23	0,84	16,1	4,39	83,9	0,21	4,8
16.	Milonów	4,38	1,05	24,0	3,33	76,0	-	-
17.	Niemil	5,70	1,52	26,7	4,18	73,3	2,06	49,3
18.	Niwnik	8,84	1,98	22,4	6,86	77,6	0,43	6,3
19.	Oleśnica Mała	8,41	1,51	18,0	6,90	82,0	0,13	1,9
20.	Osiek	16,32	2,22	13,6	14,10	86,4	1,56	11,1
21.	Owczary	3,79	0,45	11,9	3,34	88,1	0,09	2,7
22.	Psary	9,45	1,80	19,0	7,65	81,0	0,26	3,4
23.	Siecieborowice	6,77	0,98	14,5	5,79	85,5	2,09	36,1
24.	Siedlce	24,62	6,56	26,6	18,06	73,4	1,03	5,7
25.	Sobocisko	5,22	0,30	5,7	4,92	94,3	-	-
26.	Stanowice	10,68	0,21	2,0	10,47	98,0	0,23	2,2
27.	Stary Górnik	9,94	3,17	31,9	6,77	68,1	1,19	17,6
28.	Stary Otok	10,17	2,67	26,3	7,50	73,7	1,31	17,5
29.	Ścinawa	13,19	3,76	28,5	9,43	71,5	1,85	19,6
30.	Ścinawa Polska	4,77	0,38	8,0	4,39	92,0	0,58	13,2
31.	Zabardowice	12,37	4,35	35,2	8,02	64,8	0,52	6,5
32.	Zakrzów	26,57	2,79	10,5	23,78	89,5	3,89	16,4
Gmina ogółem		310,84	56,03	18,0	254,82	82,0	34,83	13,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Oławie na miesiąc luty 2006r. oraz inwentaryzacji terenowej - maj 2006r.

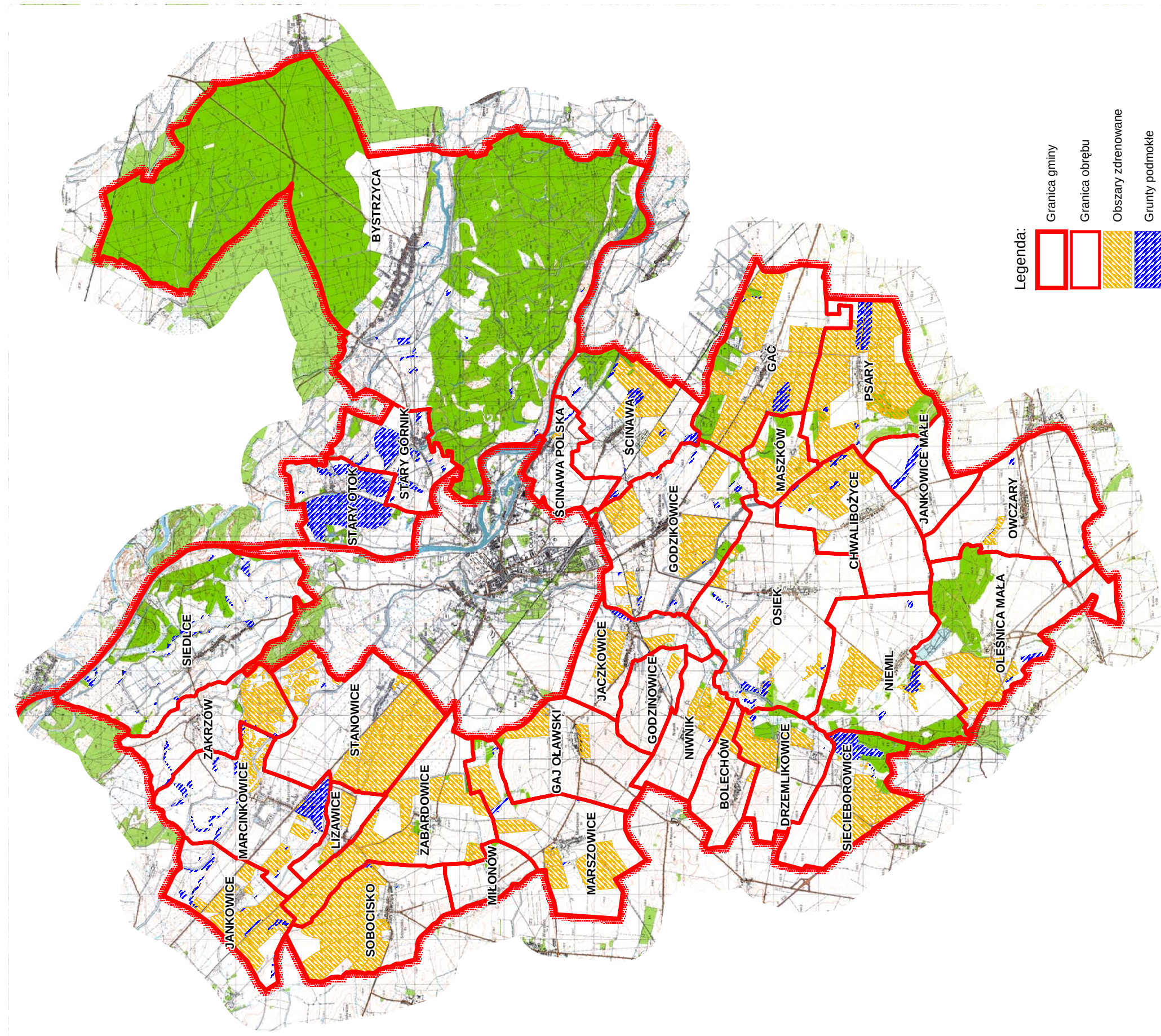
Rys. 21: Cieki melioracji podstawowych oraz rowy melioracji szczegółowych.

Obszary zdrenowane i grunty podmokłe

Tabela 25

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Obszary zdrenowane		Tereny podmokłe	
		ha	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	4	5
1.	Bolechów	254,35	27,41	10,8	-	-
2.	Bystrzyca	5389,00	-	-	13,39	0,20
3.	Chwalibóżyce	629,67	159,18	25,3	9,41	1,50
4.	Drzemlikowice	425,99	86,07	20,2	1,72	0,40
5.	Gać	820,52	428,95	52,3	34,15	4,20
6.	Gaj Oławski	579,83	55,43	9,6	-	-
7.	Godzikowice	935,28	199,40	21,3	10,82	1,20
8.	Godzinowice	245,45	9,41	3,8	-	-
9.	Jaczkowice	391,29	77,65	19,8	6,39	1,60
10.	Jankowice	464,81	184,85	39,8	22,84	4,90
11.	Jankowice Małe	315,88	-	-	17,77	5,60
12.	Lizawice	167,11	30,94	18,5	0,13	0,10
13.	Marcinkowice	775,30	78,40	10,1	68,75	8,90
14.	Marszowice	696,56	180,81	26,0	6,22	0,90
15.	Maszków	219,25	90,89	41,5	-	-
16.	Milonów	181,57	1,96	1,1	-	-
17.	Niemil	807,11	91,67	11,4	15,58	1,90
18.	Niwnik	340,29	63,29	18,6	0,68	0,20
19.	Oleśnica Mała	942,71	124,31	13,2	7,43	0,80
20.	Osiek	1126,56	52,05	4,6	23,77	2,10
21.	Owczary	758,70	10,15	1,3	4,45	0,60
22.	Psary	713,40	423,35	59,3	33,04	4,60
23.	Siecieborowice	489,07	139,08	28,4	45,84	9,40
24.	Siedlce	1216,02	-	-	22,96	1,90
25.	Sobocisko	634,14	306,87	48,4	1,33	0,20
26.	Stanowice	867,25	342,25	39,5	81,91	9,40
27.	Stary Górnik	370,29	-	-	61,99	16,70
28.	Stary Otok	444,74	-	-	185,01	41,60
29.	Ścinawa	652,74	139,17	21,3	26,56	4,10
30.	Ścinawa Polska	262,11	2,44	0,9	2,72	1,00
31.	Zabardowice	751,04	342,12	45,6	1,15	0,20
32.	Zakrzów	459,62	92,06	20,0	7,20	1,60
Gmina ogółem		23327,65	3740,16	16,0	713,21	3,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Oławie na miesiąc luty 2006 r. oraz inwentaryzacji terenowej.

Rys. 22: Obszary zdrenowane i grunty podmokłe.

3.3.8 Sieć drogowa

Gmina Oława posiada korzystne zewnętrzne powiązania komunikacyjne. Obszar ten obsługiwany jest przez system dróg o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym. W skład podstawowego układu sieci dróg wchodzi: autostrada A4, drogi krajowe (nr 94 i nr 39), drogi wojewódzkie (nr 346, nr 395, nr 455) oraz drogi powiatowe i gminne.

Całkowita długość dróg transportu rolnego dla gminy Oława, wynosi 844,48 km, natomiast ich gęstość – 3,6 km/100 ha (tab. 26; rys. 23). Największa gęstość tych dróg jest w Niwniku i Owczarach (6,1 km/100 ha). W Bystrzycy odnotowano najmniejsze zagęszczenie dróg – 1,7 km/100 ha, związane jest to z dużymi obszarami leśnymi PGL. Po wykluczeniu powierzchni leśnych gęstość dróg wzrosłaby do około 4,5 km/100 ha.

Zdjęcie 23 i 24: Drogi transportu rolnego.

W układzie komunikacyjnym funkcjonują drogi o różnorodnej budowie. Do posiadających nawierzchnię utwardzoną (197,74 km) zaliczono: asfaltowe (134,81 km), betonowe (2,82 km), brukowe (8,9 km), szutrowe (23,32 km), a także wzmocnione tłuczniem lub gruzem (27,89 km). Ich stan techniczny na 72,88 km jest dobry, na 109,77 km średni, natomiast na 15,09 km zły. Największy kilometraż dróg utwardzonych posiadają wsie: Bystrzyca (34,77 km), Marcinkowice (12,43 km) i Godzikowice (11,97 km).

W układzie komunikacyjnym, największy udział stanowią drogi nieutwardzone (521,02 km). Ich stan techniczny na 248,29 km jest zły i utrudnia transport rolny. Pozostałe nieutwardzone na 271,66 km, określono jako stan średni, natomiast tylko 1,07 km jako dobry. Inwentaryzacja terenowa wykazała, że 125,72 km dróg zostało zaoranych lub zarosło krzakami w wyniku braku ich użytkowania. Najczęstszą tego przyczyną zaorywania dróg jest niewłaściwie prowadzona uprawa lub nieznajomość

przebiegu granic własnej nieruchomości, a także położenie drogi w kompleksie pól jednego właściciela.

Zdjęcie 25 i 26: Drogi transportu rolnego.

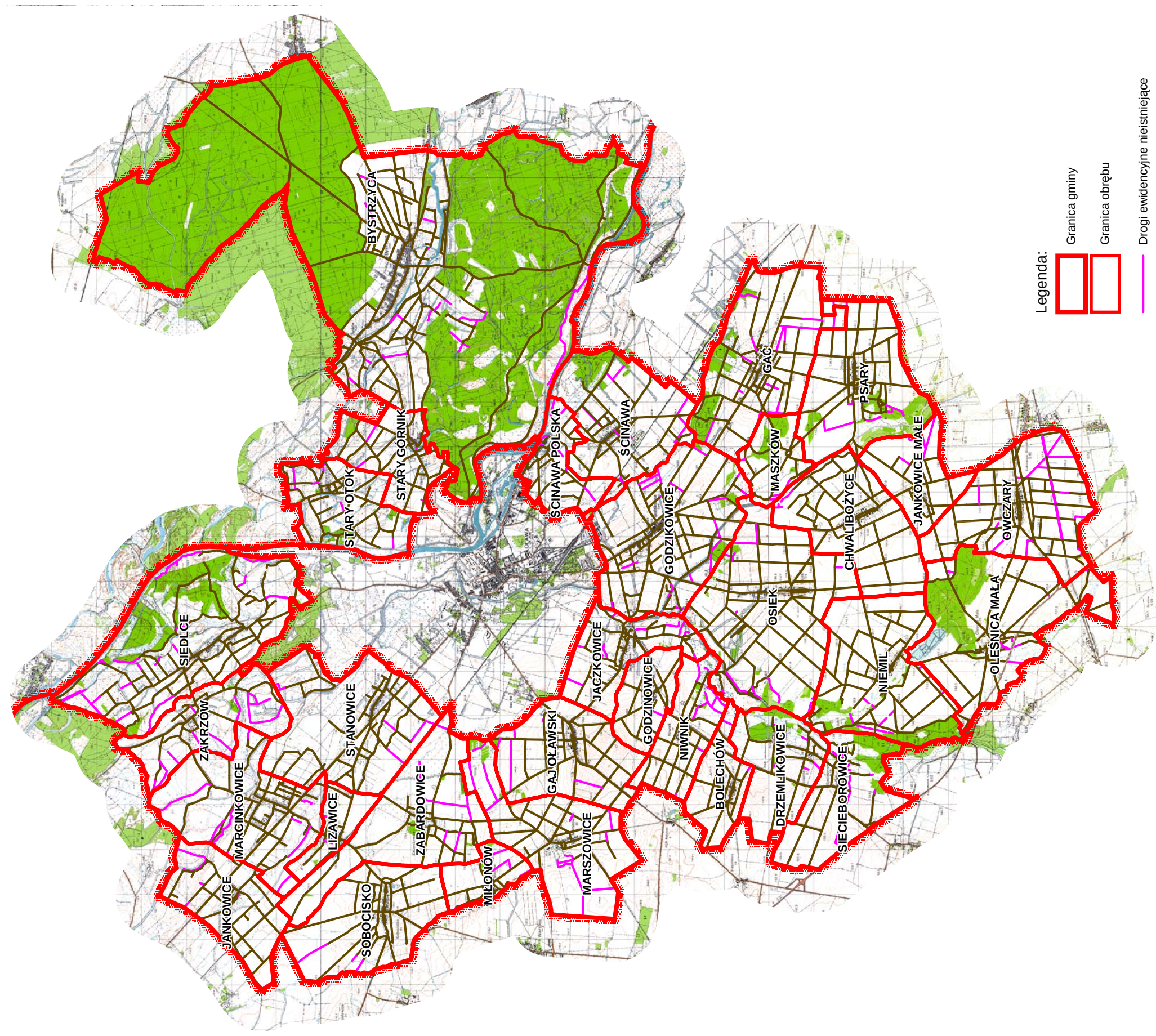
Inwentaryzacja terenowa wykazała, że na terenie gminy rolnicy użytkują drogi, które nie są wykazane w ewidencji gruntów (42,07 km), a stanowią dogodne połączenia z działkami rolnymi. Posiadają one zarówno nawierzchnię utwardzoną (6,36 km), jak i nieutwardzoną (35,71 km). Drogi transportu rolnego umożliwiają transport nie tylko rolnikom, ale również ułatwiają komunikację lokalnej społeczności pomiędzy sąsiednimi miejscowościami. W innych przypadkach powinny pełnić funkcje alternatywne dla transportu osobowego w momencie utrudnień na drogach tranzytowych.

Sieć dróg transportu rolnego

Tabela 26

Lp	Obręb	Łączna długość dróg ewiden cyjnych	Gęstość sieci drogowej	Drogi ewidencyjne																				Drogi nieewidencyjne		
				Nawierzchnia i stan dróg utwardzonych																Stan dróg nieutwardzonych				Drogi nieistniejące	Drogi utwardzone	Drogi nieutwardzone
				asfalt			beton			bruk			szuter			tłuczeń, gruz			ogółem	dobry	średni	zły	ogółem			
				dobry	średni	zły	dobry	średni	zły	dobry	średni	zły	dobry	średni	zły	dobry	średni	zły								
		km	km/km²	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km	km
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1.	Bolechów	13,77	5,4	-	1,52	-	-	-	-	-	0,52	-	-	0,80	-	-	-	0,69	3,53	-	4,78	3,71	8,49	1,75	-	-
2.	Bystrzyca	94,09	1,7	10,16	12,01	-	-	-	-	-	0,12	-	-	1,30	0,19	-	10,99	-	34,77	-	19,21	31,48	50,69	8,63	1,70	7,14
3.	Chwalibóżyce	32,55	5,2	3,51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,51	-	22,58	5,44	28,02	1,02	-	0,56
4.	Drzemlikowice	14,21	3,3	-	3,57	-	-	0,26	-	-	0,96	-	-	-	-	-	0,56	-	5,35	-	5,35	2,05	7,40	1,46	-	-
5.	Gać	37,89	4,6	1,27	5,28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,55	-	16,64	8,13	24,77	6,57	0,67	1,73
6.	Gaj Oławski	25,76	4,4	-	4,58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,58	-	6,44	10,47	16,91	4,27	-	0,18
7.	Godzikowice	42,92	4,6	8,66	0,83	-	-	-	-	-	-	-	-	1,10	0,51	-	-	0,87	11,97	-	11,90	13,09	24,99	5,96	-	3,17
8.	Godzinowice	14,68	6,0	-	2,03	-	-	-	-	-	-	-	-	0,93	-	-	1,48	-	4,44	-	3,55	5,71	9,26	0,98	-	-
9.	Jaczkowice	19,82	5,1	-	2,49	-	-	-	-	-	-	-	-	1,75	-	-	-	-	4,24	-	9,11	3,81	12,92	2,66	-	-
10.	Jankowice	21,69	4,7	1,60	-	-	-	-	-	-	0,92	-	-	0,77	-	-	2,32	-	5,61	-	7,89	5,16	13,05	3,03	-	1,00
11.	Jankowice Małe	17,64	5,6	1,96	0,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,62	-	5,37	6,66	12,03	2,99	-	0,42
12.	Lizawice	4,84	2,9	0,54	0,04	-	-	1,47	-	-	0,38	-	-	0,09	-	-	0,01	-	2,53	-	1,24	0,46	1,70	0,61	0,74	-
13.	Marcinkowice	33,80	4,4	7,96	0,01	-	-	0,26	-	-	-	-	-	1,89	2,30	-	-	0,01	12,43	-	2,28	12,18	14,46	6,91	-	1,34
14.	Marszowice	24,84	3,6	-	2,22	-	-	-	-	-	0,82	-	-	0,38	-	-	0,45	0,96	4,83	-	9,57	3,07	12,64	7,37	-	-
15.	Maszków	9,09	4,1	-	-	1,06	-	-	-	-	-	-	-	-	0,33	-	-	-	1,39	-	6,38	-	6,38	1,32	-	0,01
16.	Milonów	9,39	5,2	-	2,00	-	-	-	-	-	0,30	-	-	-	-	-	0,62	-	2,92	-	3,25	0,41	3,66	2,81	-	-
17.	Niemil	32,67	4,0	3,16	0,55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,71	-	16,65	10,27	26,92	2,04	-	1,25
18.	Niwnik	20,62	6,1	-	1,11	-	-	-	-	-	0,61	-	-	1,99	-	-	-	0,06	3,77	-	6,16	6,10	12,26	4,59	-	-
19.	Oleśnica Mała	25,59	2,7	4,36	0,07	0,95	-	-	-	-	-	0,09	0,27	0,84	0,16	-	-	-	6,74	-	4,26	13,25	17,51	1,34	-	0,80
20.	Osiek	43,47	3,9	3,81	2,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,81	-	14,31	18,82	33,13	4,53	-	3,91
21.	Owczary	46,34	6,1	6,56	2,11	0,11	0,13	0,46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,37	0,55	10,06	16,68	27,29	9,68	-	0,91
22.	Psary	33,79	4,7	0,86	0,24	-	-	-	-	0,24	0,53	-	-	-	-	-	-	-	1,87	0,52	8,59	18,58	27,69	4,23	-	0,26
23.	Siecieborowice	16,82	3,4	2,14	0,43	0,22	-	-	-	-	-	-	-	0,20	-	-	-	-	2,99	-	10,50	0,29	10,79	3,04	-	0,96
24.	Siedlce	38,42	3,2	3,46	0,35	-	-	-	-	-	0,47	0,42	-	1,19	0,46	-	0,77	0,77	7,89	-	10,82	9,27	20,09	10,44	1,96	6,12
25.	Sobocisko	23,12	3,6	-	4,29	0,67	-	-	-	-	0,17	-	-	-	0,82	-	-	-	5,95	-	9,34	6,54	15,88	1,29	-	-
26.	Stanowice	25,72	3,0	4,90	0,47	-	-	-	-	-	0,33	-	0,75	0,81	-	-	1,10	-	8,36	-	7,31	7,82	15,13	2,23	0,25	1,31
27.	Stary Górnik	18,66	5,0	2,16	1,29	-	-	-	-	0,14	0,13	-	-	0,48	-	-	-	-	4,20	-	7,43	6,14	13,57	0,89	-	1,16
28.	Stary Otok	21,03	4,7	-	2,43	-	-	-	-	-	-	-	-	0,56	-	-	-	-	2,99	-	7,75	8,82	16,57	1,47	-	1,07
29.	Ścinawa	22,85	3,5	-	2,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,03	0,27	4,30	-	9,92	4,20	14,12	4,43	0,18	1,49
30.	Ścinawa Polska	15,77	6,0	1,26	2,67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,02	-	-	0,16	5,11	-	2,35	5,10	7,45	3,21	0,43	-
31.	Zabardowice	23,16	3,1	-	3,20	-	-	-	-	-	1,75	-	-	1,11	-	-	1,40	0,57	8,03	-	7,54	2,00	9,54	5,59	0,24	0,81
32.	Zakrzów	19,47	4,2	3,02	-	-	-	0,24	-	-	-	-	-	0,32	-	-	0,38	1,42	5,38	-	3,13	2,58	5,71	8,38	0,19	0,11
Gmina ogółem		844,48	3,6	71,35	60,45	3,01	0,13	2,69	-	0,38	8,01	0,51	1,02	16,51	5,79	-	22,11	5,78	197,74	1,07	271,66	248,29	521,02	125,72	6,36	35,71
				134,81			2,82			8,9			23,32			27,89										

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji terenowej - maj 2006r.

Rys. 23: Układ sieci dróg transportu rolnego.

3.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Na terenie gminy Oława znajduje się 8 szkół i 1 przedszkole. Podlegają one Gminie Oława. Są to:

- Szkoły gimnazjalne:
 - Gimnazjum przy Zespole Szkół w Bystrzycy,
 - Gimnazjum w Siedlcach,
 - Gimnazjum nr 3 w Oławie (zlokalizowane na terenie miasta Oława).
- Szkoły podstawowe:
 - Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół w Bystrzycy,
 - Szkoła Podstawowa w Chwalibóżykach,
 - Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach,
 - Szkoła Podstawowa w Marcinkowicach,
 - Szkoła Podstawowa w Osieku,
 - Szkoła Podstawowa w Sobocisku.
- Przedszkola:
 - Publiczne Przedszkole w Bystrzycy.

W Drzemlikowicach (przysiółek Jakubowice) znajduje się obiekt szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym – Zasadnicza Szkoła Zawodowa i ponadgimnazjalnym – Średnia Szkoła Zawodowa. Jest to jednostka oświaty o ponadlokalnym znaczeniu, do której uczęszcza młodzież również spoza terenu gminy.

W połowie 2004 roku cztery placówki oświatowe zostały zlikwidowane, jako jednostki organizacyjne gminy i przeszły pod zarządy stowarzyszeń. W Niemilu jest Szkoła Podstawowa, która znajduje się pod zarządem Stowarzyszenia na Rzecz Ekorozwoju Wsi Niemil. Szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Oława występują w: Gaci, Ścinawie Polskiej oraz Oleśnicy Małej. Część dzieci z gminy korzysta także ze szkół znajdujących się na terenie miasta Oława.

Zaplecze kulturalne dla mieszkańców gminy stanowi Biblioteka Publiczna w Bystrzycy oraz sześć filii bibliotecznych w: Gaci, Jaczkowicach, Marcinkowicach, Niemilu, Osieku oraz Owczarach. Biblioteki oferują czytelnikom bogaty księgozbiór w skład, którego wchodzi 63,4 tys. woluminów.

Lokalna działalność kulturalna prowadzona jest w 26 świetlicach. Większość obiektów posiada dobry stan techniczny, natomiast w miejscowościach: Marszowice, Owczary, Psary, Sobocisko, Zakrzów budynki wymagają remontu. Mieszkańcy Gaju

Oławskiego, Jankowic Małych, Marcinkowic, Maszkowa, Miłonowa i Starego Otoku nie posiadają na swym terenie świetlicy, więc współużytkują obiekty z sąsiednich obrębów.

Opiekę zdrowotną w gminie prowadzą dwa ośrodki zdrowia, które zlokalizowane są w Bystrzycy i Marcinkowicach, także w tych miejscowościach znajdują się apteki. Usługi specjalistyczne z zakresu ochrony zdrowia świadczą placówki z terenu miasta Oławy oraz Wrocławia.

Wszystkie wsie oprócz Maszkowa i Starego Otoku posiadają boiska sportowe. Tereny sportu i rekreacji, są użytkowane przez funkcjonujące Ludowe Zespoły Sportowe.

Zdjęcie 27 i 28: Boiska sportowe w Chwalibóżykach i Psarach.

W 10-ciu miejscowościach funkcjonują organizacje wiejskie typu Ochotnicza Straż Pożarna, a w 14-stu Koło Gospodyń Wiejskich.

Komunikacja autobusowa występuje w każdej wsi. Istotny problem stanowi jej funkcjonowanie, związane z częstotliwością kursów transportowych oraz położeniem przystanków.

3.5 OBSŁUGA ROLNICTWA

Na terenie gminy podmioty obsługujące sektor rolny, są dogodnie usytuowane względem gospodarstw rolnych. W miejscowości Jaczkowice znajduje się elewator zbożowy, a zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej zapewnia punkt handlowy w Bolechowie. W Godzikowicach naprawy i konserwacje sprzętu rolniczego prowadzi Spółdzielnia Kółek Rolniczych. Rolnicy posiadający nowy sprzęt korzystają z usług wyspecjalizowanych i autoryzowanych serwisów naprawczych, które świadczą usługi bądź na miejscu w gospodarstwie, albo w przypadku poważniejszych napraw – w

siedzibie serwisu. Pozostali rolnicy uszkodzony sprzęt naprawiają we własnym zakresie.

Znaczenie dla funkcjonowania rolnictwa w gminie mają także podmioty znajdujące się na terenie miasta. Położenie miasta Oławy w centrum gminy zapewnia szybki kontakt z ośrodkami zajmującymi się obsługą rolnictwa. Funkcjonują tu elewatory zbożowe oraz wyspecjalizowana firma zajmująca się kompleksową obsługą rolnictwa. Prowadzi ona działalność w zakresie skupu ziarna zbóż i rzepaku, a także usługami napraw sprzętu rolniczego i serwisowania maszyn. Firma prowadzi placówki w miejscowościach Strzelin i Górzec, które również obsługują rolników z gminy Oława. Konsultacje i wywiady społeczne wskazały na duże zainteresowanie tymi placówkami, które umożliwiają kontraktację upraw oraz doradztwo rolnicze.

Rolnicy gospodarstw z obrzeży gminy wskazywali na możliwość zbytu swoich płodów rolnych w miejscowościach: Brzeg, Grodków, Oleśnica, Wierzbno. Umowy kontraktacyjne dotyczące upraw rolniczych takich jak buraki cukrowe, są realizowane w cukrowniach Strzelin i Lewin Brzeski. Na terenie Powiatu Oławskiego znajduje się przedsiębiorstwo przetwarzające ziemniaki i zapewniające ich kontraktację.

Wśród rolników znajdują się sadownicy ze wsi Gać i Osiek, którzy mają zapewniony indywidualny odbiór i transport do zakładów przetwórczych poza obszarem gminy. Plony z małych plantacji są sprzedawane indywidualnie na targowisku w Oławie i giełdzie towarowej we Wrocławiu.

Na terenie gminy nie zlokalizowano zakładu mięsnego, sprzedaż w tym sektorze odbywa się najczęściej na podstawie umów z odbiorcami z innych miejscowości. Rozpowszechnioną formą sprzedaży żywca jest odbiór bezpośredni przez zakłady mięsne lub pośredników.

Obsługa weterynaryjna, występująca w Oławie, świadczy usługi dla całego obszaru gminy.

3.6 OBSZARY CHRONIONE ORAZ ATRAKCYJNE KRAJOBRAZOWO

Gmina Oława charakteryzuje się cennymi walorami przyrodniczymi. Jej północne tereny położone są w obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”.

Zachowane są tam duże fragmenty leśno-łąkowe i olsy (rzadkie już w skali całego kraju) oraz ekosystemy terenów podmokłych i zbiorniki wodne. Leśno-łąkowe

tereny dolin rzecznych stanowią korytarze ekologiczne, w tym korytarz ekologiczny doliny Odry o randze europejskiej.

Zdjęcie 29 i 30: Rozlewiska rzeczne.

Lasy łęgowe, stanowiące najcenniejsze przyrodnicze zespoły, cechuje bogaty podszyt i runo. Cenne zespoły florystyczne związane są też ze strefami brzegowymi (zespoły wodno-ładowe) cieków i naturalnych zbiorników wodnych (starorzecza).

Zdjęcie 31 i 32: Zespoły wodno-ładowe.

Na terenie gminy znajduje się 5 rezerwatów przyrody: „Zwierzyniec” (7,73 ha), „Kanigóra” (5,12 ha), „Grodziska Ryczyńskie” (1,83 ha). Rezerваты „Leśna Woda” oraz „Łacha Jelcz” częściowo położone są na terenach granicznych gmin (rys. 24). Ponadto odnotowano i objęto ochroną 17 pomników przyrody. Jedyne użycie ekologiczne „Zimowita Łąka”, o powierzchni 2,17 ha, znajduje się w kompleksie lasów nadodrzańskich Nadleśnictwa Oława, przy południowo-zachodniej granicy Bystrzycy. Przedmiotem ochrony jest tu łąka śródleśna z chronionym zimowitem jesiennym.

W obrębie gminy znajduje się kilka parków zabytkowych zawierających cenne drzewostany. Są to parki znajdujące się w obrębach: Drzemlikowice, Gać, Marszowice, Oleśnica Mała, Siecieborowice, Ścinawa i Zabardowice. Na terenie gminy ochroną

objętych jest 11 stanowisk zwierząt chronionych oraz 155 stanowisk roślin chronionych (rys. 24).

Zdjęcie 33 i 34: Rozlewiska śródleśne.

W Pradolinie Wrocławskiej ustanowiono obszar specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 „Grądy Odrzańskie”, na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obejmuje on najcenniejsze przyrodniczo tereny w północnej części gminy wchodzącej w zasięg doliny Odry i Smortawy. Tereny w pradolinie, gdzie zachowały się w dużym stopniu cechy naturalne środowiska, stanowią siedliska dla licznych gatunków ptaków. W kompleksie leśnym położonym pomiędzy miastem Oława, a miejscowością Bystrzyca gniazdują m.in.: bocian czarny, kunia rdzawa, kruk, trzmiełojad, muchówka białoszyja, dzięcioł zielono-siwy, dzięcioł średni, siniak, kolarz i jastrząb. Łąki zalewowe nad Odrą (strefa międzywała na odcinku od miasta Oława do zachodniej granicy gminy) stanowią siedliska dla takich gatunków, jak: nurogęś, pustułka, dziwoń, stokon, jarzębatka, strumieniówka, świerszczak, świergotek łąkowy. Tereny rozlewisk rzecznych stanowią miejsce żerowisk i postoju ptactwa wędrownego. Bardzo cenne są także fragmenty starorzeczy i pozostałości starych wyrobisk zarośnięte roślinnością szuwarową.

Na terenie gminy znajduje się 25 obiektów zabytkowych. Należą do nich zabytkowe kościoły (Bystrzyca, Chwalibożyce, Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Marszowice, Niemil, Oleśnica Mała, Osiek, Owczary, Psary, Sobocisko), kaplica (Psary), zespół pałacowo-parkowy (Drzemlikowice), zespół dworsko-folwarczny (Gać), pałace i parki pałacowe (Oleśnica Mała, Siecieborowice, Ścinawa, Zabardowice, Marszowice), wiatrak-holender (Owczary) oraz stajnia-spichlerz (Psary).

Oprócz wyżej wymienionych obiektów ochroną konserwatorską objęte są 303 obiekty o walorach kulturowych. Zalicza się do nich domy mieszkalne lub mieszkalno-gospodarcze z XIX w., kaplice, pałace i zespoły pałacowe, cmentarze, budynki stacji transformatorowych, spichlerze oraz zespół budynków i urządzeń służby wodnej.

Zdjęcie 35 i 36: Obiekty zabytkowe w Oleśnicy Małej i Marszowicach.

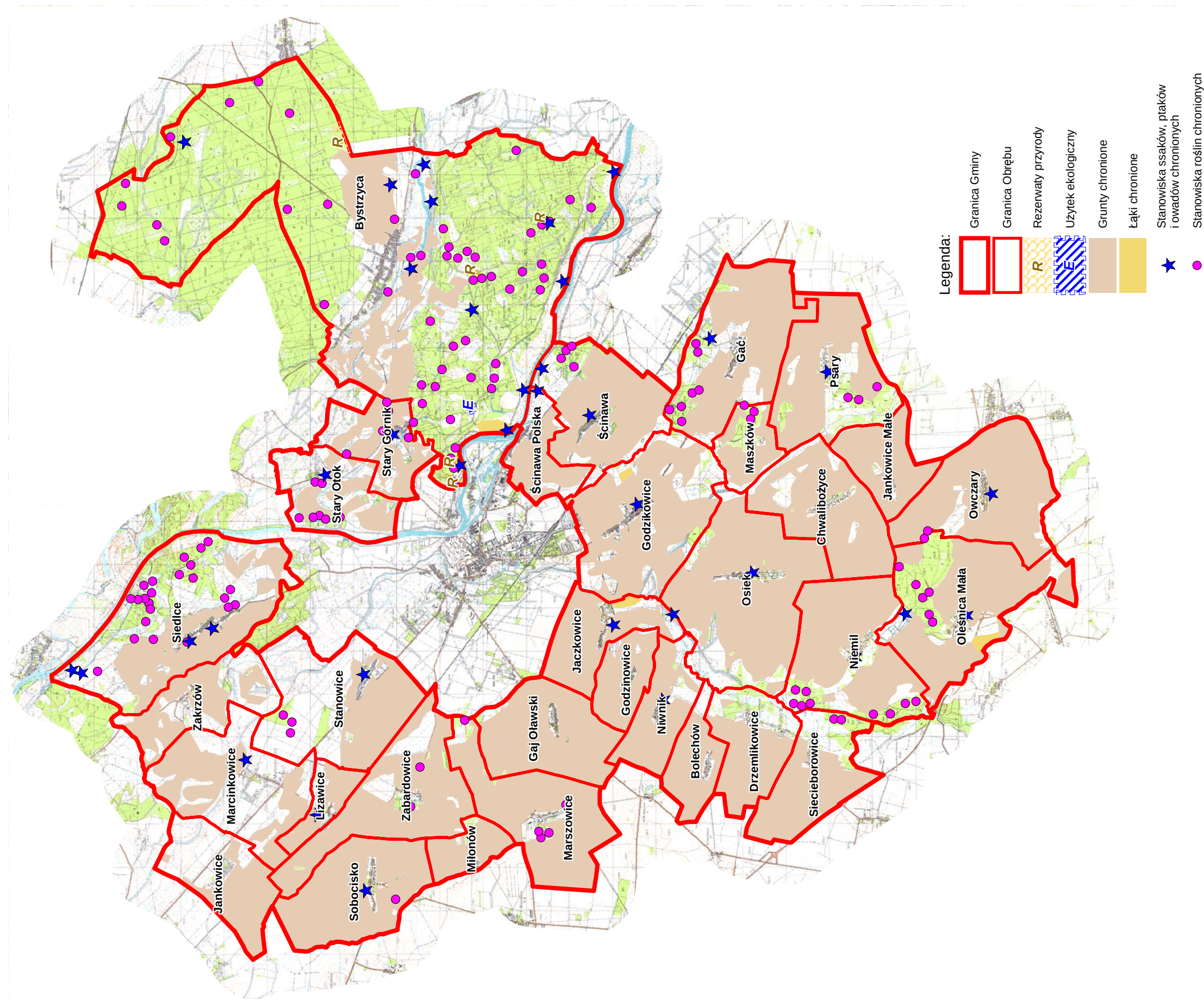
Obiekty, zespoły i obszary wpisane do rejestru zabytków, objęte są rygorami prawnymi zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ze względu na charakter istniejącego zagospodarowania gminy oraz wnioski wojewódzkiego konserwatora zabytków określono 6 rodzajów stref ochrony konserwatorskiej:

- Strefa „A” - ścisłej ochrony konserwatorskiej (wyznaczona w 20 obrębach)
- Strefa „B” - ochrony konserwatorskiej (wyznaczona w 32 obrębach)
- Strefa „K” - ochrony krajobrazu kulturowego (wyznaczona w 26 obrębach)
- Strefa „E” - ochrony ekspozycji krajobrazu (wyznaczona w 24 obrębach)
- Strefa „W” - ochrony stanowisk archeologicznych (wyznaczona w 12 obrębach)
- Strefa „OW” – ochrony reliktów archeologicznych (wyznaczona w 32 obrębach).

Zdjęcie 37: Strefa ochrony krajobrazu kulturowego miejscowości Chwalibóżyce.

Rys. 24: Obszary i obiekty prawnie chronione.

3.7 WNIOSKI Z ANALIZY STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy, według skali punktowej IUNG wynosi 80,3 pkt. Pod względem jakości i przydatności rolniczej gleb wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi w UR 56,6 pkt. i wskazuje na korzystne warunki do prowadzenia gospodarki rolnej. Bardzo dobre warunki posiadają tereny w obrębie: Siecieborowic - 73,8 pkt, Marszowic – 73,8 pkt i Bolechowa – 73,4 pkt.
2. Tereny lasów zajmują 4 939,90 ha, stanowiąc 21,1 % ogólnej powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne obejmują północno-wschodnią jej część. Najwyższy stopień lesistości charakterystyczny jest dla obrębów: Bystrzyca 70,2 %, Siedlce 20,6 %, Maszków 20,5 %, Oleśnica Mała 19,7 %.
3. Struktura użytkowania gruntów wskazuje, że gmina posiada charakter rolny z udziałem leśnego. Należy zaznaczyć, że 25 miejscowości posiada charakter wybitnie rolny.
4. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne (87,1 %), natomiast użytki zielone stanowią 12,5 %. Dla 28 obrębów właściwym kierunkiem produkcji rolniczej jest wyłącznie polowy. Warunki dla rozwoju kierunku polowego z udziałem paszowym występują w 3 miejscowościach, natomiast dla 1-go obrębu polowo-paszowy.
5. Sektor publiczny posiada 41,0 % gruntów, natomiast prywatny dysponuje 59,0 % powierzchni gminy. W sektorze publicznym największy udział stanowią grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego – 21,5 % oraz Agencji Nieruchomości Rolnych – 13,6 %. W sektorze prywatnym dominują gospodarstwa rolne z udziałem 48,6 %.
6. Pod względem władania użytkami rolnymi większość stanowią grunty sektora prywatnego – 79,0 %, zaś sektora publicznego – 21,0 %. Tylko w 6 obrębach istnieje przewaga sektora publicznego (Marcinkowice, Miłonów, Psary, Siecieborowice, Zabardowice, Zakrzów).
7. Według kart podatkowych, na terenie gminy działa 1 593 gospodarstw, ze średnią powierzchnią 6,88 ha. Najbardziej liczne są gospodarstwa do 4,99 ha. Jest ich 1062, a ich średnia powierzchnia kształtuje się na poziomie 1,01 – 4,03 ha. Z grupy powyżej 100,00 ha, występuje 10 – gospodarstw, prowadzących działalność rolniczą na łącznym obszarze 1588,12 ha.

8. Na jedno gospodarstwo w gminie przypada ok. 4,5 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 1,39 ha. W kilku obrębach występuje duże rozdrobnienie gruntów, które wpływa na zwiększenie kosztów produkcji i znacząco utrudnia organizację prac polowych. Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje we wsiach: Niwnik, Maszków, Chwalibożyce, Ścinawa.
9. Najbardziej niekorzystny rozłóg gospodarstw względem ich działek siedliskowych stwierdzono w: Chwalibóżykach, Maszkowie, Niwniku i Ścinawie.
10. Agencja Nieruchomości Rolnych dysponuje 3 164,48 ha, z czego w chwili obecnej wydierżawia 2 029,00ha. Pozostała część agencyjnych gruntów rolnych jest w użytkowaniu nieformalnym i wymaga regulacji prawnej.
11. Rolnicy wyrażają chęć powiększenia swoich gospodarstw. Dużą przeszkodą według nich jest brak gruntów o wielkości i jakości odpowiadających ich zapotrzebowaniom.
12. Tereny rolne są użytkowane również przez gospodarzy spoza gminy (2 412,01 ha). Największe areale użytkują różnicznicy z Oławy i Wrocławia. Największe powierzchnie uprawiane przez rolników ościennych znajdują się we wsiach: Zabardowice, Bystrzyca, Stanowice, Stary Otok, Godzikowice.
13. Wśród rolników istnieje duże zainteresowanie dofinansowaniem ze środków unijnych, jednak większość z nich nie podejmuje działań związanych z realizacją pozyskania takich funduszy. Część rolników składa wnioski w ramach programu rolnośrodowiskowego.
14. Duże powierzchnie użytków zielonych przekształcone są na grunty orne, dlatego też występuje potrzeba aktualizacji ewidencji gruntów w odniesieniu do tych użytków.
15. W odłogowaniu pozostaje 2,0 % użytków rolnych (316,85 ha). Najwięcej terenów pozostających bez użytkowania znajduje się w Bystrzycy (9,0 % UR).
16. Spośród ogólnej liczby gospodarstw w gminie, 8,5 %, utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa.
17. Wśród ludności rolniczej prowadzącej gospodarstwa rolne dominują osoby z wykształceniem zawodowym 62,3 %. Pośrednią grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim (13,5 %) oraz podstawowym (18,1 %), natomiast z wyższym – 6,1 %.

18. Na terenie gminy znajdują się gospodarstwa rolne prowadzone przez rolników w wieku zbliżającym się do 55 lat. Obecnie jest 50 osób mogących skorzystać z rent strukturalnych.
19. Powierzchnia objęta uprawami to 8 272,03 ha. W strukturze zasiewów dominują uprawy zbożowe, których udział w strukturze zasiewów stanowi 75,5 %. Stosunek pozostałych zasiewów jest mniejszy: dla upraw okopowych – 14,0 %, przemysłowych – 9,8 %. Udział warzyw w strukturze jest marginalny – 0,7 %.
20. Na terenie gminy prowadzone są uprawy sadownicze, mające znaczenie w gospodarce gminnej. Przewiduje się wzrost produkcji w tym sektorze w związku z planowanym zwiększeniem powierzchni upraw sadowniczych. Kompleksy sadów znajdują się na terenie wsi Gać, Psary i Niemil.
21. Produkcja zwierzęca ma charakter marginalny. Zwierzęta hodowlane na terenie gminy to głównie trzoda chlewna oraz bydło. W aspekcie ekonomicznym, intensywna produkcja zwierzęca prowadzona jest w Oleśnicy Małej (krowy mleczne) oraz Bolechowie (trzoda chlewna).
22. Ludność wiejska zamieszkująca gminę Oława liczy 13 679 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia to 59 osób/km², największa gęstość występuje w Ścinawie Polskiej (175 osób / km²) i Marcinkowicach (173 osób / km²), a najmniejsza w Maszkowie (17 osób / km²). Pod względem wieku największy odsetek stanowią osoby z grupy 18 - 39 lat (34,4 % ogółu ludności). Ludność będąca w wieku produkcyjnym obejmuje 65,4 % mieszkańców.
23. Na terenie gminy bezrobocie kształtuje się na poziomie 9,9 %. Najwyższy odsetek (25,6 %) pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku poniżej 25 roku. Najwięcej bezrobotnych jest z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (415 osób) oraz zasadniczym zawodowym (233 osób), a najmniej z wyższym (25 osób). Osoby długotrwale bezrobotne lub nieposiadające stażu pracy mają największe problemy ze znalezieniem pracy.
24. Na terenie gminy funkcjonuje 158 jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Ilość placówek usługowo-handlowych jest obecnie wystarczająca i spełnia zapotrzebowania mieszkańców. Korzystne położenie gminy Oława, zapewnia mieszkańcom dogodny kontakt z docelowymi jednostkami gospodarczymi.

25. Infrastruktura techniczna dotycząca sieci energetycznej w zupełności pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców gminy. Sieć gazowa jest słabo rozwinięta, pomimo, że przez gminę przebiega gazociąg prowadzący gaz wysokometanowy z systemu krajowego. Obecnie podłączonych jest 331 odbiorców, a potencjalna grupa odbiorców mogących wykorzystać gaz do celów grzewczych to około 1 000 gospodarstw.
26. Obszar gminy objęty jest w 98,5 % siecią wodociągową. Planowane jest w przyszłości tworzenie spieć pierścieniowych, celem zapewnienia mieszkańcom niezawodności w zaopatrzeniu w wodę. System kanalizacji sanitarnej odbiega od stopnia wyposażenia w systemy wodociągowe. Nieuregulowany stan gospodarki ściekowej jest przyczyną zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Obecnie planowane są inwestycje rozbudowujące kanalizację i poprawiające jej stan. W 10 wsiach funkcjonuje system kanalizacji deszczowej, w pozostałych jej stan techniczny jest zły. Duży problem stanowią podłączenia kanalizacji sanitarnej do kanalizacji deszczowej i zrzucania nieczystości.
27. Na terenie gminy, w miejscowości Gać, znajduje się Zakład Gospodarowania Odpadami wraz z sortownią odpadów. Gospodarka odpadami jest zorganizowana, gdzie zbiórką i wywozem zajmują się wyspecjalizowane służby gospodarki odpadowej. Istotny problem stanowią nielegalne wysypiska śmieci, które dość licznie pojawiają się na terenie gminy. Władze gminne powinny stosować odpowiednie środki zapobiegawcze takim zjawiskom.
28. Sieć cieków podstawowych (110,60 km), jest utrzymana w stanie dobrym i wymaga jedynie prac pielęgnacyjno-konserwatorskich na długości 108,87 km. Odbudowy wymagają odcinki o łącznej długości 1,73 km (w Oleśnicy Małej odcinek cieków Gnojna i Kłosówka oraz w Starym Otoku ciek Lichawa).
29. Ogólna długość sieci rowów melioracji szczegółowej wynosi 254,82 km. Teren gminy pokrywają, również rowy niewykazane w ewidencji gruntów (56,03 km), w związku z powyższym należy podjąć działania prowadzące do jej aktualizacji. W niespełna połowie obrębów funkcjonują spółki wodne, podejmujące stałe prace konserwatorskie, reszta obszaru gminy pozostaje bez nadzoru, co wpływa niekorzystnie na prawidłowe funkcjonowanie całkowitego systemu sieci melioracyjnej.
30. Stan techniczny cieków podstawowych jak i szczegółowych oraz działanie urządzeń drenarskich jest silnie skorelowane ze wzrostem występowania

terenów o wadliwych stosunkach wodnych. Powierzchnia gruntów podmokłych w gminie obecnie wynosi 713,21 ha.

31. Układ sieci drenarskiej stanowi 16,0 % powierzchni obrębów. System ten nie jest sprawny w większości obszaru gminy. Wynika to z nieprawidłowego zalesiania i zabudowy terenów zmeliorowanych oraz uszkodzenia sączków, co miało miejsce podczas prowadzenia prac modernizacyjnych linii kolejowej relacji Wrocław-Oława.
32. Polder zalewowy obejmuje swym zasięgiem tereny trzech miejscowości: Stary Otok i Stary Górnik (ponad 80,0 % powierzchni) oraz Bystrzyca (około 50,0 %). Ma to znaczenie w planowaniu i rozszerzaniu produkcji rolniczej na tym obszarze.
33. System komunikacji transportu rolnego stanowią drogi o łącznej długości 844,48 km. Stan techniczny dróg utwardzonych (197,74 km) na 72,88 km jest dobry, na 109,77 km średni, a 15,09 km zły. Drogi gruntowe (521,02 km) na 248,29 km są w złym stanie, 271,66 km w średnim, natomiast w dobrym na długości 1,07 km. Poza drogami ewidencyjnymi funkcjonują drogi obsługujące obszary produkcji polowej, które nie występują w ewidencji gruntów (42,07 km).
34. Brak spójności ewidencji gruntów ze stanem istniejącym w terenie, ze względu na zmiany sposobów użytkowania gruntów, wymaga aktualizacji ewidencji.
35. Oferowane usługi dla działalności rolnictwa, obecnie zaspokajają potrzeby producentów rolnych. Na terenie gminy i poza jej obszarem, w dogodnej odległości, występują firmy zajmujące się kompleksową obsługą sektora rolnego.
36. Na terenie gminy wyznaczony jest obszar działalności Strefy Aktywności Gospodarczej w Stanowicach. Kolejnymi terenami wyznaczonymi pod strefę aktywności gospodarczej są tereny wsi Godzikowice, Gać, Ścinawa i Ścinawa Polska.
37. Gmina Oława położona jest w obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”. Północna część terenów gminy położona w zasięgu doliny Odry i Smortawy to obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Grądy Odrzańskie”. Potencjał przyrodniczy należy bezwzględnie chronić i zapobiegać procesom degradacji i dewastacji.

4. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

4.1 PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY A OPRACOWANIA

STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY OŁAWA

Szczegółowe kierunki i ustalenia przedstawione w Planie urządzeniowo-rolnym gminy Oława wynikają z opracowań obejmujących swym zasięgiem obszar gminy Oława, tzn.:

- Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego,
- Strategia rozwoju gminy Oława,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oława,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Strategia rozwoju gminy Oława

W Strategii rozwoju gminy jednym z celów strategicznych jest wspieranie restrukturyzacji rolnictwa. W ramach tego celu wyszczególniono następujące zadania:

- 1) Wspieranie przetwórstwa produktów rolnych,
- 2) Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy,
- 3) Wspomaganie ekonomicznych zmian kierunków produkcji rolnej,
- 4) Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych,
- 5) Pomoc organizacyjna i informacyjna dla gospodarstw podejmujących pozarolniczą działalność gospodarczą,
- 6) Organizacja grup producenckich,
- 7) Zwiększenie powierzchni zalesień na glebach klasy V i VI zgodnie z projektem granicy rolno-leśnej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

W planach miejscowych zawarte są następujące ustalenia dotyczące terenów rolnych:

- 1) Na terenach rolnych obowiązuje zakaz zabudowy, w tym zabudowy siedliskowej oraz służącej produkcji rolniczej,

- 2) Jako podstawowe przeznaczenie ustala się uprawy polowe, ogrodnicze, łąki i pastwiska,
- 3) Jako uzupełniające przeznaczenie ustala się sieci infrastruktury technicznej oraz związane z nimi urządzenia, drogi transportu rolnego, rowy melioracyjne,
- 4) Ustala się konieczność konserwacji istniejących rowów melioracyjnych,
- 5) Zakłada się utrzymanie istniejących zadrzewień oraz wprowadzenie nowych wzdłuż tras komunikacyjnych,
- 6) W określonych obszarach wyznacza się tereny urządzeń obsługi i produkcji rolnictwa.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oława

W przedstawionych w Studium celach polityki przestrzennej gminy rozwój rolnictwa określony jest jako podstawowy element bazy ekonomicznej gminy.

Największą powierzchnię terenów zainwestowanych (osadniczych) według Studium planuje się w miejscowościach położonych w bliskim sąsiedztwie miasta Oławy (Stanowice, Godzikowice, Ścinawa Polska, Gaj Oławski, Jankowice, Gać, Marcinkowice, Oleśnica Mała, Owczary, Bystrzyca).

W obszarze terenów zalewowych obejmujących tereny rolne nakazuje się zachowanie istniejącego sposobu użytkowania oraz utrzymanie naturalnych ekosystemów podmokłych i wodnych.

Na terenach rolnych wprowadza się następujące zasady zagospodarowania:

- 1) Dopuszcza się wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- 2) Dopuszcza się budowę stawów hodowlanych, pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na wody innych akwenów,
- 3) Dopuszcza się przeprowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej, jak również lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom,
- 4) Proponuje się zachowanie minimum 7-metrowej strefy buforowej od brzegów zbiorników wodnych bez upraw i zagospodarowanie jej jako biofiltra (np. w formie pasa zadrzewień, zakrzewień lub nienawożonych łąk),
- 5) Wprowadza się zakaz zabudowy, w tym zagrodowej i innej związanej z produkcją rolniczą.

Podstawą opracowywanego zakresu prac urządzeniowo-rolnych w niniejszym planie jest Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, w której gminę Oława zakwalifikowano do regionu I – intensywnego rolnictwa. Według przedstawionych w Strategii celów, aby zwiększyć intensyfikację rolnictwa należy poprawić strukturę obszarową gospodarstw. Kolejnym ważnym elementem jest także poprawa organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych powinna odbywać się poprzez budowę i modernizację urządzeń przeciwpowodziowych.

Poszukiwanie i tworzenie warunków alternatywnych źródeł dochodu powinno odbywać się poprzez rozwój funkcji usługowych, przemysłowych, handlowych, tworzenie wyspecjalizowanego rynku usług dla rolnictwa. Działania te są jednak nierozdzielnie związane z rozwojem infrastruktury technicznej oraz ochroną środowiska przyrodniczego.

4.2 POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA

WODNA

Gmina Oława położona jest w obszarze doliny Odry, a tym samym na terenie zagrożonym powodzią. Zagrożeniu temu mogą jedynie zapobiec zabezpieczenia przeciwpowodziowe o odpowiednich parametrach i dobrym stanie technicznym. W tej sytuacji ważna jest budowa nowych i modernizacja istniejących urządzeń przeciwpowodziowych.

Polder zalewowy obejmuje swoim zasięgiem tereny trzech miejscowości: Stary Otok i Stary Górnik (ponad 80% powierzchni) oraz Bystrzyca (około 50%). Kolejnych 5 (Siedlce, Zakrzów, Marcinkowice, Jankowice, Stanowice) zostanie również objętych jego zasięgiem. Ze względu na niebezpieczeństwo wynikające z częstego zalewania tych terenów oraz zaleganiem wód napływowych proponuje się przywrócenie trwałych użytków zielonych na tym obszarze oraz wprowadzenie gospodarowania ekstensywnego tymi użytkami.

Grunty podmokłe obejmujące w dużym stopniu użytki rolne występują w miejscowościach: Stary Otok, Stary Górnik, Stanowice, Siecieborowice i Marcinkowice. Poprawne gospodarowanie na tych terenach wymaga regulacji stosunków wodnych.

Duży wpływ na gospodarkę wodną posiada mała retencja wodna. Polega ona na magazynowaniu wody w zbiornikach, ciekach, glebie, oddziałując na środowisko

lokalne. Tereny gminy praktycznie pozbawione są zbiorników małej retencji, dotyczy to w szczególności obszarów na południe od Odry, wiąże się to bezpośrednio z niezbyt liczną siecią cieków oraz wysokim stopniem zagospodarowania terenów pod użytki rolne. Ze względu na swój charakter, możliwość zwiększenia retencji na tym obszarze stwarza ciek Gnojna. Tereny leżące w północno-wschodniej części gminy posiadają gęstą sieć wód powierzchniowych, leżą one w strefie pradoliny Wrocławskiej na obszarze polderu Oława-Lipki, który naturalnie związany z Odrą, posiada duży stopień uwilgotnienia. Naturalnej retencji sprzyjają również podmokłe zespoły leśne, wpływające na mikroklimat w tej części gminy. Obszar leżący na południe od Odry do drogi Wrocław-Opole pokrywa mniej liczna sieć cieków melioracyjnych. Szczególnie różniącym się obszarem posiadającym rzadką sieć cieków są tereny na południe od drogi Wrocław-Opole, który użytkowany jest intensywnie rolniczo.

Obszar gminy zaopatrzonej jest w systemy drenarskie, jednak ich prawidłowe funkcjonowanie wymaga stałej i kompleksowej konserwacji, a wzdłuż zmodernizowanego odcinka kolejowego linii Oława-Wrocław odbudowy (ogólnie 110,53 ha). Obecnie szeroki rozwój pod względem inwestycji związanych z zabudową terenów zmeliorowanych koliduje w sprawnym działaniu sieci drenarskiej.

Zdjęcie 38 i 39: Konserwacja cieków podstawowych i budowa rowów melioracyjnych.

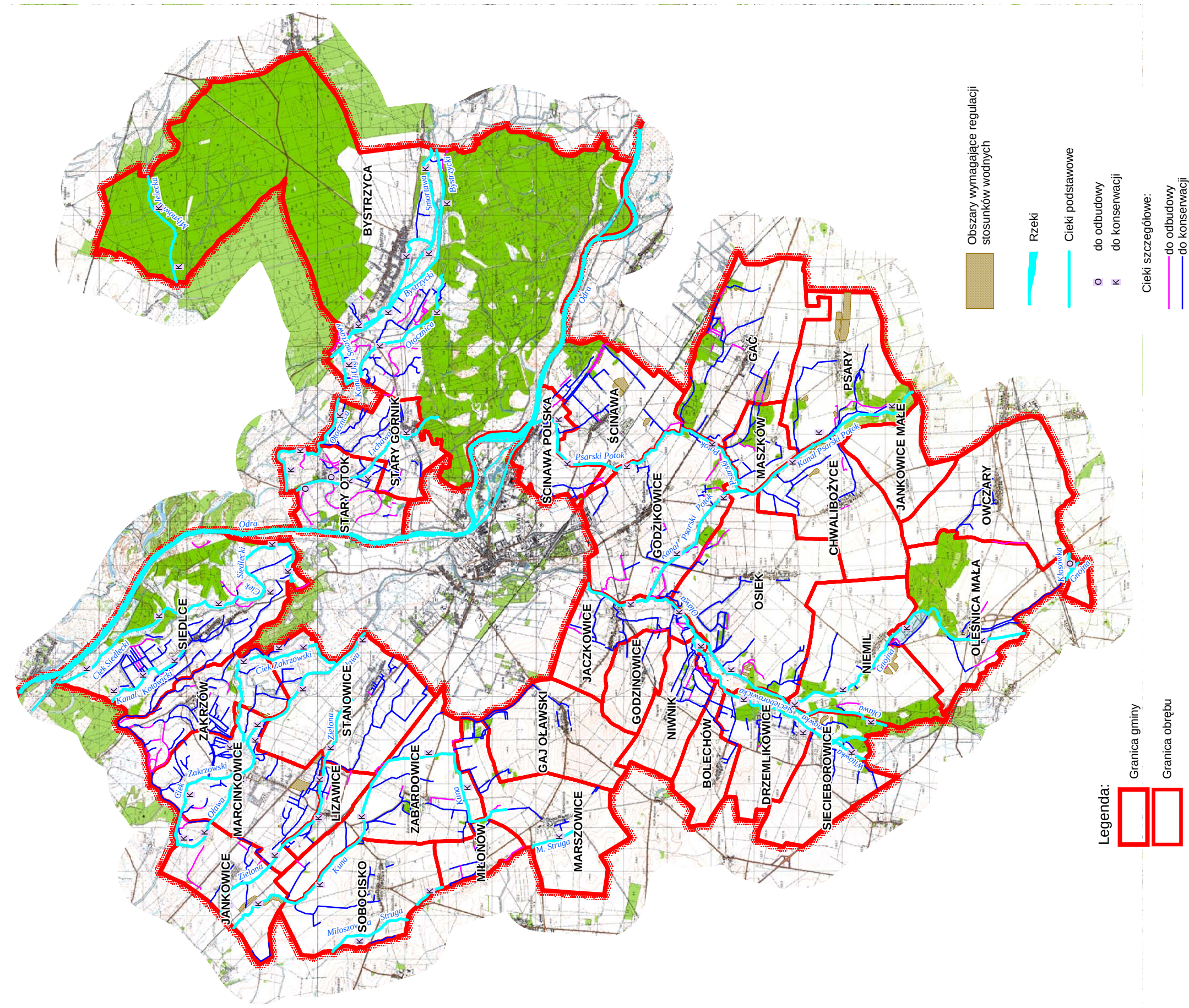
Rowy melioracyjne wymagają konserwacji na długości 220,89 km, natomiast odbudowy 55,13 km (rys. 25). Należy zwrócić uwagę na zabezpieczenie sieci drenarskiej na obszarach planowanych do wyłączenia z produkcji rolnej, szczególnie pod tereny budowlane i przemysłowe, aby nie powodowała ona nadmiernego, niekontrolowanego uwilgotnienia gruntów. Konserwacji wymaga 108,87 km cieków melioracji podstawowych, a do odbudowy – 1,73 km (tab. 27).

Prace na rowach melioracji szczegółowych

Tabela 27

Lp	Obręb	Do konserwacji					Do odbudowy				
		ogółem	ewidencyjne		nieewidencyjne		ogółem	ewidencyjne		nieewidencyjne	
		km	km	%	km	%	km	km	%	km	%
1	2	4	12	13	6	7	10	14	15	8	9
1.	Bolechów	1,77	1,48	83,6	0,29	16,4	-	-	-	-	-
2.	Bystrzyca	10,15	9,79	96,5	0,36	3,5	7,69	7,21	93,8	0,48	6,2
3.	Chwalibóżyce	6,48	6,11	94,3	0,37	5,7	0,60	0,60	100,0	-	-
4.	Drzemlikowice	5,47	3,16	57,8	2,31	42,2	0,25	0,25	100,0	-	-
5.	Gać	9,59	8,30	86,5	1,29	13,5	2,56	2,04	79,7	0,52	20,3
6.	Gaj Oławski	4,86	2,48	51,0	2,38	49,0	-	-	-	-	-
7.	Godzikowice	6,68	4,84	72,5	1,84	27,5	4,89	4,18	85,5	0,71	14,5
8.	Godzinowice	1,27	1,14	89,8	0,13	10,2	-	-	-	-	-
9.	Jaczkowice	7,38	4,51	61,1	2,87	38,9	1,59	1,11	69,8	0,48	30,2
10.	Jankowice	5,13	3,54	69,0	1,59	31,0	2,37	1,13	47,7	1,24	52,3
11.	Jankowice Małe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Lizawice	2,72	2,50	91,9	0,22	8,1	1,32	0,68	51,5	0,64	48,5
13.	Marcinkowice	17,72	16,74	94,5	0,98	5,5	0,26	0,26	100,0	-	-
14.	Marszowice	6,03	5,24	86,9	0,79	13,1	0,25	0,25	100,0	-	-
15.	Maszków	4,53	3,76	83,0	0,77	17,0	0,49	0,42	85,7	0,07	14,3
16.	Miłonów	3,04	2,27	74,7	0,77	25,3	1,34	1,06	79,1	0,28	20,9
17.	Niemil	1,85	1,22	65,9	0,63	34,1	1,79	0,90	50,3	0,89	49,7
18.	Niwnik	7,14	5,16	72,3	1,98	27,7	1,27	1,27	100,0	-	-
19.	Oleśnica Mała	6,77	5,26	77,7	1,51	22,3	1,51	1,51	100,0	-	-
20.	Osiek	12,16	10,47	86,1	1,69	13,9	2,60	2,07	79,6	0,53	20,4
21.	Owczary	2,92	2,47	84,6	0,45	15,4	0,78	0,78	100,0	-	-
22.	Psary	7,32	6,37	87,0	0,95	13,0	1,87	1,02	54,5	0,85	45,5
23.	Siecieborowice	4,54	3,70	81,5	0,84	18,5	0,14	-	-	0,14	100,0
24.	Siedlce	19,70	14,91	75,7	4,79	24,3	3,89	2,12	54,5	1,77	45,5
25.	Sobocisko	5,22	4,92	94,3	0,30	5,7	-	-	-	-	-
26.	Stanowice	9,90	9,69	97,9	0,21	2,1	0,55	0,55	100,0	-	-
27.	Stary Górnik	8,36	5,35	64,0	3,01	36,0	0,39	0,23	59,0	0,16	41,0
28.	Stary Otok	2,87	2,01	70,0	0,86	30,0	5,99	4,18	69,8	1,81	30,2
29.	Ścinawa	7,97	5,53	69,4	2,44	30,6	3,37	2,05	60,8	1,32	39,2
30.	Ścinawa Polska	3,67	3,29	89,6	0,38	10,4	0,52	0,52	100,0	-	-
31.	Zabardowice	9,94	6,65	66,9	3,29	33,1	1,91	0,85	44,5	1,06	55,5
32.	Zakrzów	17,74	14,95	84,3	2,79	15,7	4,94	4,94	100,0	-	-
Gmina ogółem		220,89	177,81	80,5	43,08	19,5	55,13	42,18	76,5	12,95	23,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Oławie na miesiąc luty 2006r. oraz inwentaryzacji terenowej - maj 2006r.

Rys. 25: Modernizacja sieci drenarskiej oraz konserwacja i odbudowa cieków.

4.3 KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

4.3.1 Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz ich ochrona

Północne obszary gminy są szczególnie cenne przyrodniczo, znajdują się tu tereny bogate pod względem ornitologicznym, a także występowania rozlewisk rzecznych, fragmentów starorzeczy oraz wydm porośniętych lasem. Dlatego obszar ten wymaga oddzielnego opracowania, z określeniem zasad korzystania ze środowiska i uchwalenia go poprzez samorząd lokalny. W związku z powyższym na terenie Oława przewiduje się w przyszłości utworzenie „Nadodrzańskiego Oławsko-Wrocławskiego” Parku Krajobrazowego, którego zasięg będzie zawierał się w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”.

Celem zachowania walorów przyrodniczych na terenie gminy proponowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat „Starorzecze Wokół Jelcza” (północno-wschodnia część Siedlec),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Smortawa” (Bystrzyca),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stary Otok” (Stary Otok),
- Użytek ekologiczny „Starorzecza w Starym Górniku” (Stary Górniki, część zachodnia Bystrzycy).

Realizując status prawny projektowanych parków, rezerwatów, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zachowane zostaną istniejące zasoby przyrodnicze

4.3.2 Zalesienia gruntów

Opracowanie „Projektu granicy rolno-leśnej gminy Oława” z 2003 roku określiło możliwość zalesienia 218,73 ha gruntów, z czego 102,67 ha stanowią grunty orne, 67,17 ha użytki zielone, 4,68 ha grunty zadrzewione i zakrzewione, 5,48 ha nieużytki, 0,23 ha użytki kopalne oraz 38,50 ha tereny różne. Powierzchnia gruntów leśnych gminy będzie wynosiła wówczas 5150,63 ha.

Po realizacji zalesień proponowanych w projekcie (tab. 28), stopień leśistości gminy wzrośnie o 1,0 % z obecnych 21,1 % i będzie wynosił 22,1 %. W poszczególnych obrębach zmiana ta będzie zawierała się w przedziale od 0,1 % (Chwalibóżyce, Jankowice, Marcinkowice, Owczary) do 70,5 % (Bystrzyca) (rys. 26).

Największa zmiana lesistości wystąpi w Starym Otku – o 7,1 %, Stanowicach – o 4,5 %, Zakrzów – o 4,3 % oraz w Ścinawie – o 3,6 %.

Na terenie gminy przeważają obręby, gdzie udział planowanych zalesień w powierzchni użytków rolnych zawiera się w przedziale od 0,0 % do 1,4 %. Tylko w trzech miejscowościach (Stanowice, Stary Otok oraz Zakrzów) udział ten będzie wynosił powyżej 3,0 % (rys. 27).

Zalesienia korzystnie wpływają na ekosystem terenów rolnych otaczających las. Tereny przeznaczone pod zalesienie obejmują gleby o słabej wartości bonitacyjnej, na których produkcja rolnicza jest nieopłacalna. Należy, więc zagospodarować je poprzez wprowadzenie zalesień, które korzystnie modyfikują warunki hydrologiczne i topoklimatyczne. Zalesienia spełniają również szczególnie ważną funkcję w retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych.

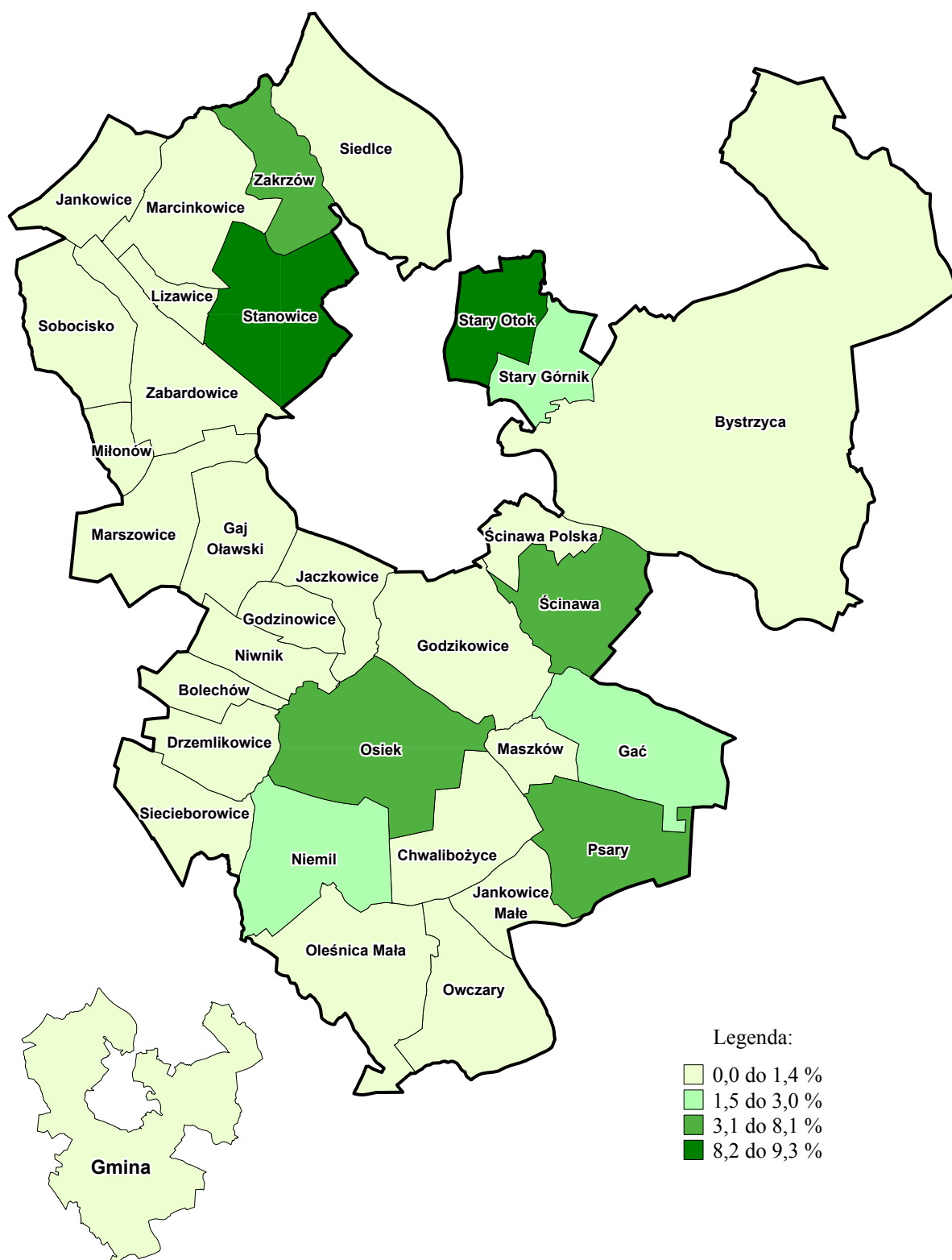
Powierzchnia gruntów przeznaczonych pod zalesienie

Tabela 28

Lp	Obręb	Pow. obrębu ogółem	Grunty leśne razem	Stopień lesistości	Grunty planowane do zalesienia *	Planowana lesistość	% wzrostu zalesienia
		ha	ha	%	ha	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bolechów	254,35	0,66	0,3	-	0,3	-
2.	Bystrzyca	5389	3784,82	70,2	12,52	70,5	0,3
3.	Chwalibóżyce	629,67	0,86	0,1	-	0,1	-
4.	Drzemlikowice	425,99	40,55	9,5	-	9,5	-
5.	Gać	820,52	87,96	10,7	18,35	13	20,9
6.	Gaj Oławski	579,83	5,79	1,0	-	1,0	-
7.	Godzikowice	935,28	33,22	3,6	2,98	3,9	9
8.	Godzinowice	245,45	-	-	-	-	-
9.	Jaczkowice	391,29	3,19	0,8	2,56	1,5	80,3
10.	Jankowice	464,81	0,37	0,1	-	0,1	-
11.	Jankowice Małe	315,88	0,53	0,2	-	0,2	-
12.	Lizawice	167,11	2,35	1,4	-	1,4	-
13.	Marcinkowice	775,3	0,97	0,1	-	0,1	-
14.	Marszowice	696,56	19,27	2,8	-	2,8	-
15.	Maszków	219,25	45,04	20,5	-	20,5	-
16.	Miłonów	181,57	6,78	3,7	-	3,7	-
17.	Niemil	807,11	110,99	13,8	14,04	15,5	12,6
18.	Niwnik	340,29	4,60	1,4	-	1,4	-
19.	Oleśnica Mała	942,71	185,54	19,7	-	19,7	-
20.	Osiek	1126,56	48,47	4,3	31,11	7,1	64,2
21.	Owczary	758,70	0,54	0,1	-	0,1	-
22.	Psary	713,40	108,14	15,2	19,63	17,9	18,2
23.	Siecieborowice	489,07	57,64	11,8	-	11,8	-
24.	Siedlce	1216,02	250,63	20,6	-	20,6	-
25.	Sobocisko	634,14	0,14	-	-	-	-
26.	Stanowice	867,25	0,27	-	38,50	4,5	14259,3
27.	Stary Górnik	370,29	19,50	5,3	4,47	6,5	22,9
28.	Stary Otok	444,74	24,57	5,5	31,39	12,6	127,8
29.	Ścinawa	652,74	63,93	9,8	23,60	13,4	36,9
30.	Ścinawa Polska	262,11	-	-	-	-	-
31.	Zabardowice	751,04	15,41	2,1	-	2,1	-
32.	Zakrzów	459,62	9,17	2,0	19,58	6,3	213,5
Gmina ogółem		23327,65	4931,90	21,1	218,73	22,1	4,4

* (Projekt granicy rolno-leśnej z 2003r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych za miesiąc marzec 2006 r. oraz "Projekt granicy rolno-leśnej gminy Olawa", 2003r.

Rys. 27: Udział planowanych zalesień w ogólnej powierzchni użytków rolnych.

4.3.3 Zadrzewienia i zakrzewienia

Zadrzewienia liniowe dróg i cieków wodnych spełniają wiele funkcji przyrodniczych i gospodarczych. Mają one istotny wpływ na warunki mikroklimatu, w tym: gleby, bilans wodny, prędkość wiatru, a tym samym na wzrost plonów roślin uprawnych. Chronią one również uprawy szczególnie wrażliwe przed środkami ochrony roślin pochodzących z sąsiednich pól.

W krajobrazie wiejskim zadrzewienia i zakrzewienia są ważnym elementem poprawiając jego walory i estetyczność architektury wiejskiej.

Obecnie zadrzewienia i zakrzewienia liniowe (dróg śródpolnych i przy gospodarstwach) stanowią znikomą część w strukturze dawnych pasm. W kompozycjach drzew przydrożnych i śródpolnych dominują: czereśnie, jabłonie, śliwy i grusze.

Wpływ niekorzystnych czynników antropogenicznych (produkcji rolniczej, przemysłu i komunikacji drogowej) w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego, nasuwa potrzebę wprowadzenia nowych nasadzeń, bądź uzupełnianie istniejących pasów. Na terenie gminy Oława, przy istniejących 110,91 km zadrzewień, proponuje się wprowadzenie 76,54 km nowych pasów oraz uzupełnień istniejących (rys. 28).

Inwentaryzacja terenowa dotycząca wprowadzenia i uzupełnienia zadrzewień wskazywała na obawy rolników związane z negatywnym oddziaływaniem pasm zadrzewień wpływających na uprawy i utrudniających pracę na roli. Obawy rolników są w części słuszne, ale jedynie w przypadku wąskiego pasma gruntów przylegających bezpośrednio do zadrzewień. Nasadzenia rzeczywiście powodują zmniejszenie plonów w wąskim paśmie, ale w większych odległościach od nich zwyżka plonów jest znaczna. Wpływa na to zmniejszenie prędkości wiatru i parowania gleby oraz zwiększenie wilgotności. Planując zakrzewienia należy odnieść się do potrzeb rolników wynikających ze sposobu prowadzenia upraw. W obszarze gminy zakrzewienia zajmują 175,73 km i planuje się powiększenie ich o kolejne 9,17 km.

Wprowadzając nowe zadrzewienia i zakrzewienia należy uwzględnić gatunki, które posiadają głęboki i mało rozległy system korzeniowy i dodatkowo są użyteczne pszczelarsko. Umiejętne kształtowanie krajobrazu poprzez zadrzewienia pozwala przyczynić się do stabilności biocenozy, a więc zmniejszeniu czynnika patogenicznego w stosunku do upraw polowych.

Rys. 28: Planowane zalesienia, zadrzewienia i zakrzewienia.

4.4 GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

4.4.1 Wyłączenia gruntów z użytkowania rolnego

Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, materiałów planistycznych oraz projektu granicy rolno-leśnej łącznie z użytkowania rolniczego może ulec wyłączeniu 1994,54 ha UR.

W związku z powyższym powierzchnia użytków rolnych zmniejszy się o 11,8% i będzie wynosiła 14175,10 ha. Miejscowościami, w których najbardziej zmniejszy się powierzchnia UR są Ścinawa Polska (spadek o 81,4%), Gać (28,3%) oraz Bystrzyca (26,3%).

4.4.2 Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Na terenie gminy, w czasie inwentaryzacji terenowej, nie użytkowano 316,85 ha gruntów użytków rolnych, co stanowi 2,0 % ogólnej ich powierzchni. Ze względu na dobre warunki glebowo-rolnicze powinno się te tereny zagospodarować rolniczo. Wśród rolników prowadzących gospodarstwa istnieje duże zapotrzebowanie na grunty. Grunty odłogowane będące w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnych (32,84 ha) stanowią marginalną część w stosunku do potrzeb rolników deklarujących chęć powiększenia swojego gospodarstwa, średnio w granicach 10 – 20 ha.

4.4.3 Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw

4.4.3.1 Poprawa struktury obszarowej gospodarstw

Na terenie gminy występuje niesprzyjająca rozwojowi intensywnego rolnictwa struktura obszarowa gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 6,88 ha, a gospodarstwa poniżej 5 ha stanowią aż 66,7 %. Gospodarstwa powyżej 15 ha, a mniejsze od 50 ha, stanowią zaledwie 6,4 % ogólnej liczby wszystkich gospodarstw, natomiast gospodarstwa powyżej 50 ha – 1,9 %. W tej sytuacji powinno się dążyć do podjęcia działań związanych z powiększeniem ich powierzchni. Zaletą prowadzenia gospodarstw wielkoobszarowych jest wykorzystanie nowocześniejszych maszyn i technologii upraw, a koszty uzyskania plonów są niższe. Duże gospodarstwa stwarzają również możliwości zatrudnienia dodatkowych pracowników sezonowych.

Powiększenie gospodarstw jest utrudnione ze względu na brak możliwości dokupienia lub wydzierżawienia gruntów rolnych. Możliwość powiększenia areалу upatruje się w wykupie i dzierżawach gruntów należących do Skarbu Państwa. Powierzchnia gruntów obecnie dzierżawionych od ANR wynosi 2 029,00 ha. Ponadto agencyjnych gruntów rolnych pozostających w odłogowaniu jest 32,84 ha. Powiększenie gospodarstw i polepszeniu struktury obszarowej z tego sektora, będzie możliwa po uregulowaniu stanu prawnego nieformalnych dzierżaw (1135,48 ha). Pozyskiwania użytków rolnych z obrotu ziemią przewiduje się w przechodzeniu na renty strukturalne rolników, a także poprzez zawierane pomiędzy rolnikami wieloletnie dzierżawy gruntów rolnych.

Określając zapotrzebowania poszczególnych wsi na prace związane z powiększeniem gospodarstw przeanalizowano następujące wskaźniki:

- Chęci rolników związane z powiększeniem gospodarstwa,
- Zasoby gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Zasoby gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych wolnych od dzierżaw,
- Udział rolników w wieku powyżej 55 lat.

Podczas analizy wskaźników kierowano się głównie opinią rolników. Największe zapotrzebowanie związane z powiększeniem gospodarstw wskazano w Zabardowicach, Gaci, Gaju Oławskim i Lizawicach. W Gaju Oławskim, Lizawicach i Zabardowicach może wystąpić problem z powiększeniem gospodarstw z powodu małej powierzchni gruntów ANR, których prawie cała powierzchnia jest już wydzierżawiona. Powiększenie gospodarstw może być realizowane jedynie poprzez dzierżawy między rolnikami.

4.4.3.2 Powierzchnia gospodarstwa, a możliwość uzyskania dochodu porównywalnego

Rozwój gospodarstw indywidualnych zależy jest od możliwości uzyskiwania odpowiedniego poziomu dochodów. Na terenie gminy Oława średnia powierzchnia gospodarstwa w grupie do 100 ha wraz z dzierżawami wynosi 5,92 ha. Wielkość takiego gospodarstwa na ogół nie zapewnia osiągnięcia dochodu porównywalnego z dochodami w pozarolniczych działach gospodarki narodowej.

Według badań nad dochodowością rodzinnych gospodarstw rolnych, które działają na terenach o porównywalnych warunkach dla gminy Oławy, ustalono poniższe zależności. Posiadając grunty średnich klas z przewagą słabych (klasa IVb, V i VI), a

także przy przeważających uprawach zbożowych, jest niemożliwym osiągnięcie dochodu parytetowego bez równoczesnego prowadzenia hodowli, w szczególności bydła mlecznego. Zwiększenie powierzchni użytków rolnych ponad 30 ha nie pozwoli na osiągnięcie dochodu porównywalnego. W przypadku, gdy gospodarstwo posiada lepsze grunty (klasa IVa, IIb, IIIa i lepsze), przy założeniu wielokierunkowości produkcji (szczególnie z udziałem bydła mlecznego), możliwość uzyskania dochodu parytetowego wystąpi przy areale 20 ha użytków rolnych.

W związku z powyższym za warunek przyjęto kryterium powierzchniowe, które zapewni dochód porównywalny gospodarstwa. Na gruntach słabych założono, że wielkość gospodarstwa będzie wynosić minimum 30 ha, natomiast na glebach dobrych minimum 20 ha. Takie gospodarstwo powinno również zintensyfikować produkcję roślinną do 30 %, a także posiadać bydło mleczne (o mleczności do 5000 litrów rocznie od 1 sztuki).

Analizę potencjalności uzyskania dochodu parytetowego gospodarstw rodzinnych wykonano na podstawie użytków rolnych, według, których określono ilość gospodarstw mogących uzyskać ten dochód, przy uwzględnieniu wcześniejszych założeń. Z przeprowadzonych kalkulacji wynika, że w takim układzie, może funkcjonować 449 gospodarstw z 1593 dotychczasowych (tab. 29; rys. 29).

Biorąc pod uwagę powierzchnię gruntów dzierżawionych od ANR (2 029,00 ha) oraz zmniejszenie areалу UR prywatnych gospodarstw wskazanych do zalesienia (54,89 ha) – dochód parytetowy może uzyskać 522 gospodarstw. Ocena badanych gospodarstw nie wskazuje jednak na brak ich możliwości w uzyskaniu takiego dochodu.

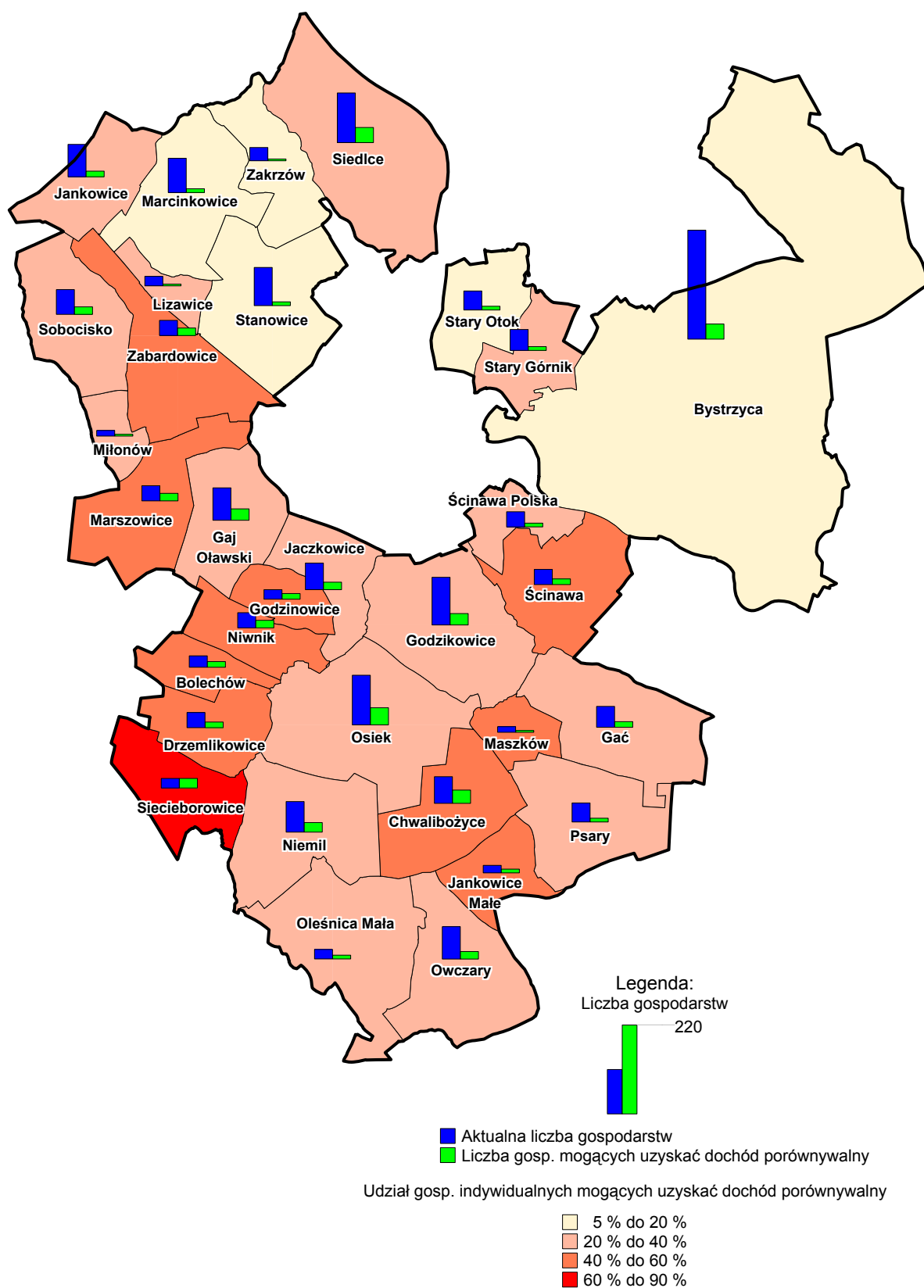
Gospodarstwa, które nie spełniają przedstawionych powyżej opisanych warunków powinny zmienić swój profil, np. poprzez tworzenie gospodarstw specjalistycznych. Rolnicy włączając swoje gospodarstwa do programów rolnośrodowiskowych (rolnictwo zrównoważone, rolnictwo ekologiczne, utrzymywanie łąk ekstensywnych, ochrona gleb i wód, tworzenie stref buforowych oraz ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich) i realizując zadania mają szansę na uzyskanie dochodu parytetowego. Mając na uwadze gospodarstwa, których prawdopodobieństwo uzyskania dochodu parytetowego są małe, powinny po spełnieniu odpowiednich warunków, przekazać swoje gospodarstwo za rentę strukturalną swojemu następcy lub na powiększenie innego gospodarstwa.

**Liczba gospodarstw mogących utrzymać się z własnych
użytków rolnych na poziomie porównywalnym**

Tabela 29

Lp	Obręb	Powierzchnia ogólna obróbu	Powierzchnia gospodarstw rolnych	Aktualna liczba gospod. wg kart podatkowych	Liczba gospodarstw zapewniających dochód porównywalny
		ha	ha	ilość	ilość
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Bolechów	254,35	205,95	23	10
2.	Bystrzyca	5389,00	878,69	219	29
3.	Chwalibożyce	629,67	562,89	53	28
4.	Drzemlikowice	425,99	250,71	30	13
5.	Gać	820,52	306,87	43	10
6.	Gaj Oławski	579,83	461,03	66	23
7.	Godzikowice	935,28	718,63	98	24
8.	Godzinowice	245,45	209,87	20	10
9.	Jaczkowice	391,29	324,28	53	16
10.	Jankowice	464,81	385,32	65	13
11.	Jankowice Małe	315,88	162,03	16	8
12.	Lizawice	167,11	127,78	19	4
13.	Marcinkowice	775,30	258,80	70	9
14.	Marszowice	696,56	341,37	31	17
15.	Maszków	219,25	140,74	11	5
16.	Miłonów	181,57	74,00	11	4
17.	Niemil	807,11	623,55	60	21
18.	Niwnik	340,29	285,14	29	14
19.	Oleśnica Mała	942,71	161,10	21	8
20.	Osiek	1126,56	987,52	101	33
21.	Owczary	758,70	512,63	64	17
22.	Psary	713,40	248,32	38	8
23.	Siecieborowice	489,07	362,94	21	18
24.	Siedlce	1216,02	934,97	101	31
25.	Sobocisko	634,14	323,17	50	16
26.	Stanowice	867,25	219,62	79	7
27.	Stary Górnik	370,29	255,40	44	9
28.	Stary Otok	444,74	184,14	40	6
29.	Ścinawa	652,74	246,91	29	12
30.	Ścinawa Polska	262,11	142,11	30	7
31.	Zabardowice	751,04	273,63	32	14
32.	Zakrzów	459,62	157,55	26	5
Gmina ogółem		23327,65	11327,66	1593	449

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart podatkowych i ewidencji .

Rys. 29: Dochód porównywalny.

4.5 POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW

4.5.1 Scalenie gruntów

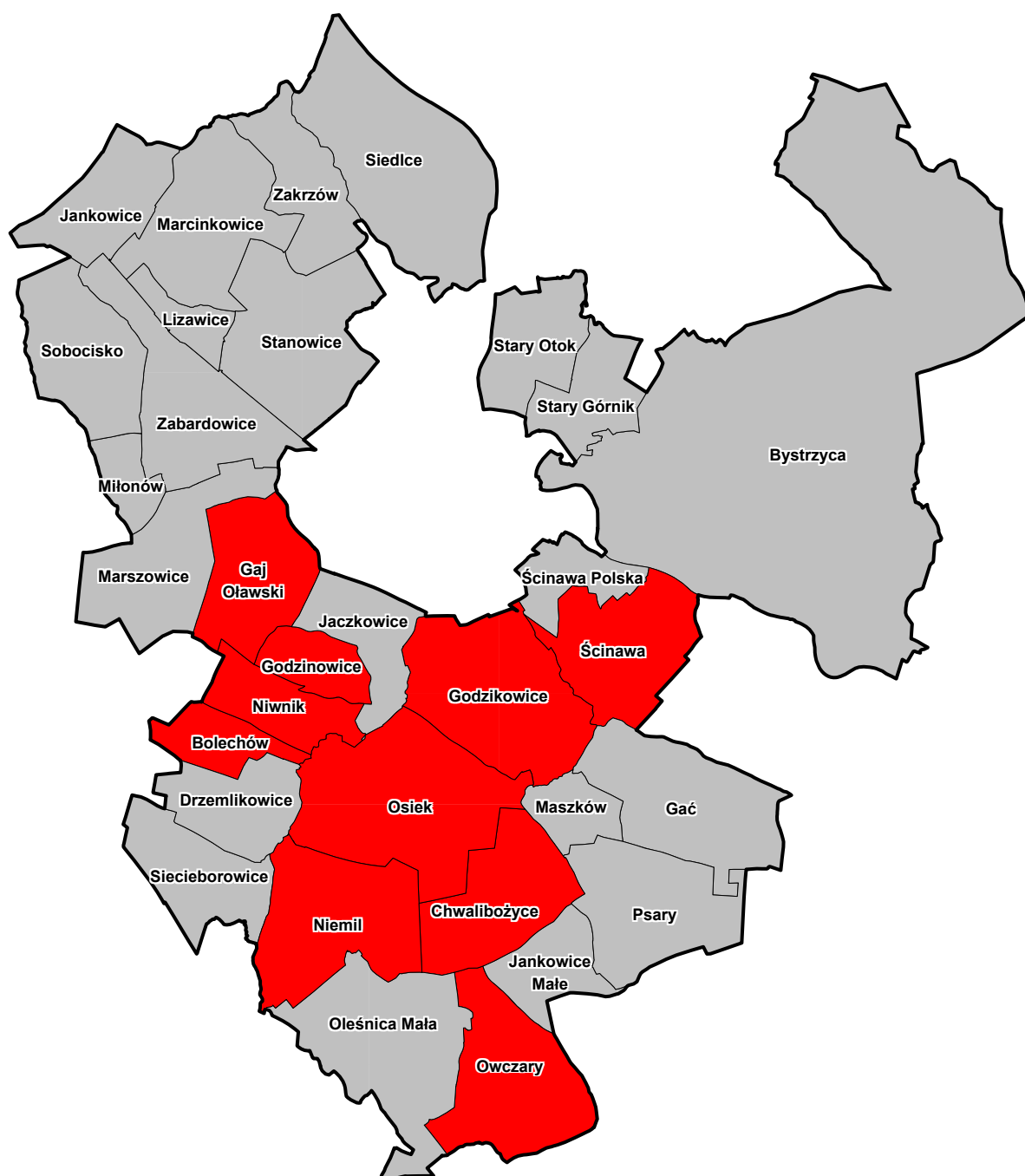
Celem scalenia gruntów jest stworzenie korzystnych warunków gospodarowania poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, czyli: zmniejszenie ilości działek, racjonalne ukształtowanie rozłogu gruntu, zmniejszenie ilości działek o kształtach niedogodnych do uprawy polowej, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Należy uwzględnić także poscaleniowe zagospodarowanie terenu – głównie wytyczenie i urządzenie nowych dróg transportu rolnego. W wyniku przeprowadzonych działań uzyskuje się poprawę efektywności gospodarowania poprzez zmniejszenie kosztów transportu oraz ułatwienie prowadzenia prac polowych.

Prace scaleniowe koordynowane są przez samorząd województwa przy pomocy jednostek organizacyjnych. Aby postępowanie scaleniowe mogło być przeprowadzone większość właścicieli gospodarstw rolnych, położonych na projektowanym obszarze scalenia, lub właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia, musi wystąpić do starosty o podjęcie scalenia gruntów.

Do określenia zapotrzebowania na prace scaleniowe w poszczególnych obrębach wzięto pod uwagę następujące wskaźniki:

- występowanie szachownicy gruntów,
- rozdrobnienie gruntów,
- odległość działki rolnej od działki siedliskowej,
- zainteresowanie rolników powiększeniem gospodarstwa rolnego,
- liczba gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 15 ha,
- zainteresowanie rolników scaleniem gruntów,
- zasoby gruntów ANR wolne od dzierżaw,
- udział kompleksów o średnim wydłużeniu działki przekraczającym proporcje 1:5.

Synteza i ocena powyższych wskaźników pozwoliła wskazać obręby o największym zapotrzebowaniu na prace scaleniowe, są to: Bolechów, Chwalibóżyce, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Niemil, Niwnik, Osiek, Owczary, Ścinawa (rys. 30).

Legenda:

- Obręby o niskim stopniu zapotrzebowania na prace scaleniowe
- Obręby proponowane do przeprowadzenia prac scaleniowych w pierwszej kolejności

Rys. 30: Zapotrzebowanie na prace scaleniowe.

4.5.2 Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego

W prowadzeniu produkcji rolniczej, drogi pełnią ważną funkcję. Ich stan techniczny oraz nieodpowiednie usytuowanie względem zabudowań gospodarczych, a kompleksami rolnymi wiąże się z dużymi nakładami finansowymi poniesionymi przez rolników na transport.

Wyznaczając drogi planowane do przebudowy pod uwagę wzięto: materiały planistyczne, materiały inwentaryzacji terenu oraz wywiady społeczne. Łączna długość dróg przewidzianych do przebudowy to 403,48 km. Ze względu na hierarchię dróg, wyznaczono drogi zaplanowane do przebudowy w pierwszej kolejności – 285,28 km oraz w drugiej kolejności – 118,20 km (tab. 31; rys. 31).

Do budowy przewidziano drogi o łącznej długości 7,53km (tab. 30). Wskazano je w kompleksach działek ewidencyjnych, które nie posiadały bezpośredniego dostępu do dróg, bądź też ich stan techniczny nie pozwalał na ich użytkowanie. Zapewnienie swobodnego dojazdu do pól uprawnych będzie możliwe poprzez budowę i urządzenie dróg. W niektórych przypadkach będzie się to wiązało z wykupem gruntów na cele dróg publicznych.

Wskaźniki określające stopień zapotrzebowania na prace dotyczące dróg transportu rolnego pozwoliły na końcowe wyodrębnienie obrębów, w których występuje największe zapotrzebowanie dotyczące kształtowania sieci dróg transportu rolnego, są to: Maszków, Osiek, Jankowice oraz Siecieborowice.

W trakcie inwentaryzacji wyodrębniono również odcinki dróg, które straciły swój charakter komunikacyjny. Takie tereny należy zagospodarować zgodnie z użytkowaniem sąsiadującym oraz podjąć regulację stanu władania. Najczęściej docelowym zagospodarowaniem takiego terenu jest użytkowanie rolne, bądź leśne. Wszystkie pozostałe drogi gruntowe, powinno się poddawać stałym pracom pielęgnacyjnym, zapobiegającym powstawaniu wyrw i kolein.

W miejscowościach: Chwalibożyce, Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Jaczkowice planowana jest rozbudowa układu komunikacyjnego w postaci obwodnic miejscowości. Realizacja budowy i przebudowy dróg przyległych do obwodnic nastąpić może jedynie na etapie zakończenia tych inwestycji.

Na terenach ujętych w Studium lub w planach zagospodarowania przestrzennego pod planowane inwestycje nie wskazano do przebudowy dróg transportu rolnego, ze

względu na to, że ostateczny ich przebieg może ulec zasadniczym zmianom i nie spełni właściwej roli w produkcji rolnej.

Działania związane z realizacją projektowanych dróg do przebudowy i budowy mają na celu ukształtowanie sieci transportu rolnego, który zapewni dogodne i sprawne poruszanie się podczas prac rolnych. Modernizowany układ dróg usprawni również komunikację mieszkańcom pomiędzy wsiami.

Zestawienie dróg transportu rolnego przewidzianych do budowy

Tabela 30

Lp.	Obręb	Działki objęte budową	Długość dróg do budowy
			[km]
1	2	3	4
1	GAJ OŁAWSKI	190	0,18
2	GODZIKOWICE	531, 532, 764, 766/1, 766/2, 767/1, 767/2, 768/5, 769/2, 770/2, 808/4	1,99
3	JANKOWICE	256/1, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270	0,72
4	OSIEK	146/2, 147/2, 148/2, 149/2, 150/2, 151/2, 152/2, 153/2, 154/2, 156/3, 157/2, 158/2, 159/2, 160/2, 161/2, 162/2, 163/2, 164/2, 165/2, 166/2, 167/2, 168/2, 169/2, 170/3, 171/3, 172/3, 173/3, 174/4, 175/4, 176/2, 177/4, 178/4, 179/3, 180, 181/2, 182/2, 183/2	1,07
5	OWCZARY	390	0,08
6	SIECIEBOROWICE	116, 118cz2, 119cz2, 120cz2, 121cz2, 122cz2, 150	0,33
7	SIEDLCE	111, 199, 202, 439/2, 453/6, 455/6, 457/7	2,25
8	STANOWICE	303, 304, 305, 306/2, 307, 310/1, 311, 312, 347/3, 347/6, 349	0,75
9	ŚCINAWA	31/6	0,05
10	ZAKRZÓW	208/1	0,11
Gmina ogółem			7,53

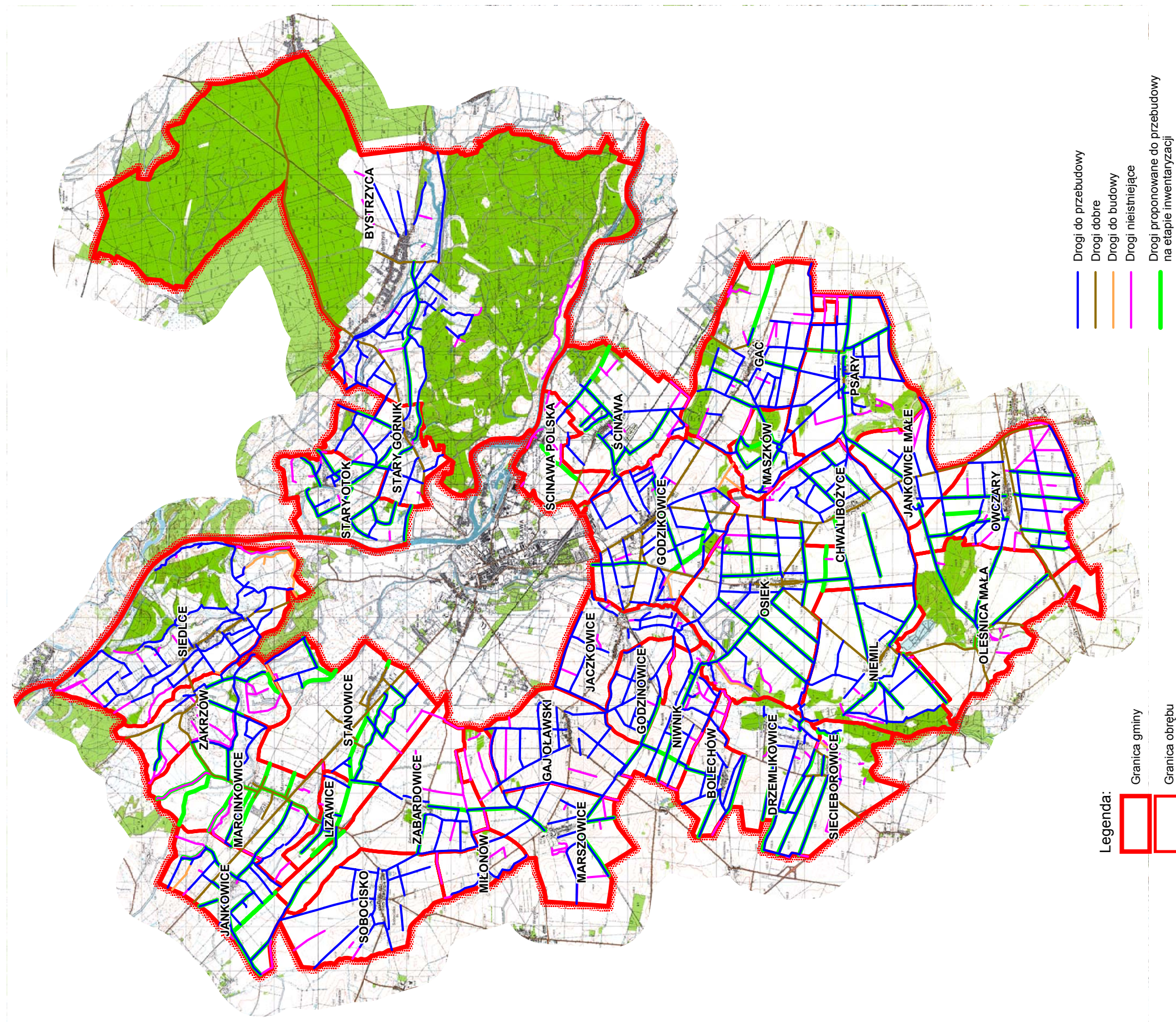
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji terenowej - stan na maj 2006r.

Zestawienie dróg transportu rolnego przewidzianych do przebudowy

Tabela 31

Lp.	Obręb	Kolejność dokonywania przebudowy	Działki objęte przebudową	Długość dróg do przebudowy [km]
1	2	3	4	5
1	BOLECHÓW	I	125/1, 141, 151, 168, 169, 17, 29, 59, 81	5,76
		II	140, 171, 187, 23, 30	3,84
		I	114, 1412/1, 1427, 1431, 1443, 1453, 1470, 164, 345, 386, 387, 421, 430, 440, 469, 489, 497, 519, 803, 81, 903/2	13,92
2	BYSTRZYCA	II	105, 1061/1, 111, 125, 1471, 1483, 1487, 1491/3, 1492, 1495, 1497, 1514, 178, 184, 204, 213, 344/3, 35, 381, 386, 436, 437, 454/2, 464, 470, 471, 497, 519, 99	13,05
3	CHWALIBOŻYCE	I	549, 550, 553, 555, 557, 572/1, 573	6,13
		II	552, 559, 565, 567, 568, 570, 574, 575, 576, 578, 580, 582, 584	10,25
4	DRZEMLIKOWICE	I	1, 182/4, 30, 43, 76/1, 78, 97	3,21
		II	104, 152/1, 161/7, 183/2, 30, 60, 95	2,91
5	GAĆ	I	201/1, 201/2, 205/1, 205/4, 207/1, 207/2, 208, 209, 214, 226, 231, 232, 248	4,37
		II	197/3, 197/4, 198, 204/1, 205/2, 205/4, 207/2, 210, 211, 223/3, 225/1, 225/2, 228/1, 228/2, 229/1, 229/2, 230, 232, 234, 247, 400, 417	12,72
6	GAJ OŁAWSKI	I	123, 131, 132/1, 132/2, 197, 20/1, 205, 244, 258, 259/1, 272/2, 292, 306, 313, 38, 76, 95/1	10,88
		II	143, 234, 281, 302/1, 70	3,15
7	GODZIKOWICE	I	513, 515, 516, 517, 519/1, 520, 523/5, 524/2, 525/1, 525/3, 525/5, 527/3, 528, 529, 530/3, 534, 535, 906, 916, 917, 918, 923, 924, 941	15,26
		II	500/2, 502, 510, 511, 519/2, 522, 526, 543, 544, 745/18, 809/11, 901, 905, 909, 910, 911/1, 942	7,20
8	GODZINOWICE	I	143, 161, 167, 20, 3, 5, 6, 63, 74cz1, 74cz2, 8, 83, 96	5,67
		II	30, 4/1, 5/1, 97, 98	3,79
9	JACZKOWICE	I	162, 197, 201, 208/1, 217, 304, 308, 324/1, 325, 330, 335, 39, 40, 50	6,91
		II	123, 334, 49, 67, 81	3,21
10	JANKOWICE	I	301, 302/2, 314/2, 315/1, 315/4, 320, 329/1, 330, 334, 340, 341/1, 341/2, 347, 348, 349, 357, 68/5	9,03
		II	256/3, 301, 321/2, 323/2, 329/4, 332	4,03
11	JANKOWICE MAŁE	I	139, 141, 142, 145, 146, 151, 152, 157, 163	5,77
		II	140, 142, 154, 156, 159, 160	2,75
12	LIZAWICE	I	140/4, 143/1, 145, 162, 166, 167	1,93
		II	169	0,63
13	MARCINKOWICE	I	514, 521/3, 523/1, 523/2, 523/3, 561/6, 566/1cz1, 566/2, 566/3, 570/2, 579/2, 736, 746	8,62
		II	521/1, 521/2, 521/3, 523/1, 524/1	1,04
14	MARSZOWICE	I	114, 127, 139, 153, 16, 161, 2/3, 203, 228, 59/1, 65, 66, 87, 95	9,87
		II	121, 202/2	2,29
15	MASZKÓW	I	184/2, 190, 192, 193, 194, 196, 197, 200, 201, 204, 217, 218	4,73
		II	184/1, 185/1, 188, 189, 198, 200	2,51
16	MILONÓW	I	109, 110, 3, 76	2,88
		II	110, 69	0,50
17	NIEMIL	I	420/3, 550/2, 557, 559, 560/1, 560/2, 564, 571, 573, 579/1, 579/2, 581/4, 586/1, 586/2, 587, 595, 601/1, 601/2, 616	13,42
		II	547, 553, 554, 593, 598/4, 598/5, 604/9, 611, 613	4,06
18	NIWNIK	I	155, 177, 187, 191, 217, 24, 248, 306, 7, 84, 85	4,98
		II	100, 137, 138, 146/2, 187, 235, 273, 279, 292, 353, 358/1, 359, 73	7,82
19	OLEŚNICA MAŁA	I	156, 158, 159, 168, 246, 275	5,61
		II	-	0,00
20	OSIEK	I	236/3, 264/6, 803, 804, 808/4, 810, 811, 813, 814, 818, 819/1, 819/2, 821, 824, 827, 828, 832, 835, 848, 852, 867, 869, 874, 876, 877, 885, 886, 888	24,84
		II	210/7, 805, 812, 822/2, 822/3, 822/6	4,00
21	OWCZARY	I	425, 426, 432, 437/1, 440, 442, 443, 445, 446, 451, 453, 458, 460, 461, 463/3, 465/3, 468, 470, 472, 473/3, 483/3	14,26
		II	427, 431, 433, 435, 438, 462, 467, 482, 489	6,04
22	PSARY	I	146, 148, 149/1, 149/3, 150/1, 150/3, 150/4, 152, 153/1, 156, 157, 159, 160, 161, 164, 166, 167, 170/1, 172, 315, 317, 320, 326, 328, 333, 335, 47, 84/2, 84/3, 84/5, 85, 89	19,54
		II	170/2, 334, 341	2,05
23	SIECIEBOROWICE	I	1, 112/2, 17, 2, 29, 31/6, 39, 5, 66, 90/2	7,54
		II	17, 174/2, 2, 30, 65, 98	1,87
24	SIEDLCE	I	109/2, 110/6, 110/7, 428/2, 457/4, 459/1, 460/1, 462/1, 463/2, 464/1, 469, 470, 474, 477, 480, 482, 484/2, 486, 488, 499, 500, 504, 507, 510/2, 513, 519/2, 521, 523, 525, 527, 528, 529, 532, 540/2, 548/24, 548/36, 572/318	22,60
		II	468, 468/1, 468/2, 497, 510/1, 511	2,73
25	SOBOCISKO	I	333, 334/2, 334/3, 342, 344, 345cz1, 345cz2, 351cz2, 355, 357, 360, 361, 365, 366, 367, 368, 373	12,98
		II	-	0,00
26	STANOWICE	I	430, 434, 438, 439, 440, 442, 443/1, 444/1, 444/2, 447, 455, 473/1, 475, 484	9,20
		II	-	0,00
27	STARY GÓRNIK	I	370, 423/1, 459/1, 466/3, 480/1, 484/1, 519, 549/2, 580, 588	5,60
		II	306/2, 307/1, 369, 370, 385, 466/1, 538	5,80
28	STARY OTOK	I	101, 111, 148/1, 149, 152, 183/1, 202, 203, 214, 223, 257, 275/1, 289, 293, 30/1, 303/1, 71/1, 98	10,35
		II	134, 62	0,77
29	ŚCINAWA	I	178/1, 182, 183/1, 183/2, 183/3, 186/1, 188, 189/12, 199, 209/1, 209/3, 31/4, 310/2, 312/1, 313/1, 321/1, 321, 356	7,02
		II	175, 177, 190, 191, 200, 291, 301/2, 31/2, 311/1, 321, 322, 342, 344	4,14
30	ŚCINAWA POLSKA	I	288	0,12
		II	291/1	0,45
31	ZABARDOWICE	I	101, 102, 104, 107, 114, 150, 156, 157	5,55
		II	103/1, 103/2, 104, 106, 111, 113, 119, 120	4,60
32	ZAKRZÓW	I	122/7, 134, 134/1, 137, 139, 140, 141, 141/2, 142, 143, 144/3, 198, 207, 214/1	6,73
		II	-	0,00
Gmina ogółem				I
				II
				Ogółem do przebudowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji terenowej - stan na maj 2006r.

Rys. 31: Poprawa sieci dróg transportu rolnego.

4.6 KIERUNKI PRODUKCJI ROLNEJ

4.6.1 Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych

Proces dostosowania kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych warunkuje intensyfikację rolnictwa. Związany jest on ściśle z dostosowaniem zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. W tej sytuacji niezwykle ważne stają się szkolenia rolników.

Duża powierzchnia gleb w gminie jest przydatna do uprawy rzepaku i zwiększenie jego arealu upraw jest zasadne, tym bardziej, że w sąsiedztwie obszaru gminy znajduje się zakład olejarski. Jest to cenna roślina w zmianowaniu, przyczynia się do długotrwałego zachowania żyzności gleby, chroni ją przed erozją i zamuleniem. Długi okres jego kwitnienia jest wykorzystywany przez pszczoły i pożyteczną entomofaunę, co ma wpływ na sąsiadujące uprawy. Z uprawy rzepaku korzyści mogą czerpać także pszczelarze, wprowadzając na takie pola ule.

W ostatnim czasie na rynku europejskim zauważyć można duże zainteresowanie rzepakiem jako surowcem energetycznym, który przerabiany jest na biopaliwo.

Warunki przyrodnicze (duże powierzchnie pól kompleksów pszenno-wadliwego i pszenno-dobrego), sprzyjają także produkcji ziemniaka. Bliskość zakładów przetwórczych tego surowca i możliwość kontraktacji, sprzyja zwiększeniu powierzchni uprawnej. Na znacznej części terenów rolnych główny kierunek produkcji można, więc odnajdywać w uprawach polowych.

Kierunki produkcji rolniczej należy dostosowywać do panujących warunków przyrodniczych. W obszarach gminy znajdują się grunty, na których zasadne byłoby planowanie produkcji biomasy z roślin energetycznych.

Na terenie gminy proponuje się powrót do gospodarowania na terenach zielonych. Ze względu na uwarunkowania wodno-przyrodnicze w północno-wschodniej części obszaru należy położyć nacisk na prowadzenie gospodarki ekstensywnej na tych terenach.

W odniesieniu do uwarunkowań rolniczych produkcji zwierzęcej i jej małego znaczenia dla gospodarki rolnej gminy nie przewiduje się rozwoju tej gałęzi produkcji. Ze względu na brak zainteresowania rolników indywidualnych w tym zakresie nie ma uzasadnienia planowanie i budowa struktur i urządzeń na poziomie gminy.

4.6.2 Alternatywne formy gospodarowania

Na terenie gminy Oława, która należy do regionu intensywnego rolnictwa, alternatywne źródła dochodu powinno się tworzyć poprzez wykorzystanie warunków niezwiązanych ze środowiskiem przyrodniczym (usługi, handel, przemysł, rzemiosło). Rozwój ten powinien iść w parze z budową i modernizacją infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochroną środowiska przyrodniczego.

Jedną z alternatywnych źródeł dochodu jest tworzenie na terenie gminy nowych przedsiębiorstw, głównie małych i średnich związanych z produkcją rolniczą. Przyczyniłyby się one do tworzenia nowych miejsc pracy w środowisku wiejskim, jednak do ich powstania muszą być stworzone następujące warunki:

- stworzenie dobrych warunków do rozwoju spółdzielczości oraz innych przedsięwzięć gospodarczych o charakterze społecznym (grupy producenckie, konsumenckie, itp.),
- poprawa organizacji rynku skupu produktów rolnych,
- budowa infrastruktury wiejskiej, wsparcie oświaty i kultury na wsi oraz ochrona zdrowia jej mieszkańców,
- tworzenie silnej reprezentacji zawodowej producentów rolnych i umacnianie jej miejsca i pozycji w życiu społeczno-gospodarczym gminy.

Innym alternatywnym źródłem dochodu ludności wiejskiej może być także prowadzenie upraw roślin energetycznych.

Zwiększone zapotrzebowanie na biomasę może być szansą dla wielu rolników, zwłaszcza gospodarujących na słabszych glebach. Uprawa roślin energetycznych to dodatkowe źródło dochodu. Zakładanie plantacji m.in. wierzby czy róży bezkolcowej na cele energetyczne, może być opłacalne, tym bardziej, że uprawy te są objęte dotacjami dla ich producentów.

Rośliny te posiadają niewielkie wymagania glebowe, mogą rosnąć na wydmach i ubogich glebach piaszczystych V i VI klasy. Mają silnie rozbudowany system korzeniowy, dzięki czemu zapobiegają erozji i przesuszaniu się gleb, nawet skuteczniej niż trwałe zadarnianie. Przeciwdziałają rozmywaniu się gleb podczas ulewnych deszczy

czy roztopów, a także powstrzymują wywiewanie i rozwiewanie najżyźniejszych części gleb. Są one także doskonałym schronieniem dla ptaków i zwierzyny drobnej, głównie w okresie ich rozmnażania. Biomasa z róży można zbierać już w pierwszym roku od założenia plantacji.

Na terenie gminy, duża powierzchnia gruntów przeznaczona jest pod inwestycje. W związku z tym część ludności wiejskiej znajdzie zatrudnienie w powstających zakładach produkcyjnych i usługowych.

5. OCENA ROZMIARU POTRZEB WYKONANIA ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO-ROLNYCH NA TERENACH WIEJSKICH

Ocena występujących na danym obszarze warunków przyrodniczych, społeczno-gospodarczych, jak również zakres wskazanych prac urządzeniowych, umożliwiły wskazanie regionów gminy o najwyższym zapotrzebowaniu na prace urządzeniowo-rolne.

Do końcowej oceny posłużono się następującymi kryteriami:

- gęstością cieków melioracji podstawowych i szczegółowych wymagających prac modernizacyjnych;
- gęstością sieci i stanem technicznym dróg transportu rolnego;
- zapotrzebowaniem na prace scaleniowe;
- udziałem powierzchni gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- skalą planowania dodatkowych zadrzewień i zakrzewień;
- potrzebami rekultywacji gruntów.

Na podstawie powyższych kryteriów określono stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne dla 32 obrębów, wydzielając na terenie gminy rejony o podobnym stopniu wartości wskaźnika (rys. 32).

A. Rejon o dużym stopniu zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne,

13 wsi: Bolechów, Chwalibożyce, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzikowice, Niemil, Niwnik, Marszowice, Owczary, Osiek, Stary Otok, Ścinawa, Zabardowice;

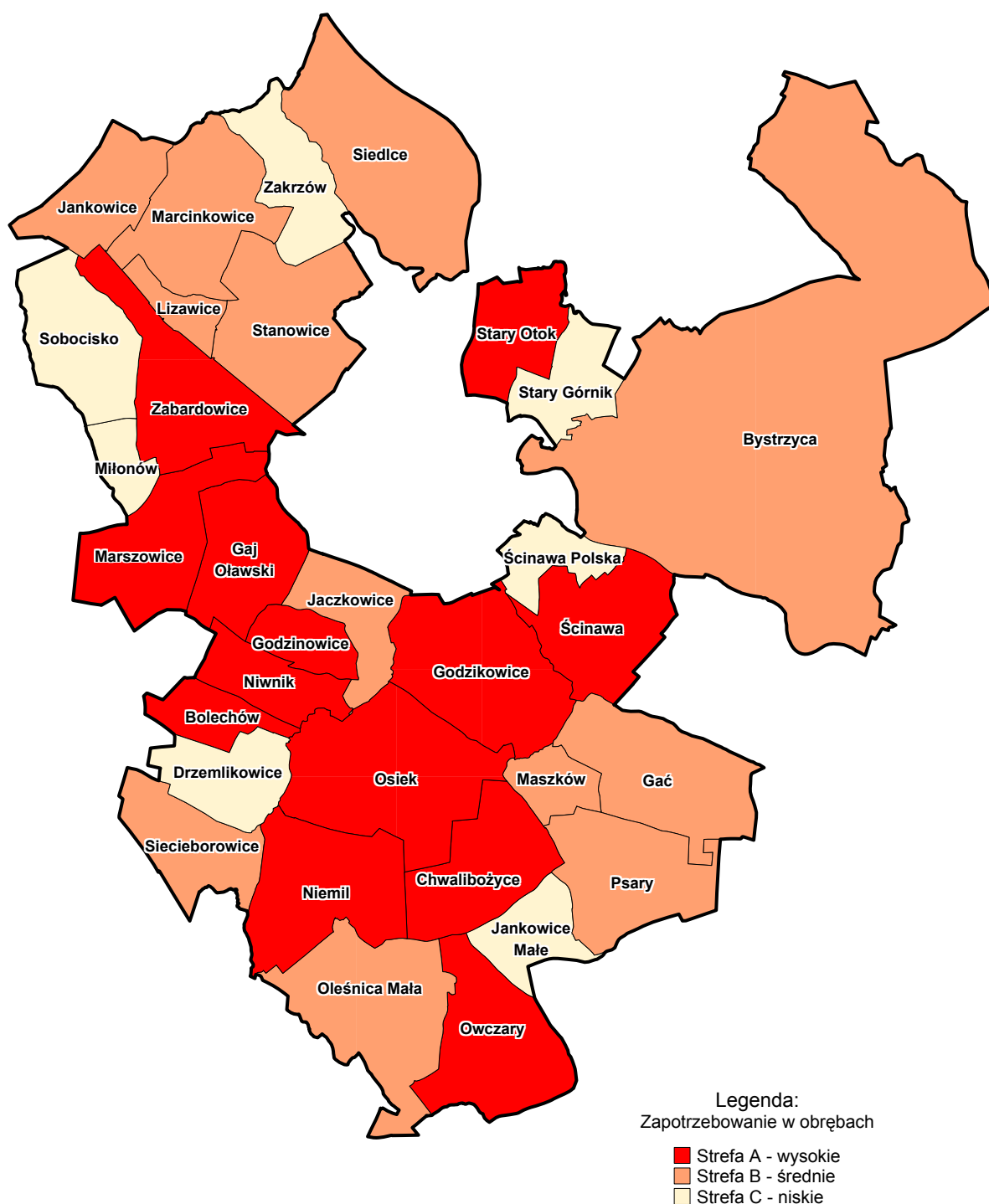
B. Rejon średniego zapotrzebowania,

12 wsi: Bystrzyca, Gać, Jaczkowice, Jankowice, Lizawice, Marcinkowice, Maszków, Oleśnica Mała, Psary, Siecieborowice, Siedlce, Stanowice;

C. Rejon niskiego zapotrzebowania,

7 wsi: Drzemlikowice, Jankowice Małe, Miłonów, Sobocisko, Stary Górnik, Ścinawa Polska, Zakrzów;

Powyższa hierarchia rejonów powinna zostać uwzględniona podczas realizacji kompleksowej przebudowy wsi, a jednocześnie określać kolejność sporządzania szczegółowych planów urządzeniowo-rolnych. W pierwszej kolejności dla miejscowości z dużym stopniem zapotrzebowania na prace urządzeniowe.

Rys. 32: Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne.

6. KOSZTY ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PODSTAWOWYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO- ROLNYCH

W oparciu o aktualne lokalne ceny za realizację poszczególnych zabiegów urządzeniowo-rolnych, wykonano szacunkowe kalkulacje kosztów ich wykonania na obszarze gminy Oława. Kosztorysem objęto następujące prace:

- Melioracje wodne:
 - modernizacja sieci drenarskiej,
 - konserwacja i odbudowa cieków melioracji podstawowych,
 - konserwacja i odbudowa rowów melioracji szczegółowych,
- Drogi transportu rolnego:
 - przebudowa dróg transportu rolnego w pierwszej kolejności,
 - przebudowa dróg transportu rolnego w drugiej kolejności,
 - drogi do budowy i przebudowy,
- Scalenia gruntów,
- Zalesienia,
- Zadrzewienia i zakrzewienia,

Całościowe zestawienie rodzaju, zakresu i kosztów najważniejszych prac urządzeniowo-rolnych zamieszczono w tab. 32.

Łącznie realizacja wszystkich zabiegów w gminie wymaga nakładów w wysokości 150 627,2 tys. złotych. W przeliczeniu na jednostkową powierzchnię 1 ha, koszty wynoszą 6,5 tys. złotych. Suma łącznych nakładów jest około 5 razy większa niż wydatki z budżetu gminy w 2006 roku. Tak wysokie koszty nakładów na prace urządzeniowo-rolne wymagają wsparcia w kredytach preferencyjnych, ale przede wszystkim w dofinansowaniu do realizacji niektórych inwestycji (tab. 33). Gmina Oława posiada zbyt mały budżet, aby samodzielnie prowadzić realizację zabiegów urządzeniowo-rolnych.

Największe koszty związane z zapotrzebowaniem na zabiegi urządzeniowo-rolne występują w Bystrzycy i Osieku (około 11 mln. zł).

Najmniejsze nakłady przewidywane są w Lizawicach i Miłonowie – niewiele ponad 1,1 tys. zł.

W zestawieniu określono przybliżone koszty wszystkich zabiegów, służących modernizacji sieci drogowej, kształtowaniu krajobrazu oraz podniesieniu produktywności gleb. Do scalenia gruntów wytypowano 10 obrębów ewidencyjnych, które według wskaźników oraz potrzeb mieszkańców, najbardziej potrzebują zmian w układach własnościowych i przestrzennych (Bolechów, Chwalibóżyce, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Niemil, Niwnik, Osiek, Owczary, Ścinawa).

Wielkość kosztów projektowanych prac urządzeniowo-rolnych wskazuje na konieczność rozłożenia ich realizacji w czasie. Długość okresu realizacji będzie natomiast bezpośrednio uzależniona od możliwości pozyskania środków finansowych na ten cel. Część prac urządzeniowo-rolnych będzie realizowana ze środków własnych gminy, lub przy ich współudziale. Ograniczone możliwości budżetu gminy powodują jednak konieczność podjęcia zdecydowanych działań mających na celu pozyskanie środków z innych źródeł, które wskazano w tabeli 33.

Rodzaj i zakres niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych oraz ich koszty

Tabela 32

Lp.	Obręb	Melioracje wodne										Drogi transportu rolnego						Scalenia gruntów		Zalesienia		Zadrzewienia liniowe		Zakrzewienia liniowe		Razem koszty podstawowych zabiegów
		Sieć drenarska (modernizacja)	Cieki								Odbudowa dróg transportu rolnego w I kolejności		Odbudowa dróg transportu rolnego w II kolejności		Drogi do budowy											
			podstawowe				szczegółowe																			
			konserwacja		odbudowa		konserwacja		odbudowa																	
		ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	ilość	koszt	koszt
		ha	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	ha	tys. zł	ha	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	tys. zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1	Bolechów	-	-	0,07	6,9	-	-	1,77	17,7	-	-	5,76	1728,0	3,84	1152,0	-	-	231,35	277,6	-	-	2,35	7,0	0,33	1,3	3190,5
2	Bystrzyca	-	-	20,28	1987,4	-	-	10,15	101,5	7,69	615,2	13,92	4176,0	13,05	3915,0	-	-	-	-	12,52	100,2	2,58	7,7	-	-	10903,0
3	Chwalibóżyce	7,83	70,5	1,72	168,6	-	-	6,48	64,8	0,60	48,0	6,13	1839,0	10,25	3075,0	-	-	588,46	706,2	-	-	3,86	11,6	-	-	5983,7
4	Drzemlikowice	-	-	3,57	349,9	-	-	5,47	54,7	0,25	20,0	3,21	963,0	2,91	873,0	-	-	-	-	-	-	0,51	1,5	-	-	2262,1
5	Gać	18,01	162,1	0,23	22,5	-	-	9,59	95,9	2,56	204,8	4,37	1311,0	12,72	3816,0	-	-	-	-	18,35	146,8	5,09	15,3	-	-	5774,4
6	Gaj Oławski	-	-	-	-	-	-	4,86	48,6	-	-	10,88	3264,0	3,15	945,0	0,18	63,0	533,06	639,7	-	-	3,97	11,9	0,15	0,6	4972,8
7	Godzikowice	0,43	3,9	7,00	686,0	-	-	6,68	66,8	4,89	391,2	15,26	4578,0	7,20	2160,0	1,99	696,5	685,92	823,1	2,98	23,8	2,41	7,2	0,37	1,5	9438,0
8	Godzinowice	-	-	-	-	-	-	1,27	12,7	-	-	5,67	1701,0	3,79	1137,0	-	-	223,48	268,2	-	-	1,33	4,0	-	-	3122,9
9	Jaczkowice	-	-	2,89	283,2	-	-	7,38	73,8	1,59	127,2	6,91	2073,0	3,21	963,0	-	-	-	-	2,56	20,5	1,73	5,2	0,94	3,8	3549,7
10	Jankowice	8,93	80,4	5,10	499,8	-	-	5,13	51,3	2,37	189,6	9,03	2709,0	4,03	1209,0	0,72	252,0	-	-	-	-	-	-	1,62	6,5	4997,6
11	Jankowice Małe	-	-	0,02	2,0	-	-	-	-	-	-	5,77	1731,0	2,75	825,0	-	-	-	-	-	-	1,64	4,9	-	-	2562,9
12	Lizawice	-	-	2,16	211,7	-	-	2,72	27,2	1,32	105,6	1,93	579,0	0,63	189,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1112,5
13	Marcinkowice	11,26	101,3	7,03	688,9	-	-	17,72	177,2	0,26	20,8	8,62	2586,0	1,04	312,0	-	-	-	-	-	-	2,68	8,0	-	-	3894,2
14	Marszowice	-	-	1,62	158,8	-	-	6,03	60,3	0,25	20,0	9,87	2961,0	2,29	687,0	-	-	-	-	-	-	1,23	3,7	1,33	5,3	3896,1
15	Maszków	-	-	0,51	50,0	-	-	4,53	45,3	0,49	39,2	4,73	1419,0	2,51	753,0	-	-	-	-	-	-	0,45	1,4	-	-	2307,9
16	Miłonów	-	-	0,23	22,5	-	-	3,04	30,4	1,34	107,2	2,88	864,0	0,50	150,0	-	-	-	-	-	-	2,56	7,7	-	-	1181,8
17	Niemil	9,73	87,6	4,94	484,1	-	-	1,85	18,5	1,79	143,2	13,42	4026,0	4,06	1218,0	-	-	617,34	740,8	14,04	112,3	0,77	2,3	1,02	4,1	6836,9
18	Niwnik	-	-	0,90	88,2	-	-	7,14	71,4	1,27	101,6	4,98	1494,0	7,82	2346,0	-	-	313,96	376,8	-	-	4,20	12,6	0,39	1,6	4492,2
19	Oleśnica Mała	-	-	3,74	366,5	0,88	114,4	6,77	67,7	1,51	120,8	5,61	1683,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3,90	11,7	-	-	2364,1
20	Osiek	3,01	27,1	3,92	384,2	-	-	12,16	121,6	2,60	208,0	24,84	7452,0	4,00	1200,0	1,07	374,5	960,53	1152,6	31,11	248,9	4,82	14,4	-	-	11183,3
21	Owczary	0,96	8,6	-	-	-	-	2,92	29,2	0,78	62,4	14,26	4278,0	6,04	1812,0	0,08	28,0	684,37	821,2	-	-	5,15	15,4	2,49	10,0	7064,8
22	Psary	26,90	242,1	2,26	221,5	-	-	7,32	73,2	1,87	149,6	19,54	5862,0	2,05	615,0	-	-	-	-	19,63	157,0	3,44	10,3	-	-	7330,7
23	Siecieborowice	8,04	72,4	2,71	265,6	-	-	4,54	45,4	0,14	11,2	7,54	2262,0	1,87	561,0	0,33	115,5	-	-	-	-	4,23	12,7	-	-	3345,8
24	Siedlce	-	-	10,93	1071,1	-	-	19,70	197,0	3,89	311,2	22,60	6780,0	2,73	819,0	2,25	787,5	-	-	-	-	-	-	-	-	9965,8
25	Sobocisko	1,10	9,9	4,60	450,8	-	-	5,22	52,2	-	-	12,98	3894,0	-	-	-	-	-	-	-	-	7,32	21,9	-	-	4428,8
26	Stanowice	-	-	6,74	660,5	-	-	9,90	99,0	0,55	44,0	9,20	2760,0	-	-	0,75	262,5	-	-	38,50	308,0	3,37	10,1	-	-	4144,1
27	Stary Górnik	-	-	2,49	244,0	-	-	8,36	83,6	0,39	31,2	5,60	1680,0	5,80	1740,0	-	-	-	-	4,47	35,8	-	-	-	-	3814,6
28	Stary Otok	-	-	3,07	300,9	0,85	110,5	2,87	28,7	5,99	479,2	10,35	3105,0	0,77	231,0	-	-	-	-	31,39	251,1	-	-	0,52	2,1	4508,5
29	Ścinawa	12,92	116,3	1,62	158,8	-	-	7,97	79,7	3,37	269,6	7,02	2106,0	4,14	1242,0	0,05	17,5	514,20	617,0	23,60	188,8	1,12	3,3	-	-	4799,0
30	Ścinawa Polska	-	-	1,37	134,3	-	-	3,67	36,7	0,52	41,6	0,12	36,0	0,45	135,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	383,6
31	Zabardowice	0,18	1,6	5,45	534,1	-	-	9,94	99,4	1,91	152,8	5,55	1665,0	4,60	1380,0	-	-	-	-	-	-	4,20	12,6	-	-	3845,5
32	Zakrzów	1,23	11,1	1,70	166,6	-	-	17,74	177,4	4,94	395,2	6,73	2019,0	-	-	0,11	38,5	-	-	19,58	156,6	1,65	5,0	-	-	2969,4
Gmina ogółem		110,53	994,9	108,87	10669,4	1,73	224,9	220,89	2208,9	55,13	4410,4	286,48	85944,0	118,20	35460,0	7,53	2635,5	5 430,27	6516,3	218,73	1749,8	76,54	229,4	9,17	36,8	150627,2

Źródło: Opracowanie własne.

7. WAŻNIEJSZE USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Analiza i prace studialne gminy Oława pozwoliły na określenie następujących kierunków rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

1. W aspekcie poprawy warunków wodnych winno się przeprowadzić modernizację sieci melioracji szczegółowej polegającej na przeprowadzeniu konserwacji 220,89 km i odbudowie 55,13 km. Cieki podstawowe należy poddać konserwacji na długości 108,87 km, natomiast odbudowie 1,73 km.
2. W zakresie melioracji powinno się odremontować sieć drenarską (110,53 ha), celem utrzymania właściwego poziomu wód gruntowych sprzyjającego utrzymaniu korzystnych warunków dla prawidłowego prowadzenia upraw.
3. Należy uporządkować miejsca nielegalnego składowania śmieci, które zlokalizowano w czasie inwentaryzacji terenu gminy. Wskazano je w niniejszym opracowaniu. Ze względu na intensywność występowania tego zjawiska należy podjąć działania zapobiegające tworzeniu tego typu miejsc.
4. Celem ochrony środowiska przyrodniczego i kształtowania krajobrazu wiejskiego należy dążyć do zachowania ciągów zakrzewień i zadrzewień przydrożnych. Gatunki planowanych nasadzeń powinny być dostosowane do obecnych przydrożnych drzew i krzewów.
5. Parki wiejskie, występujących na terenie gminy, są zaniedbane. Należy podjąć działania zmierzające do ich renowacji. W zakresie prac, podnoszących estetyczność parku powinno się w pierwszej kolejności usunąć niepotrzebne zakrzewienie, celem uchronienia od lokalizacji w nich śmieci. Odpowiednio zadbane stan parków, wpływa na zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich.
6. Należy chronić środowisko przyrodnicze, wprowadzając na poziomie lokalnym określone formy ochrony przyrody. W ochronie środowiska, ważne jest, aby podnosić świadomość społeczeństwa celem zachowania obecnego stanu przyrodniczego.
7. Zaleca się poprawę krajobrazu rolniczego poprzez zagospodarowanie gruntów o niskiej wartości produkcyjnej. Grunty projektowane do zalesienia,

zostały wskazane w opracowaniu „Projekt granicy rolno-leśnej 2003”. W realizacji tego projektu przewiduje się 218,73 ha gruntów przeznaczonych do zalesienia, co zwiększy stopień lesistości gminy z 21,1% do 22,1%.

8. Według ustaleń zawartych w Studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i projekcie granicy rolno-leśnej planuje się wyłączyć 1994,54 ha gruntów z użytkowania rolniczego na cele inwestycyjne.
9. Spośród 1593 gospodarstw dochód porównywalny może uzyskać jedynie 449 gospodarstw posiadających grunty własne, co stanowiłoby 28,2 % obecnej liczby gospodarstw.
10. Na terenie gminy występuje zapotrzebowanie na grunty rolne. Perspektywy ich pozyskania upatruje się w dzierżawach między rolnikami, a także od osób ubiegających się o renty strukturalne. Największe możliwości w powiększeniu gospodarstw powinna zapewnić Agencji Nieruchomości Rolnych, ponieważ posiada 3164,48 ha gruntów, z czego obecnie przez mieszkańców gminy dzierżawiony jest obszar 2029,00 ha, a pozostała część jest w użytkowaniu nieformalnym i wymaga regulacji prawnej.
11. Według przeprowadzonej analizy wynika, iż najpilniejsze potrzeby ze względu na prace scaleniowe występują w obrębach: Bolechów, Chwalibóżyce, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Niemil, Niwnik, Osiek, Owczary, Scinawa. Całkowita powierzchnia użytków rolnych objętych procesem scaleniowym wyniosłaby 5 352,67ha. Określono, że w pracach scaleniowych mogłoby wziąć udział 586 gospodarstw z 10-ciu wsi.
12. W związku z modernizacją dróg transportu rolnego określono, że 403,48 km długości dróg wymaga przebudowy. Należy wybudować także nowe drogi na długości 7,53 km. Modernizacja sieci drogowej poprawi system komunikacji oraz zwiększy możliwość dostępności do pól uprawnych, obniżając w ten sposób koszty transportu. W realizowaniu tego założenia należy podkreślić, iż zadanie to wymaga ujednolicenia ciągłości władania niektórymi odcinkami.
13. Pod względem produkcji roślinnej, dominują zboża (85,3 %). Korzystne byłyby jednak zmiany w strukturze zasiewów, które polegałyby na zwiększeniu areалу upraw roślin przemysłowych i okopowych. Zwiększenie areálu tych upraw wiąże się z bliskością zakładów przetwórczych, gdzie szukać można zawarcia umów kontraktacyjnych na zbyt płodów.

14. Należy podjąć działania koordynujące tworzenie grup producentów rolnych. Tworzone struktury zajmowałyby się koordynowaniem spraw rolniczych, takich jak załatwianie kontraktów na produkcję i zbył produktów rolnych, negocjacje cen materiałów itp.
15. Dla 32 obrębów gminy Oława został określony stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne. Kolejność obrębów kwalifikowanych według priorytetowości potrzeb na prace podzielono na trzy grupy i przedstawiono w niniejszym opracowaniu. Koszt realizacji podstawowych prac urządzeniowo-rolnych dla całej gminy wynosi 150 627,2 tys. zł.
16. Realizacja projektu polderu zalewowego „Kotowice” jest obecnie zawieszona celem podjęcia badań nad jego użytecznością. Po przeprowadzeniu stosownych analiz, co do spełniania jego zadania, projekt ten może być kontynuowany bądź też ulec wyłączeniu z opracowań planistycznych.
17. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego będzie można realizować w oparciu o fundusze programowe pochodzące z Unii Europejskiej i z kraju.
18. Tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak i innych opracowań o randze prawa lokalnego, winno uwzględnić ustalenia zawarte w opracowaniu „Plan urządzeniowo-rolny gminy Oława” powyższe ustalenia.

Możliwości dofinansowania prac urzędniowo-rolnych i innych działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich

Tabela 33

Lp.	Źródło finansowania		Działanie	Beneficjenci	Wysokość, forma i warunki dofinansowania
1	2	3	4	5	6
1	EFRROW	Program Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2007 - 2013 (PROW 2007-2013); projekt W-07/XII/06	Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie	Osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej prowadzące działalność szkoleniową	Pomoc finansowa obejmuje: 1) refundację udokumentowanych kosztów poniesionych w związku z przeprowadzeniem szkolenia; 2) ryczałt na pokrycie kosztów operacyjnych. Pomoc finansowa będzie wypłacana na podstawie poniesionych kosztów szkoleń, tj.:1) w przypadku kosztów przygotowania i przeprowadzenia szkoleń- na podstawie faktur oraz zestawienia kosztów i listy uczestników szkoleń;2)w przypadku kosztów operacyjnych-w formie ryczałtu.
			Ułatwienie startu młodym rolnikom	Osoba fizyczna	Jednorazowa premia w wysokości 50 tys. zł.
			Renty strukturalne	Osoba fizyczna-producent rolny, który: 1) ukończył 55lat, lecz nie osiągnął wieku emerytalnego; 2) zaprzestał dzlalnoci rolniczej; 3) prowadził działalność rolniczą na własny rachunek wgospodarstwie rolnym przez co najmniej 10 lat, bezpośrednio przed złożeniem wniosku o pomoc	Podstawowa wysokość pomocy wynosi 150% najniższej emerytury. Wysokość renty strukturalnej może zostać zwiększona o 100% kwoty najniższej emerytury, jako dodatek na małzonka. Wysokość wsparcia podlega sumowaniu,łączna wysokość pomocy nie może wynosić więcej niż 250% kwoty najniższej emerytury. Pomoc wypłaca się nie dłużej niż do osiągnięcia przez beneficjenta 65 roku życia.
			Modernizacja gospodarstw rolnych	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.	Pomoc w formie refundacji części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania , nie może przekroczyć 500 tys. Do realizacji mogą być przyjęte projekty, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20 tys. Ograniczenie to nie dotyczy projektów obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych.
			Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która: 1) wykonuje działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych; 2) działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako małe lub średnie przedsiębiorstwo (w rozumieniu zlecenia 2003/361/WE Dz.Urz.L.124 z 20.05.2003,str.36) lub przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 750 pracowników, lub przedsiębiorstwo, którego obrót nie przekracza równowartości w zł 200 mln euro.	Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy, przyznana w okresie realizacji PROW jednemu beneficjentowi, wynosi 20 mln zł. W przypadku przedsiębiorstwa wielozakładowego, tj. prowadzącego działalność w ramach co najmniej 2 zakładów samodzielnie sporządzającychsprawozdania finansowe, maksymalny poziom pomocy wynosi 30 mln zł, jednakże wysokość udzielona jednemu zakładowi nie może przekraczać 20 mln zł. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż 100 tys. zł.
			Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	1) Starosta; 2) Wojewódzki Zarzą Melioracji i Urządzeń Wodnych	1) Maksymalna wysokość pomocy będzie wynosiła 100% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 75% to środki UE (EFRROW), do 25% budżet państwa; 2) Maksymalna wysokość pomocy będzie wynosiła 100% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 75% to środki UE (EFRROW), do 25% budżet państwa. P zrealizowaniu projektu z zakresu melioracji wodnych szczegółowych, 20% kosztów kwalifikowanych zostanie spleanych przez właścicieli zmeliorowanych gruntów w rocznych ratach, w formie opłaty inwestycyjnej, zgodnie z ustawą z dnia 18lipca 2001r.-Prawo wodne(Dz.U. z 2005r. Nr 239,poz.2019,późn.zm.).
			Uczestnictwo rolników systemach jakości żywności	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.	Pomoc udzielana beneficjentom poszczególnych systemów przez 5 lat w formie rocznej zryczałtowanej płatności, której wysokość została ustalona na podstawie kosztów stałychwynikających z uczestnictwa producenta rolnego w danym systemie: 1) System Chronionych Nazw pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności - 3500zł na rok na gospodarstwo przez pierwsze 2 lata, w kolejnych; 2) Integrowana produkcja - 1730zł na rok na gospodarstwo.
			Grupy producentów rolnych	Grupy producentów rolnych w myśl rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000r.,Nr 88,poz.983 z późn. zm.). Które zostały formalnie wpisane do rejestru prowadzonego przez marszałkawłaściwego siedziby grupy, w okresie objętym PROW 2007-2013	Pomoc realizowana w formie rocznych płatności w okresie pierwszych pięciu lat od dnia wpisu grupy do rejestru grup producentów rolnych, prowadzonego przez właściwego ze względu na siedzibę grupy marszałka województwa. Stanowiła będzie ona procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy ze sprzedaży produktów lub grup produktów w wytworzonych w gospodarstwach rolnych jej członków w poszczególnych latach: 1) 5%,5%,4%,3% i 2% wartości produkcji sprzedanej,stanowiącej równowartość w złotych do sumy EUR 1.000.000,odpowiednio w pierwszym, drugim, trzecim, czwartym i piątym roku,albo 2) 2,5%,2,5%,2%,1,5% i 1,5% wartości produkcji sprzedanej, stanowiącej równowartość w złotych powyżej sumy EUR 1.000.000,odpowiednio w pierwszym, drugim,trzecim,czwartym i piątym roku. Kwota pomocy przewidzianej dla grupy producentów rolnych nie może przekroczyć równowartości w złotych w kwoty - 100.000EUR w pierwszym i drugim roku,-80.000EUR w trzecim roku,-60.000EUR w czwartym roku,-50.000EUR w piątym roku.
			Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej lub będącej posiadaczem lasu.	Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowalnych.Maksymalna kwota pomocy dla jednego beneficjenta wynosi nie więcej niż równowartość 1500 euro. Poziom pomocy wynosi maksymalnie 80% kosztów kwalifikowanych.
			Płatności dla obszarów Natura 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.	Producent rolny (gospodarstwo położone na obszarach Natura 2000) realizuje zobowiązania przez 5 lat,pomoc wypłacana jest corocznie, po wykonaniu zestawu zadań.W przypadku, gdy rolnik, obok płatności na obszarach Natura 2000, wnioskuje o płatności rolnośrodowiskowe, wypłacana pomoc będzie finansowana z dwóch działań.Płatność będzie wypłacana w przeliczeniu na ha. Producent rolny (gospodarstwo położone na obszarach wyznaczonych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną), realizuje zobowiązania przez 5 lat.Pomoc wypłacana corocznie, po wykonaniu określonego zestawu zadań, stanowi ona rekompensatę utraconych dochodów, dodatkowych kosztów lub kosztów transakcyjnych. Pomoc wypłacana w przeliczeniu na ha.
			Program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe)	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.	Płatność rolnośrodowiskowa wypłacana jest w formie zryczałtowanej i stanowi rekompensatę na podstawie utraconego dochodu, dodatkowych poniesionych kosztów oraz ponoszonych kosztów transakcyjnych. Minimalne wymagania nie będą objęte płatnością. Płatność rolnośrodowiskowa jest pomocą wieloletnią, wypłacana corocznie, po wykonaniu określonego zestawu zadań w ramach danego wariantu. Płatności rolnośrodowiskowe określono w przeliczeniu na 1ha powierzchni, sztukę zwierzęcia gospodarskiego lub metr bieżący elementu liniowego. Sporządzenie dokumentacji siedliska lub przeprowadzenie kontroli jest warunkiem otrzymania płatności rolnośrodowiskowej.
			Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie guntów innych niż rolne	Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej będąca posiadaczem gruntów rolnych lub gruntów innych niż rolne	Pomoc formie płatności ryczałtowych: 1) wsparcie na zalesienie-jednorazowa płatność,pokrywająca koszty założenia uprawy oraz jezeli jest to uzasanioe, ochrony przed zwierzyną; 2) Premii pielęgnacyjnej-wypłacanej przez 5 lat, pokrywa koszty utrzymania nowej uprawy leśnej; 3) premi zalesieniowej-wypłacanej przez 15 lat, która stanowi rekompensatę za wyłączenie gruntu z upraw rolnych; premia będzie przyznawana wyłącznie producentom rolnym uzyskującym co najmniej 20% dochodów z tytułu prowadzenia działalności rolniczej.
			Odtwarznie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej-Nadleśnictwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.	Pomoc polega na refinansowaniu poniesionych kosztów. Poziom pomocyudzielanej beneficjentowi wynosi 100% kosztów kwalifikowanych projektu (za koszt kwalifikowany-w przypadku pojazdów można uznać wyłącznie zakup specjalistycznych pojazdów patrolowo-gaśniczych).
			Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Osoba fizyczna: rolnik, małżonek rolnika lub domownik - w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.	Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych.
			Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Jednostki samorządu terytorialnego, jednostki wykonujące zadania jednostek samorządu terytorialnego, operatorzy sieci energetycznych oraz operatorzy sieci internetowych.	Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych projektu (części poniesionych kosztów realizacji inwenstycji). Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej gminie nie może przekroczyć: 1) 2,5mln zł.-na projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej; 2) 200tys. zł-na projekty w zakresie gospodarki odpadami; 3) 4-5mln zł-na projekty w zakresie gospodarki odpadami; 4) 1mln zł-na projekty w zakresie upowszechnienia dostępu do Internetu.

Lp.	Źródło finansowania		Działanie	Beneficjenci	Wysokość, forma i warunki dofinansowania
1 (c.d.)	EFRROW	Program Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2007 - 2013 (PROW 2007-2013) projekt W-07/XII/06	Odnowa i rozwój wsi	Gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa.	Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 tys. zł. W okresie realizacji Programu. Poziom pomocy wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych projektu. Beneficjenci-jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury muszą mieć zapewniony wkład z krajowych środków publicznych w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzących ze źródeł innych niż środki PROW.
			Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstwa	Osoba fizyczna , osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.	Pmoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć 500 tys. zł. W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi wynosi 100 tys. zł. Poziom pomocy wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych.
			LEADER	I. Dla działania - Lokalne Strategie Rozwoju-poprawa jakości życia oraz różnicowanie działalności na obszarach wiejskich 1) projekty z zakresu działania OSI 3 - beneficjenci określani dla poszczególnych działań OSI 3 2) inne projekty, niekwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach działań OSI 3, ale przyczyniające się do osiągnięcia celów OSI 3, tj. poprawy jakości życia lub większego różnicowania działaaalności gospodarczej na obszarze działania LGD - osoby fizyczne i prawne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe i kościoły. II. Dla działania Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa i działania - Nabywanie umiejętności, aktywizacja i koszty bieżące lokalnych grup działania - LGD.	I. Dla działania - Lokalne Strategie Rozwoju-poprawa jakości życia oraz różnicowanie działalności na obszarach wiejskich 1) projekty z zakresu działania OSI 3 - pomoc jednorazowa, wysokość określona dla działań OSI 3; 2) inne projekty, niekwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach działań OSI 3 - zobowiązanie jednorazowe, możliwość realizacji projektu w etapach, wysokość pomocy uzależniona od beneficjenta. II. Dla działania Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa - pomoc jednorazowa, możliwość realizacji projektu w etapach, 100% kosztw kwalifikowanych; Dla działania - Nabywanie umiejętności, aktywizacja i koszty bieżące lokalnych grup działania - LGD - pomoc jednorazowa z wielokrotną płatnością, możliwość realizacji projektu w etapach , 100% kosztów kwalifikowanych.
			Lokalne Strategie Rozwoju-poprawa jakości życia oraz różnicowanie działalności na obszarach wiejskich	Lokalne Grupy Działania	Zliczka ze środków krajowych, w wysokości 20% środków określonych w Rocznym Planie Finansowym, może być udzielana każdego roku realizacji PROW LGD, która ustanowi odpowiednie zabezpieczenie zaliczki. Kolejny wniosek o zaliczkę może być złożony przez LGD po rozliczeniu minimum 70% poprzrdniej zaliczki.
			Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa	Lokalne Grupy Działania	Przynajmniej jeden spośród partnerów biorących udział w projekcie współpracy musi być Lokalną Grupą Działania wybraną w ramach realizacji założeń OSI 4 LEADER. Tylko koszty związane z uczestnictwem tego partnera w projekcie są kosztem kwalifikowanym i mogą być pokryte ze środków tej OSI. Koszty związane z planowaniem i przygotowaniem projektu współpracy, tj. koszty organizacji spotkania partnerów w celu poszukiwania partnerów, zapoznania się i ustalenia warunków projektu współpracy są uznawane za koszt kwalifikowany i powinien stanowić integralną część projektu wspólsracy
			Nabywanie umiejętności, aktywizacja i koszty bieżące lokalnych grup działania	Lokalne Grupy Działania	Koszty bieżące Lokalnych Grup Działania mogą stanowić maksymalnie 20% wszystkich przeprowadzonych przez te grupy działań (Działania wybrane w ramach realizacji OSI 4 LADER).
			Pomoc techniczna	Pompe finansowa dla instytucji bezpośrednio zaangażowanych w proces realizacji Programu i realizującym określone zadania wynikające z Programu: I. Instytucja zarządzająca-Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, II. Agencja Platnicza-Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; III. jednostki zaangażowane we wdrażanie PROW: I. ARiMR lub jednostki, którym delegowano określone funkcje w zakresie PROW; 2. Ministerstwo Finansów; 3. urzędy marszałkowskie lub wojewódzkie samorządy Samorządowa Jednostka Organizacyjna; 4. Agencja Rynku Rolnego; 5. ogólnopolskie organizacje społeczno - zawodowe rolników; 6. izby rolnicze; 7. inne jednostki zaangażowane we wdrażanie PROW.	Pomoc będzie udzielana na zasadzie zwrotu poniesionych kosztów (z możliwością uzyskania zaliczki). Projekty mogą być realizowane w kilku etapach. Poziom pomocy udzielanej beneficjentoei może wynosić maksymalnie 100% wysokości kosztów kwalifikowanych.
2	FOGR 2006		Rekultywacja gruntów zdegradowanych w wyniku klęsk żywiołowych lub przez nieznanych sprawców oraz rekultywacja nieużytków	rolnicy, przedsiębiorstwa rolnicze, gminy, powiaty	11 000 zł/ha
			Użyźnianie gleb		330 zł/ha (dofinansowanie do kosztów zakupu nasion roślin motykowch)
			Odkrzaczanie gruntów rolnych		230 zł/ha
			Zadrzewianie		2000 zł/ha (do wysokości kosztów materiału sadzeniowego)
			Stawy hodowlane i zbiorniki małej retencji wodnej (budowa, odbudowa i renowacja).		Dofinansowanie w zależności od powierzchni lustra wody
			Zagospodarowanie gruntów rolnych na trwały użytek zielony		330 zł/ha (dofinansowanie w zależności od kosztów zakupu mieszanek nasion traw).
			Drogi dojazdowe do gruntów rolnych z podziałem na stopień zainwestowania i sposób zamknięcia nawierzchni drogowej		Dofinansowanie dróg thuczniowych w zależności od rodzaju nawierzchn i wysokości średnich kosztów budowy drogi (od 42 000 zł/km do 75 000 zł/km)
3	Kredyty preferencyjne z linii obsługiwanych przez Bank Ochrony środowiska		Inwestycje gminne z zakresu ochrony środowiska	jednostki samorządu terytorialnego i spółki gminne (100% własności gminy)	okres kredytowania od 4 - 15 lat , minimalny udział własny kredytobiorcy wynosi 20% wartości inwestycji
			Inwestycje gminne mające na celu poprawę życia mieszkańców: 1) Zaopatrzenie ludności w wodę pitną, gaz, energię elektryczną, odprowadzanie ścieków; 2) budowa dróg; 3) obiekty podstawowej opieki zdrowotnej, szkoły, placówki społeczno-kulturalne i sportowe, boiska, systemy dotyczące tworzenia nowych miejsc pracy itp.	dotyczy gmin charakteryzujących się dochodem na osobę poniżej 1300zł/m-c lub ponad 15% stopą bezrobocia	okres kredytowania od 4 - 15 lat , minimalny udział własny kredytobiorcy wynosi 20% wartości inwestycji
			Utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego	osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych (z wyłączeniem emerytów i rencistów)	kwota kredytu: do 95% nakładów inwestycyjnychnie więcej niż 4 mln zł.
			Inwenstycje w ramach branżowego programu mleczarskiego	osoby fizyczne (z wyłączeniem emerytów i rencistów) , osoby prawne, jednostki organizacyjne, nie posiadające osobowości prawnej	w zależności od rodzaju przedsięwzięcia od 70% do 80% nakładów inwestycyjnych
			Inwestycje na terenach wiejskich w zakresie agroturystyki (Fundacja"Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej-Counterpart Fund)	rolnicy z ich członkowie rodzin, , inne osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, spółki handlowe, inne osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej lecz posiadające zdolność prawną , gminy wiejskiei miejsko-wiejskie oraz związki komunalne tych gmin	okres kredytowania do 5 lat, maksymalna kwota kredytu: - do 50 000zł lecz nie więcej niż 100% wartości kosztorysowej brutto: -do 300 000zł lecz nie więcej niż 80% wartości ksztorysowj brutto

Lp.	Źródło finansowania	Działanie	Beneficjenci	Wysokość, forma i warunki dofinansowania
5	NFOŚiGW (2006r)	Ochrona wód przed zanieczyszczeniami Gospodarka wodna Ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii Zastosowanie technologii zapewniających czystszą i energooszczędną produkcję Zapobieganie i ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu Ochrona przyrody i krajobrazu Zwiększenie lesistości kraju oraz ochrona zasobów leśnych Finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych Program Państwowego Monitoringu Środowiska Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków Kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa oraz profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z obszarów na, których występują przekroczenia standardów jakości środowiska w ramach edukacji ekologicznej Wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej Wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych		dofinansowanie

Źródło: Opracowanie własne.

EFROW - Europejski Fundusz Rolniczy Rozwoju Obszarów Wiejskich
FOGR - Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
WFOŚiGW we Wrocławiu - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

8. INDEKSY I SPISY

WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek:	Temat:	Strona:
Rys. 1	Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska.	6
Rys. 2	Położenie administracyjne gminy Oława.	7
Rys. 3	Podział fizyczno-geograficzny gminy Oława.	9
Rys. 4	Położenie złóż surowców mineralnych na terenie gminy.	10
Rys. 5	Wody powierzchniowe i wody podziemne.	15
Rys. 6	Udział klas bonitacyjnych w powierzchni gruntów ornych.	20
Rys. 7	Udział klas bonitacyjnych w powierzchni użytków zielonych.	20
Rys. 8	Kompleksy rolniczej przydatności gleb.	25
Rys. 9	Wskaźnik bonitacji użytków rolnych.	28
Rys. 10	Lesistość.	31
Rys. 11	Typy użytkowania gruntów.	35
Rys. 12	Udział UR w powierzchni obrębu.	38
Rys. 13	Kierunki produkcji rolniczej.	40
Rys. 14	Udział UR w obrębach oraz władanie gruntów w sektorach.	43
Rys. 15	Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego.	50
Rys. 16	Rozdrobnienie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych.	53
Rys. 17	Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym.	61
Rys. 18	Gęstość zaludnienia.	63
Rys. 19	Ludność w wieku produkcyjnym.	64
Rys. 20	Bezrobocie rejestrowane według wykształcenia.	65
Rys. 21	Cieki melioracji podstawowych oraz rowy melioracji szczegółowych.	78
Rys. 22	Obszary zdrenowane i grunty podmokłe.	80
Rys. 23	Układ sieci dróg transportu rolnego.	84
Rys. 24	Obszary i obiekty prawnie chronione.	91
Rys. 25	Modernizacja sieci drenarskiej oraz konserwacja i odbudowa cieków.	102
Rys. 26	Planowany stopień lesistości.	106
Rys. 27	Udział planowanych zalesień w ogólnej powierzchni użytków rolnych.	107
Rys. 28	Planowane zalesienia, zadrzewienia i zakrzewienia.	109
Rys. 29	Dochód porównywalny.	114
Rys. 30	Zapotrzebowanie na prace scaleniowe.	116
Rys. 31	Poprawa sieci dróg transportu rolnego.	120
Rys. 32	Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne.	129

WYKAZ TABEL

Tabela:	Temat:	Strona:
Tab. 1	Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek	14
Tab. 2	Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych	18
Tab. 3	Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	26
Tab. 4	Wskaźnik bonitacji gleb	27
Tab. 5	Powierzchnia lasów i lesistość gminy	30
Tab. 6	Struktura użytkowania gruntów i ich typy	33
Tab. 7	Struktura użytków rolnych	37
Tab. 8	Kierunki produkcji rolniczej	39
Tab. 9	Struktura władania gruntami	42
Tab. 10	Struktura władania użytkami rolnymi ogółem	45
Tab. 11	Struktura użytkowania gruntów w sektorze publicznym	46
Tab. 12	Struktura użytkowania gruntów w sektorze prywatnym	47
Tab. 13	Struktura gospodarstw indywidualnych w grupach obszarowych (grunty własne i dzierżawione)	49
Tab. 14	Rozdrobnienie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (grunty własne)	52
Tab. 15	Grunty różniczan pozagminnych	55
Tab. 16	Dzierżawy gruntów ANR	56
Tab. 17	Grunty odłogowane	58
Tab. 18	Struktura wiekowa ludności ogółem	60
Tab. 19	Gęstość zaludnienia	62
Tab. 20	Bezrobocie rejestrowane według wykształcenia	65
Tab. 21	Produkcja roślinna - struktura zasiewów	68
Tab. 22	Produkcja zwierzęca	70
Tab. 23	Cieki melioracji podstawowych	76
Tab. 24	Rowy melioracji szczegółowych	77
Tab. 25	Obszary zdrenowane i grunty podmokłe	79
Tab. 26	Sieć dróg transportu rolnego	83
Tab. 27	Prace na rowach melioracji szczegółowych	101
Tab. 28	Powierzchnia gruntów przeznaczonych pod zalesienie	105
Tab. 29	Liczba gospodarstw mogących utrzymać się z własnych użytków rolnych na poziomie porównywalnym	113
Tab. 30	Zestawienie dróg transportu rolnego przewidzianych do budowy	118
Tab. 31	Zestawienie dróg transportu rolnego przewidzianych do przebudowy	119
Tab. 32	Rodzaj i zakres niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych oraz ich koszty	128
Tab. 33	Możliwości dofinansowania prac urządzeniowo-rolnych i innych działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich	132

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r., Nr 80, poz. 717 z późn. zmianami).
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami).
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (j.t. Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1590 z późn. zmianami).
4. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (j.t. Dz.U. z 2004 r., Nr 208, poz. 2128 z późn. zmianami).
5. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2003 r., Nr 64, poz. 592).
6. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r., Nr 88 Poz. 983 z późn. zmianami).
7. Ustawa z dnia 28 września 1991 o lasach (j.t. Dz.U. z 2005 r., Nr 45, poz. 435 z późn. zmianami).
8. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (j.t. Dz.U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 z późn. zmianami).
9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 r., Nr 92, poz. 880 z późn. zmianami).
10. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2001 r., Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami).
11. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (j.t. Dz.U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019).
12. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz.U. z 2001 r., Nr 52, poz. 539 z późn. zmianami).
13. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2004 r., Nr 93, poz. 898).
14. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (j.t. Dz.U. z 2003 r., Nr 178, poz. 1749 z późn. zmianami).
15. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz.U. z 2003 r., Nr 229, poz. 2273 z późn. zmianami).
16. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (j.t. Dz.U. z 2005 r., Nr 240, poz. 2027).
17. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 1985 r. Nr 14, poz. 60 z późn. zmianami).
18. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. 2004 r. Nr 116, poz. 1206).
19. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej (Dz. U. z 2004 r., Nr 65, poz. 600 z późn. zmianami).
20. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych (Dz. U. z 2005 r. Nr 7, poz. 55).
21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r., Nr 114, poz. 1191 z późn. zmianami).

22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r., Nr 174, poz. 1809 z późn. zmianami).
23. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r., Nr 73, poz. 657 z późn. zmianami).
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie grup producentów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r., Nr 238, poz. 2391 z późn. zmianami).
25. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2003 r. w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 138, poz. 1319 z późn. zmianami).
26. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie sprzedaży bezpośredniej (Dz.U. z 2004 r., Nr 130, poz. 1393).
27. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r., Nr 187, poz. 1929 z późn. zmianami).
28. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2001 r., Nr 38, poz. 454).
29. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 1956 r. w sprawie klasyfikacji gruntów (Dz. U. z 1956 r., Nr 19, poz. 97 z późn. zmianami).
30. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Urz.Wojew. Dolnośląskiego z 2004 r. Nr 2, poz. 38 z późn. zmianami).
31. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. z 1999 r., Nr 43, poz. 430).
32. Rozporządzenie Rady 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. U. L.198, 22.7.1991, s.1 z późn. zmianami).
33. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 1 sierpnia 2003 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2003 r., Nr 140, poz. 1351).
34. Rozporządzenie nr 1 Wojewody Dolnośląskiego i Wojewody Wielkopolskiego z dnia 2 października 2000 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie utworzenia i ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” (Dz.Urz.Woj. Kaliskiego Nr 19, poz. 102 oraz Dz.Urz.Woj. Wrocławskiego Nr 6, poz. 65) Dz.Urz. Województwa Dolnośląskiego z 2000 r. Nr 38, poz. 656).

WYKAZ AMATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego – Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, 2002r.
2. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego, 2000r.
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oława, 2005r.
4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości:
 - a. Bystrzyca (Uchwała NR XII/127/2003, z dn. 30.XII.2003 r.),
 - b. Bystrzyca (Uchwała NR VI/42/2003, z dn. 25.IV.2003 r.),
 - c. Gać (Uchwała NR XXXIX/437/2002, z dn. 10.X.2003 r.),
 - d. Gaj Oławski (Uchwała NR VI/43/2003, z dn. 25.IV.2003 r.),
 - e. Gaj Oławski (Uchwała NR VI/44/2003, z dn. 25.IV.2003 r.),
 - f. Godzikowice (Uchwała NR XXXIX/436/2002, z dn. 10.IX.2002 r.),
 - g. Jaczkowice (Uchwała NR VII/79/2003, z dn. 27.06.2003 r.),
 - h. Jankowice (Uchwała NR XXXIX/433/2002, z dn. 10.X.2002 r.),
 - i. Marcinkowice (Uchwała NR XXXIX/434/2002, z dn. 10.X.2002 r.),
 - j. Marcinkowice (Uchwała NR IX/98/2003r.),
 - k. Niemil (Uchwała NR XVIII/214/2004, z dn. 5.VII.2004 r.),
 - l. Oleśnica Mała (Uchwała NR XIX/222/2000, z dn. 24.X.2000 r.),
 - m. Siedlce (Uchwała NR XXXIX/382/2006, z dn. 20.I.2006 r.),
 - n. Stanowice (Uchwała NR XXXV/379/2002, z dn. 28.VI.2002 r.),
 - o. Stanowice (Uchwała NR XXXIV/435/2002, z dn. 10.X.2002 r.),
 - p. Zabardowice (Uchwała NR XXXIX/381/2006, z dn. 20.I.2006r.),
5. Program Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (projekt W-07/XII/06) – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2006r.
6. Strategia rozwoju gminy Oława na lata 2000-2015, 1999r.
7. Program ochrony środowiska dla gminy Oława, 2004r.
8. Środki finansowe w ochronie środowiska (załącznik do Programu ochrony środowiska dla gminy Oława), 2004r.
9. Plan gospodarki odpadami, 2004r.
10. Projekt granicy rolno-leśnej gminy Oława, 2003r.
11. Roczniki statystyczne województwa dolnośląskiego.
12. Spis Rolny 2002.
13. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej IUNG Puławy, 1983r.
14. Witkowski J. „Gmina Oława – opracowanie faunistyczne”, Instytut Zoologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego.
15. Weretelnik E. „Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Oława”, Wrocław 1991r.
16. Łuciw P. „Przyroda powiatu oławskiego w zarysie” (praca dyplomowa), Wydział Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003.
17. Kondracki J. „Geografia regionalna Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN.
18. Mapa glebowo-rolnicza.
19. Mapa hydrograficzna.
20. Mapa sozologiczna.
21. Ewidencja gruntów i budynków dla gminy Oława na miesiąc marzec 2006r.

WYKAZ STRON INTERNETOWYCH

1. www.minrol.gov.pl – strony internetowe Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
2. www.mos.gov.p – strony internetowe Ministerstwa Środowiska
3. www.mgpiops.gov.pl – strony internetowe Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
4. www.menis.gov.pl – strony internetowy Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu
5. www.arimr.gov.p – internetowy serwis Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
6. www.arr.gov.pl – internetowy serwis Agencji Rynku Rolnego
7. www.efrwp.com.pl – internetowy serwis Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej